

Europeiska unionens officiella tidning

ISSN 1725-2628

L 176

firtiosjätte årgången

15 juli 2003

Svensk utgåva

Lagstiftning

Innehållsförteckning

I	Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk	
★	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1228/2003 av den 26 juni 2003 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel ⁽¹⁾	1
★	Europaparlamentets och rådets beslut nr 1229/2003/EG av den 26 juni 2003 om en serie riktlinjer för transeuropeiska energinät och om upphävande av beslut nr 1254/96/EG	11
★	Europaparlamentets och rådets beslut nr 1230/2003/EG av den 26 juni 2003 om ett flerårigt program för åtgärder på energiområdet: "Intelligent energi – Europa" (2003–2006) ⁽¹⁾	29
★	Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG	37
	Uttalanden om verksamheter som rör nedläggning och avfallshantering	56
★	Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG	57

Pris: 18 EUR

⁽¹⁾ Text av betydelse för EES

SV

De rättsakter vilkas titlar är tryckta med fin stil är sådana rättsakter som har avseende på den löpande handläggningen av jordbrukspolitiska frågor. De har normalt begränsad giltighetstid.

Beträffande alla övriga rättsakter gäller att titlarna är tryckta med fet stil och föregås av en asterisk.

I

(Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk)

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1228/2003

av den 26 juni 2003

om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el ⁽⁴⁾ utgör ett viktigt steg på vägen mot fullbordandet av den inre elmarknaden.

(2) Vid sitt möte i Lissabon den 2324 mars 2000 efterlyste Europeiska rådet snabba åtgärder för att fullborda den inre marknaden för såväl el som gassektorn och för att påskynda liberaliseringen inom dessa sektorer i syfte att uppnå en fullt fungerande inre marknad på dessa områden.

(3) Skapandet av en verklig inre elmarknad bör främjas genom intensivare handel inom elsektorn, där handeln i dag är underutvecklad jämfört med andra sektorer av näringslivet.

⁽¹⁾ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 72 och EGT C 227 E, 24.9.2002, s. 440.

⁽²⁾ EGT C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 13 mars 2002 (EUT C 47 E, 27.2.2003, s. 379), rådets gemensamma ståndpunkt av den 3 februari 2003 (EUT C 50 E, 4.3.2003, s. 1) och Europaparlamentets beslut av den 4 juni 2003 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽⁴⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

(4) Rättvisa, kostnadsreflekterande, öppna och direkt tillämpliga regler som beaktar en jämförelse mellan effektiva nätoperatörer från strukturellt jämförbara områden och som kompletterar bestämmelserna i direktiv 96/92/EG bör införas för gränsöverskridande tariffsystem och för tilldelning av tillgänglig sammanlänkingskapacitet, i syfte att garantera effektivt tillträde till överföringssystem för gränsöverskridande handel.

(5) Rådet (energi) uppmanade i sina slutsatser av den 30 maj 2000 kommissionen, medlemsstaterna och de nationella tillsynsmyndigheterna och förvaltningarna att se till att det snarast genomförs åtgärder för att hantera överbelastningar och, tillsammans med den europeiska organisationen för systemansvariga (ETSO), att det snabbt införas ett stabilt tariffsystem på längre sikt som innebär att marknadsaktörerna får lämpliga signaler när det gäller kostnadsfördelningen.

(6) I sin resolution av den 6 juli 2000 om kommissionens andra rapport avseende liberaliseringen av energimarknaderna efterlyste Europaparlamentet villkor för användning av nät i medlemsstaterna som inte hindrar gränsöverskridande elhandel, och uppmanade kommissionen att lägga fram konkreta förslag som syftar till att undanröja befintliga hinder för handeln inom gemenskapen.

(7) Det är viktigt att tredje land som ingår i det europeiska elsystemet iakttar bestämmelserna i denna förordning och de riktlinjer som antas i enlighet med denna förordning för att den inre marknaden skall fungera effektivt.

(8) I denna förordning bör de grundläggande principerna för tariffsystem och tilldelning av kapacitet fastställas, samtidigt som den bör möjliggöra antagande av riktlinjer för ytterligare relevanta principer och metoder för att främja en snabb anpassning till förändrade förhållanden.

- (9) På en öppen, konkurrensutsatt marknad bör systemansvariga som via sina nät överför elektricitet över gränserna kompenseras för kostnader i samband med detta av dem som är systemansvariga för de överföringssystem från vilka de gränsöverskridande flödena härstammar och för de system dessa flöden överförs till.
- (10) Betalningar och intäkter som uppstår genom kompensationsbetalningar mellan systemansvariga bör beaktas när de nationella nättarifferna fastställs.
- (11) Det faktiska belopp som betalas för gränsöverskridande tillträde till systemet kan variera avsevärt, beroende på vilka systemansvariga för överföringssystemen som berörs och till följd av strukturella skillnader i de tariffsystem som tillämpas i medlemsstaterna. En viss grad av harmonisering är därför nödvändig för att undvika snedvridning av handeln.
- (12) Ett ordentligt system med långsiktiga lokaliseringssignaler är nödvändigt och bör grundas på principen att nivån på avgifterna för nättillträde bör återspegla den balans mellan produktion och konsumtion i det berörda området som skapas på grundval av en differentiering av producenternas och/eller konsumenternas nättillträdesavgifter.
- (13) Det skulle vara olämpligt att tillämpa avståndsrelaterade tariffer eller förutsatt att det finns lämpliga lokaliseringssignaler särskilda tariffer som endast betalas av exportörer eller importörer utöver den allmänna avgiften för tillträde till det nationella nätet.
- (14) En fungerande konkurrens på den inre marknaden förutsätter icke diskriminerande och tydliga avgifter för användningen av nät och de sammanlänkande ledningarna i överföringssystemet. Den tillgängliga kapaciteten för dessa förbindelser bör vara den största möjliga som är förenlig med säkerhetsstandarderna för säker nätdrift.
- (15) Det är viktigt att undvika att de olika säkerhets-, drifts- och planeringsstandarder som används av de systemansvariga i medlemsstaterna leder till snedvridning av konkurrensen. Dessutom bör marknadsaktörerna ha insyn vad gäller tillgänglig överföringskapacitet och de säkerhets-, planerings- och driftsstandarder som påverkar den tillgängliga överföringskapaciteten.
- (16) Det bör finnas regler för användningen av intäkter som härrör från hanteringen av överbelastning, såvida inte sammanlänkningens särdrag motiverar ett undantag från dessa regler.
- (17) Det bör vara möjligt att lösa problemen med överbelastning på olika sätt, förutsatt att de metoder som används ger korrekta ekonomiska signaler till de systemansvariga för överföringssystemen och till marknadsaktörerna och att de grundas på marknadsmekanismer.
- (18) För att garantera att den inre marknaden fungerar väl bör det införas förfaranden som ger kommissionen möjlighet att anta beslut och riktlinjer om bl.a. tariffsystem och kapacitetstilldelning, och som samtidigt säkerställer att medlemsstaternas tillsynsmyndigheter är delaktiga i denna process, i förekommande fall genom sin europeiska sammanslutning. Tillsynsmyndigheterna har, tillsammans med övriga berörda myndigheter i medlemsstaterna, en viktig uppgift när det gäller att bidra till att den inre marknaden för el fungerar väl.
- (19) Medlemsstaterna och de behöriga nationella myndigheterna bör åläggas att förse kommissionen med relevant information. Kommissionen bör behandla denna information konfidentiellt. Vid behov bör kommissionen kunna begära in relevant information direkt från de berörda företagen, under förutsättning att de behöriga nationella myndigheterna underrättas.
- (20) De nationella tillsynsmyndigheterna bör se till att bestämmelserna i denna förordning och riktlinjerna som antas med stöd av denna förordning följs.
- (21) Medlemsstaterna bör fastställa regler om påföljder för överträdelser av bestämmelserna i denna förordning och se till att de tillämpas. Påföljderna måste vara effektiva, proportionella och avskräckande.
- (22) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden, nämligen att upprätta en harmoniserad ram för gränsöverskridande elhandel, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (23) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra denna förordning bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter. ⁽¹⁾

⁽¹⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

Denna förordning syftar till att fastställa rättvisa regler för gränsöverskridande elhandel, och därmed stärka konkurrensen på den inre marknaden för el, med beaktande av de nationella och regionala marknadernas särdrag. Detta kommer att omfatta upprättandet av en kompensationsmekanism för gränsöverskridande flöden av el och införandet av harmoniserade principer för avgifter för gränsöverskridande överföring och för tilldelning av tillgänglig kapacitet för sammanlänknings mellan de nationella överföringssystemen.

Artikel 2

Definitioner

1. I denna förordning skall de definitioner som omfattas av artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG⁽¹⁾ tillämpas, med undantag av definitionen av "sammanlänkning" som skall ersättas med följande definition

sammanlänkning: en överföringsledning som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan två medlemsstater och som kopplar samman medlemsstaternas nationella överföringssystem.

2. Dessutom avses i detta direktiv med

- a) *tillsynsmyndigheter*: de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 23.1 i direktiv 2003/54/EG.
- b) *gränsöverskridande flöde*: ett fysiskt elflöde i en medlemsstats överföringsnät som uppkommer genom påverkan av producent och/eller konsumentverksamhet utanför medlemsstaten i fråga på dess överföringsnät. Om två eller flera medlemsstaters överföringsnät helt eller delvis ingår i en enda kontrollenhet skall, dock endast beträffande de kompensationsmekanismer mellan systemansvariga för överföringsnäten som avses i artikel 3, hela kontrollenheten anses ingå i en av de berörda medlemsstaternas överföringsnät, för att undvika att flöden inom kontrollenheter anses som gränsöverskridande flöden och ger anledning till kompensationsbetalning enligt artikel 3. De berörda medlemsstaternas tillsynsmyndigheter får besluta till vilken av de berörda medlemsstaterna kontrollenheten som helhet skall anses höra.
- c) *överbastning*: en situation där en sammanlänkning mellan nationella nät för överföring på grund av kapacitetsbrist i berörda sammanlänknings och/eller nationella över-

föringssystem inte kan ta emot alla de fysiska flöden, uppkomma genom internationell handel, som marknadsdeltagarna begär.

- d) *deklarerad export*: avsändande av el från en medlemsstat på grundval av det bakomliggande kontraktsvillkoret att ett samtidigt motsvarande mottagande ("deklarerad import") kommer att ske i en annan medlemsstat eller tredje land.
- e) *deklarerad transitering*: situation då "deklarerad export" av el äger rum och den utsedda transportvägen för transaktionen går genom ett land där varken avsändandet eller samtidigt motsvarande mottagande av elen kommer att ske.
- f) *deklarerad import*: mottagande av el i en medlemsstat eller ett tredje land som sker samtidigt som avsändande av el ("deklarerad export") i en annan medlemsstat.
- g) *ny sammanlänkning*: en sammanlänkning som inte är färdig den dag då förordning träder i kraft.

Artikel 3

Kompensationsmekanism mellan systemansvariga för överföringsnäten

1. De systemansvariga för överföringsnäten skall få kompensation för kostnader som uppstår till följd av att de överför gränsöverskridande flöden av el via sina nät.

2. Den kompensation som avses i punkt 1 skall betalas av systemansvariga för de nationella överföringssystem från vilka det gränsöverskridande flödet härstammar och de system för vilka flödet är avsett.

3. Kompensationsbetalningar skall göras regelbundet för en viss period i förfluten tid. Vid behov skall kompensationsbetalningarna justeras i efterhand för att avspegla de kostnader som faktiskt uppkommit.

Den första tidsperiod för vilken kompensationsbetalningar skall göras skall bestämmas i de riktlinjer som avses i artikel 8.

4. Kommissionen skall i enlighet med förfarandet i artikel 13.2 fastställa de belopp som skall betalas i kompensation.

5. Omfattningen av gränsöverskridande flöden som överförs och omfattningen av gränsöverskridande flöden som enligt sin beteckning härstammar från och/eller är avsedda för nationella överföringssystem skall fastställas på grundval av det faktiskt uppmätta fysiska elflödet under en viss tidsperiod.

⁽¹⁾ Se s. 37 i detta nummer av EGT.

6. De kostnader som uppstår till följd av överföring av gränsöverskridande flöden skall fastställas på grundval av en långsiktig uppskattning av framtida genomsnittliga faktiska kostnader med beaktande av förluster, investeringar i ny infrastruktur och en lämplig andel av kostnaderna för befintlig infrastruktur, om infrastrukturen används för överföring av gränsöverskridande flöden, varvid särskild hänsyn skall tas till behovet att försörjningstryggheten garanteras. Vid beräkningen av de kostnader som uppkommit skall erkända metoder för kostnadsberäkning användas. De fördelar som uppkommer för nätet på grund av överföring av gränsöverskridande flöden skall beaktas för att minska den erhållna kompensationen.

Artikel 4

Avgifter för tillträde till nät

1. De avgifter som tas ut av nätoperatörer för tillträde till nät skall medge insyn, beakta behovet av nätsäkerhet och spegla de faktiska kostnaderna – i den utsträckning som dessa kostnader motsvaras av dem som effektiva och strukturellt jämförbara nätoperatörer har – samt tillämpas på ett icke diskriminerande sätt. Dessa avgifter får inte vara avståndsrelaterade.

2. Avgift för tillträde till nät kan tas ut av producenter och konsumenter (belastning). Den andel av de sammanlagda nätavgifterna som bärs av producenterna skall, med förbehåll för behovet att tillhandahålla lämpliga och effektiva platsindikerande signaler, vara mindre än den andel som bärs av konsumenterna. Vid behov skall den tariffnivå som tillämpas för producenter och/eller konsumenter tillhandahålla platsindikerande signaler på europeisk nivå och beakta de nätförluster och överbelastningar som orsakats, liksom investeringskostnader för infrastruktur. Detta skall inte hindra medlemsstaterna från att tillhandahålla platsindikerande signaler på sitt territorium eller från att tillämpa mekanismer för att garantera att avgifter för tillträde till nät som betalas av konsumenter (belastning) är enhetliga inom hela deras territorium.

3. När avgifterna för nättillträde fastställs, skall följande beaktas:

- Betalningar och intäkter som uppstår på grund av kompensationsmekanismen mellan de systemansvariga för överföringsnäten.
- Både faktiska betalningar som gjorts och mottagits, och betalningar som förväntas för kommande tidsperioder och som beräknas på grundval av tidigare perioder.

4. Under förutsättning att lämpliga och effektiva platsindikerande signaler är installerade, i enlighet med punkt 2, skall avgifter som tas ut av producenter och konsumenter för till-

träde till nät tillämpas oberoende av elens destinations respektive ursprungsländer på det sätt som dessa anges i det bakomliggande handelsavtalet. Detta får inte påverka de avgifter för deklarerad export och deklarerad import som uppkommer från den hantering av överkapacitet som avses i artikel 6.

5. Det får inte tas ut någon särskild nätavgift för enskild deklarerad eltransit.

Artikel 5

Tillhandahållande av upplysningar om sammanlänkningskapacitet

1. De systemansvariga för överföringsnäten skall upprätta mekanismer för samordning och utbyte av information i syfte att garantera nätens säkerhet i samband med hantering av överbelastning.

2. De normer för säkerhet, drift och planering som används av de systemansvariga för överföringsnäten skall offentliggöras. De offentliggjorda upplysningarna skall omfatta en allmän plan för beräkning av den sammanlagda överföringskapaciteten och säkerhetsmarginalen för överföringen, som baseras på nätets elektriska och fysikaliska egenskaper. Sådana planer skall godkännas av tillsynsmyndigheterna.

3. De systemansvariga för överföringsnäten skall offentliggöra beräkningar av tillgänglig överföringskapacitet för varje dag och ange om tillgänglig överföringskapacitet redan reserverats. Dessa offentliggöranden skall ske på bestämda tidpunkter före själva överföringsdagen, och skall under alla omständigheter omfatta beräkningar av kapaciteten för den kommande veckan och den kommande månaden samt en kvantitativ beskrivning av den tillgängliga kapacitetens förväntade tillförlitlighet.

Artikel 6

Allmänna principer om hantering av överbelastning

1. Problem med överbelastning i näten skall åtgärdas med icke diskriminerande, marknadsbaserade lösningar som ger effektiva ekonomiska signaler till de berörda marknadsdeltagarna och de berörda systemansvariga. Problem med överbelastning i näten skall företrädesvis lösas med metoder som inte bygger på transaktioner, dvs. metoder som inte innefattar ett val mellan de enskilda marknadsaktörernas kontrakt.

2. Förfaranden för att begränsa handel skall endast tillämpas i nödfall när den systemansvarige för överföringsnäten tvingas vidta omedelbara åtgärder och omdirigering eller motköp inte är möjliga. Alla sådana förfaranden skall tillämpas på ett icke diskriminerande sätt.

Utom vid *force majeure* skall marknadsdeltagare som fått sig tilldelad kapacitet kompenseras om denna skulle begränsas.

3. Den maximala kapaciteten hos sammanlänkningarna och/eller de överföringsnät som påverkar gränsöverskridande flöden skall ställas till marknadsdeltagarnas förfogande och uppfylla säkerhetsnormerna för säker nät drift.

4. Marknadsdeltagarna skall i god tid före den relevanta operativa perioden informera de berörda systemansvariga för överföringsnäten huruvida de har för avsikt att använda tilldelad kapacitet. Tilldelad kapacitet som inte utnyttjas skall återföras till marknaden på ett öppet, tydligt och icke diskriminerande sätt.

5. De systemansvariga för överföringsnäten skall, i den utsträckning det är tekniskt möjligt, dirigera kapacitetsbehoven för energiflöden i motsatt riktning genom överbelastade sammanlänkingsförbindelser för att maximalt utnyttja denna förbindelses kapacitet. Handel som minskar överbelastning får aldrig nekas, men samtidigt skall nås säkerheten respekteras till fullo.

6. Inkomster från tilldelning av sammanlänkning skall användas för ett eller flera av följande ändamål:

- a) För att garantera den faktiska tillgängligheten hos den tilldelade kapaciteten.
- b) Till nätverksinvesteringar som bevarar eller ökar sammanlänkningskapaciteten.
- c) Som en inkomst som skall beaktas av tillsynsmyndigheterna när dessa godkänner metoderna för beräkning av tariffer och/eller för att bedöma huruvida tariffer bör ändras.

Artikel 7

Nya sammanlänknings

1. Nya likströmslänkar får på begäran undantas från bestämmelserna i artikel 6.6. i denna förordning och i artikel 20 och artikel 23.223.4 i direktiv 2003/54/EG, i enlighet med följande villkor:

- a) Investeringen måste stärka konkurrensen vad gäller elförsörjning.
- b) Den risknivå som är förenad med investeringen är sådan att investeringen inte skulle bli av om inte undantag beviljades.
- c) Sammanlänkningsnätet måste ägas av en fysisk eller juridisk person som åtminstone till juridisk form är skild från de systemansvariga inom vilkas system infrastrukturen kommer att byggas upp.
- d) Avgifter tas ut från sammanlänkningsnätets användare.

e) Sedan marknaden delvis har öppnats i enlighet med artikel 19 i direktiv 96/92/EG har inget kapital och inga driftskostnader för sammanlänkningsnätet återvunnits ur någon del av avgifterna för användningen av de överförings eller distributionssystem som sammanbinds av sammanlänkningsnätet.

f) Undantaget kommer inte att skada konkurrensen eller en effektivt fungerande inre marknad för el eller hindra det reglerade system till vilket sammanlänkningsnätet är kopplat från att fungera effektivt.

2. Punkt 1 skall i undantagsfall även tillämpas på växelströmslänkar, förutsatt att kostnaderna och riskerna för investeringarna i fråga är synnerligen höga i jämförelse med de kostnader och risker som normalt är förknippade med en sammanlänkning av de nationella överföringsystemen i två grannländer via en växelströmslänk.

3. Punkt 1 skall även tillämpas på väsentliga kapacitetsökningar i befintliga sammanlänkningsnät.

4. a) Tillsynsmyndigheten får från fall till fall besluta om det undantag som avses i punkterna 1 och 2. Medlemsstaterna får emellertid föreskriva att tillsynsmyndigheterna skall överlämna ett yttrande till den berörda myndigheten i medlemsstaten, när ett formellt beslut skall fattas vid en begäran om undantag. Yttrandet skall offentliggöras tillsammans med beslutet.

b) i) Undantaget får gälla hela eller delar av den nya sammanlänkningsnätets kapacitet eller den befintliga sammanlänkningsnätet med väsentligt ökad kapacitet.

ii) När beslut fattas om att bevilja undantag, skall det i varje enskilt fall övervägas om villkor måste anges för undantagets varaktighet och för icke diskriminerande tillträde till sammanlänkningsnätet.

iii) När beslut fattas om villkoren i leden i och ii skall särskild hänsyn tas till den ytterligare kapacitet som skall byggas upp, till projektets förväntade tidsplan och till de nationella förhållandena.

c) I samband med att ett undantag beviljas får den behöriga myndigheten godkänna eller fastställa reglerna och/eller mekanismerna för hantering och tilldelning av kapacitet.

d) Beslut om undantag, inklusive villkoren enligt b, skall motiveras och offentliggöras i vederbörlig ordning.

e) Beslut om undantag skall alltid fattas i samråd med övriga berörda medlemsstater eller tillsynsmyndigheter.

5. Beslutet om undantag skall omedelbart anmälas till kommissionen av den behöriga myndigheten tillsammans med alla relevanta upplysningar om beslutet. Dessa upplysningar får överlämnas till kommissionen i samlad form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut.

I synnerhet skall upplysningarna innehålla följande:

- Detaljerade skäl på grundval av vilka tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten har beviljat undantaget, inklusive de ekonomiska upplysningar som motiverar behovet av undantaget.
- Den analys som genomförts av effekten på konkurrensen och den inre elmarknadens effektiva funktion som ett resultat av undantagets beviljande.
- Skälen till tidsperioden och delen av den totala kapaciteten hos sammanlänkningen i fråga för vilken undantaget har beviljats.
- Resultatet av samrådet med de berörda medlemsstaterna eller tillsynsmyndigheterna.

Senast två månader efter mottagandet av en anmälan får kommissionen kräva att den berörda tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten ändrar eller återkallar beslutet att bevilja ett undantag. Tvåmånadersperioden kan förlängas med ytterligare en månad under vilken kommissionen inskaffar ytterligare upplysningar.

Om den berörda tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten inte uppfyller begäran inom fyra veckor, skall ett slutligt beslut fattas i enlighet med förfarandet i artikel 13.3.

Kommissionen skall inte lämna ut någon kommersiellt känslig konfidentiell information.

Artikel 8

Riktlinjer

1. Kommissionen skall vid behov, i enlighet med förfarandet i artikel 13.2, anta och ändra riktlinjer om de frågor som förtecknas i punkt 2 och 3 och som rör kompensationsmekanismen mellan de systemansvariga för överföringsnäten, i överensstämmelse med principerna i artiklarna 3 och 4. När dessa riktlinjer antas första gången, skall kommissionen säkerställa att de i ett enda utkast till åtgärd täcker åtminstone de frågor som avses i punkt 2 a och 2 d samt punkt 3.

2. Riktlinjerna skall ange följande:

- a) Detaljerna för förfarandet för att fastställa vilka systemansvariga för överföringsnät som är skyldiga att betala

kompensation för gränsöverskridande flöden, inbegripet när det gäller uppdelningen mellan systemansvariga för nationella överföringssystem från vilka de gränsöverskridande flödena härstammar och de system som dessa flöden är avsedda för, i enlighet med artikel 3.2.

- b) Detaljerna för det betalningsförfarande som skall tillämpas, inbegripet fastställande av den första tidsperioden för vilken kompensation skall betalas, i enlighet med artikel 3.3 andra stycket.
- c) Detaljerna för de metoder som skall användas för att bestämma de gränsöverskridande flöden som överförs och för vilka ersättning skall betalas enligt artikel 3, både i form av kvantitet och typ av flöden, och beteckningen på omfattningen av sådana flöden som härstammar från och/eller slutar i enskilda medlemsstaters överföringssystem, i enlighet med artikel 3.5.
- d) Detaljerna för de metoder som skall användas för att fastställa vilka kostnader och fördelar som uppkommit till följd av överföring av gränsöverskridande flöden, i enlighet med artikel 3.6.
- e) Detaljerna för behandlingen i samband med ersättningstransaktioner mellan systemansvariga för elflöden som har sitt ursprung i eller slutar i länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.
- f) Nationella systems delaktighet, när dessa är sammanlänkade genom likströmsledningar, i enlighet med artikel 3.

3. I riktlinjerna skall det också bestämmas hur de bakomliggande principerna för fastställande av avgifter för producenter och konsumenter (belastning) som tillämpas inom ramen för nationella tariffsystem stegvis skall harmoniseras, inklusive beaktandet av kompensationsmekanismen mellan systemansvariga i de nationella nätavgifterna och tillhandahållandet av lämpliga och effektiva platsindikerande signaler, i enlighet med de principer som anges i artikel 4.

Riktlinjerna skall sörja för lämpliga och effektiva harmoniserade platsindikerande signaler på europeisk nivå.

En eventuell harmonisering i detta avseende skall inte hindra att medlemsstaterna tillämpar mekanismer för att garantera att avgifter för tillträde till nät som betalas av konsumenter (belastning) är jämförbara inom hela deras territorium.

4. Kommissionen skall vid behov, i enlighet med det förfarande som avses i artikel 13.2, ändra de riktlinjer om förvalt-

ning och tilldelning av tillgänglig transferkapacitet i sammanlänknings mellan nationella system som anges i bilagan, i överensstämmelse med principerna i artiklarna 5 och 6, särskilt för att inkludera detaljerade riktlinjer för alla kapacitetstilldelningsmetoder som tillämpas i praktiken och se till att mekanismerna för hantering av överbelastning utvecklas på ett sätt som är förenligt med målen för den inre marknaden. I samband med sådana ändringar skall man vid behov fastställa sådana allmänna regler om minimikrav på säkerhet och driftsnormer för användning och drift av nätet som avses i artikel 5.2.

När kommissionen antar eller ändrar riktlinjer, skall den säkerställa att de tillhandahåller den minimala harmoniseringsgrad som krävs för att målen i denna förordning skall uppnås och att de inte går utöver vad som är nödvändigt för detta syfte.

När kommissionen antar eller ändrar riktlinjer, skall den ange vilka åtgärder den har vidtagit för att bestämmelserna i de tredje länder som ingår i det europeiska elsystemet skall överensstämma med riktlinjerna i fråga.

Artikel 9

Tillsynsmyndigheter

När tillsynsmyndigheterna utför sina åligganden skall de säkerställa att denna förordning och de riktlinjer som antagits med stöd av artikel 8 uppfylls. För att fylla syftena med denna förordning skall de vid behov samarbeta med varandra och med kommissionen.

Artikel 10

Tillhandahållande av information samt sekretess

1. Medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna skall på begäran förse kommissionen med all information som behövs för det ändamål som avses i artikel 3.4 och artikel 8.

Tillsynsmyndigheterna skall, särskilt för det ändamål som avses i artikel 3.4 och 3.6, regelbundet lämna information om de kostnader som faktiskt uppkommit för nationella systemansvariga för överföringsnäten samt lämna uppgifter och all relevant information som hör samman med de verkliga flödena i näten hos de systemansvariga för överföringsnäten och kostnaderna för nätet.

Kommissionen skall fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken informationen skall lämnas med hänsyn till hur sammansatt och brådskande den begärda informationen är.

2. Om den berörda medlemsstaten eller tillsynsmyndigheten inte lämnar denna information inom den givna tidsfrist som fastställts i enlighet med punkt 1 får kommissionen begära all information som behövs för de ändamål som avses i artikel 3.4 och artikel 8 direkt från de berörda företagen.

Om kommissionen skickar en begäran om information till ett företag, skall kommissionen samtidigt skicka en kopia av begäran till tillsynsmyndigheterna i den medlemsstat där företaget har sitt säte.

3. I sin begäran om information skall kommissionen ange den rättsliga grunden för begäran, den tidsfrist inom vilken informationen skall lämnas, syftet med begäran samt de påföljder som är tillämpliga enligt artikel 12.2 om felaktig, ofullständig eller vilseledande information lämnas. Tidsfristen skall vara rimlig med hänsyn till hur sammansatt och brådskande den begärda informationen är.

4. Ägarna till företagen eller deras företrädare eller – om det rör sig om juridiska personer – de personer som är bemyndigade att företräda dem enligt lag eller enligt deras bolagsordning, skall lämna den information som begärs. Advokater som är bemyndigade att agera får tillhandahålla informationen på sina klienters vägnar, i vilket fall klienten skall bära det fulla ansvaret om informationen är felaktig, ofullständig eller vilseledande.

5. Om ett företag inte tillhandahåller den begärda informationen inom den tidsfrist som kommissionen fastställt, eller tillhandahåller ofullständig information, får kommissionen genom ett beslut kräva att informationen tillhandahålls. I beslutet skall anges vilken information som krävs och en lämplig tidsfrist fastställas inom vilken den skall tillhandahållas. I beslutet skall de påföljder som fastställs i artikel 12.2 anges. I beslutet skall även rätten att få beslutet granskat av Europeiska gemenskapernas domstol anges.

Kommissionen skall samtidigt skicka en kopia av sitt beslut till tillsynsmyndigheterna i den medlemsstat där personen har sin hemvist eller företaget sitt säte.

6. Information som inhämtats med stöd av denna förordning skall endast användas för de ändamål som avses i artiklarna 3.4 och 8.

Kommissionen får inte röja information som erhållits med stöd av denna förordning och som omfattas av tystnadsplikt.

Artikel 11

Medlemsstaternas rätt att besluta om mer detaljerade åtgärder

Denna förordning skall inte påverka medlemsstaternas rätt att behålla eller införa åtgärder som innehåller mer detaljerade bestämmelser än de som anges i denna förordning och i de riktlinjer som avses i artikel 8.

*Artikel 12***Påföljder**

1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 skall medlemsstaterna fastställa reglerna för påföljder vid överträdelse av bestämmelserna i denna förordning och skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att bestämmelserna följs. Påföljderna skall vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om dessa bestämmelser senast den 1 juli 2004 och skall utan dröjsmål meddela eventuella ändringar som påverkar bestämmelserna.

2. Kommissionen kan genom beslut ålägga företag böter upp till högst 1 % av företagets totala omsättning under det föregående verksamhetsåret, om företaget uppsåtligen eller av vårdslöshet har lämnat felaktig, ofullständig eller vilseledande information som svar på en begäran som gjorts enligt artikel 10.3 eller om företaget inte lämnar information inom den tidsfrist som fastställts genom ett beslut som antagits med stöd av artikel 10.5 första stycket.

Bötesbeloppets storlek skall fastställas med hänsyn till allvaret i underlåtenheten att uppfylla kraven i första stycket.

3. Påföljder enligt punkt 1 och beslut som fattas med stöd av punkt 2 skall inte betraktas som straffrättsliga.

*Artikel 13***Kommitté**

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté.

2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 5 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdat i Bryssel den 26 juni 2003.

På Europaparlamentets vägnar

P. COX

Ordförande

Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader.

3. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

4. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

*Artikel 14***Kommissionens rapport**

Kommissionen skall se över genomförandet av förordningen. Inom tre år efter det att förordningen har trätt i kraft skall kommissionen förelägga Europaparlamentet och rådet en rapport om de erfarenheter som gjorts vid dess tillämpning. I rapporten skall det i synnerhet undersökas i vilken utsträckning det genom förordningen har kunnat uppnås att villkoren för tillträde till nät för gränsöverskridande utbyte av el är icke diskriminerande och återspeglar kostnaderna samt bidrar till kundernas valfrihet på en väl fungerande inre marknad och till långsiktig försörjningstrygghet, och även i vilken utsträckning effektiva platsindikerande signaler har inrättats. Vid behov skall rapporten åtföljas av lämpliga förslag och/eller rekommendationer.

*Artikel 15***Ikraftträdande**

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den skall tillämpas från och med den 1 juli 2004.

BILAGA

Riktlinjer för hantering och tilldelning av tillgänglig överföringskapacitet i sammanlänknings mellan nationella system

Allmänt

1. De metoder för hantering av överbelastningar som medlemsstaterna infört skall hantera kortsiktiga överbelastningar på ett marknadsorienterat ekonomiskt sätt samtidigt som man uppmuntrar investeringar i effektiva nät och produktion på rätta platser.
2. De systemansvariga, eller vid behov medlemsstaterna, skall tillhandahålla icke diskriminerande och öppna normer i vilka de beskriver de metoder för hantering av överbelastningar de kommer att tillämpa vid vissa förhållanden. Dessa normer tillsammans med säkerhetsnormer skall beskrivas i dokument som är tillgängliga för allmänheten.
3. Olika behandling av olika typer av gränsöverskridande transaktioner, oavsett om det rör sig om fysiska bilaterala kontrakt eller bud på utlandsorganiserade marknader, skall minimeras när man utarbetar regler för specifika metoder för hantering av överbelastningar. Metoden för att tilldela knapp överföringskapacitet måste vara tydlig. Det måste kunna visas att eventuella skillnader i hur överföringar behandlas inte snedvrider konkurrensen eller hindrar utvecklingen av den.
4. Prissignaler som är ett resultat av systemen för hantering av överbelastningar skall vara riktningssgivande.
5. De systemansvariga skall till marknaden erbjuda överföringskapacitet som är så stabilt som möjligt. En rimlig del av kapaciteten får erbjudas marknaden under stegvis mindre stabila villkor, men de exakta villkoren för gränsöverskridande transporter skall ständigt vara tillgängliga för marknadsaktörerna.
6. Med tanke på att det europeiska kontinentala nätet är starkt sammanflätat och att användningen av överföringsledningar påverkar effektflödena på minst två sidor av en nationell gräns, måste nationella tillsynsmyndigheter säkerställa att det inte sker någon ensidig utformning av förfaranden för hantering av överbelastningar som i högre utsträckning påverkar effektflöden i något av de inblandade näten.

Långtidskontrakt

1. Prioriterade tillträdesrättigheter till en sammanlänkningskapacitet skall inte tilldelas via kontrakt som innebär att artiklarna 81 och 82 i fördraget överträds.
2. Befintliga långtidskontrakt skall inte ha förtur när de skall förnyas.

Tillhandahållande av information

1. Systemansvariga skall införa lämpliga mekanismer för samordning och informationsutbyte för att garantera nät-säkerheten.
2. De systemansvariga skall offentliggöra alla relevanta uppgifter om de totala gränsöverskridande kapaciteterna. Förutom vinter och sommarvärdena för tillgänglig kapacitet (ATC, available transmission capacity), skall de systemansvariga offentliggöra uppskattningar av överföringskapacitet för varje dag vid flera tidsintervall för transportdagen. Grundkravet skall vara att exakta uppskattningar en vecka i förväg skall tillhandahållas marknaden, och de systemansvariga bör också vidta åtgärder för att tillhandahålla information en månad i förväg. En beskrivning av uppgifternas pålitlighet skall bifogas.

3. De systemansvariga skall offentliggöra en allmän beskrivning av hur den totala överföringskapaciteten och pålitligheten beräknas med nätets elektriska och fysiska karaktäristika som underlag. Beskrivningen skall godkännas av tillsynsmyndigheterna i de berörda medlemsstaterna. Säkerhetsnormerna samt drifts och planeringsnormerna skall ingå i den information som de systemansvariga skall offentliggöra i dokument som är tillgängliga för allmänheten.

Principer för metoder för hantering av överbelastningar

1. Problem med överbelastning i näten skall företrädesvis lösas med metoder som inte bygger på transaktioner, dvs. metoder som inte innefattar ett val mellan de enskilda marknadsaktörers kontrakt.
2. Gränsöverskridande samordnad omdirigering eller motköp kan användas gemensamt av de systemansvariga som berörs. De systemansvarigas utgifter för motköp och omdirigering måste dock vara så stora att de får någon effekt.
3. De eventuella fördelarna med en kombination i form av marknadsuppdelning eller andra marknadsbaserade mekanismer för att lösa "permanent" överbelastning och motköp för att lösa tillfällig överbelastning skall genast undersökas som en mer bestående metod för att hantera överbelastningar.

Riktlinjer för explicita auktioner

1. Auktionssystemet måste utformas på ett sådant sätt att all tillgänglig kapacitet bjuds ut på marknaden. Detta kan åstadkommas genom sammansatta auktioner där kapaciteter auktioneras för olika tidsperioder och med olika kriterier (t.ex. i fråga om den förväntade pålitligheten hos den aktuella tillgängliga kapaciteten).
 2. Den totala sammanlänkningskapaciteten skall bjudas ut i en serie auktioner, som exempelvis kan hållas årligen, en gång per månad eller vecka eller en eller flera gånger dagligen beroende på behoven på de berörda marknaderna. Vid var och en av dessa auktioner skall en förutbestämd del av den tillgängliga överföringskapaciteten plus eventuell återstående kapacitet som inte tilldelades vid tidigare auktioner tilldelas.
 3. Förfarandena för den explicita auktionen skall förberedas i nära samarbete mellan den nationella tillsynsmyndigheten och berörd systemansvarig och vara utformade på ett sådant sätt att budgivarna även kan delta i de organiserade marknadernas dagliga verksamhet (t.ex. elutbyte) i de länder som är inblandade.
 4. Elflödena i bägge riktningarna i överbelastade förbindelseledningar skall i princip ledas så att transportkapaciteten maximeras i den riktning som är överbelastad. Förfarandena för att omleda flödena skall dock uppfylla kraven för säker drift av kraftsystemet.
 5. För att erbjuda marknaden så mycket kapacitet som möjligt, skall de ekonomiska risker som är förknippade med omledning av flödet bäras av dem som orsakar riskerna.
 6. Det auktionsförfarande som antas skall utformas så att det sänder riktninggivande prissignaler till marknadsaktörerna. Transporter i motsatt riktning mot det dominerande kraftflödet lindrar överbelastningen och resulterar därför i extra transportkapacitet på den överbelastade förbindelseledningen.
 7. När den behöriga tillsynsmyndigheten utformar auktionsmekanismerna skall den mycket noggrant överväga att sätta en gräns för den mängd kapacitet som kan köpas/ägas/användas av en enskild marknadsaktör för att inte riskera att skapa eller förvärra problem som beror på att en eller flera marknadsaktörer har en dominerande ställning.
 8. För att främja att det skapas smidiga elmarknader, skall det kunna handlas fritt med kapacitet som köpts på auktion, till dess att den systemansvarige får anmälan om att den köpta kapaciteten kommer att användas.
-

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT nr 1229/2003/EG**av den 26 juni 2003****om en serie riktlinjer för transeuropeiska energinät och om upphävande av beslut nr 1254/96/EG**

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 156 första stycket i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽³⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽⁴⁾, och

av följande skäl:

- (1) Sedan Europaparlamentets och rådets beslut nr 1254/96/EG av den 5 juni 1996 om en serie riktlinjer för transeuropeiska nät inom energisektorn ⁽⁵⁾ antogs, har det uppkommit ett behov av att införa nya prioriteringar, att belysa de projekt som är särskilt viktiga, att uppdatera förteckningen över projekt och att anpassa det förfarande som används för att identifiera projekt.
- (2) Dessa nya prioriteringar har uppkommit på grund av att en mer öppen och konkurrensutsatt inre marknad för energi har skapats som en följd av genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el ⁽⁶⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/30/EG av den 22 juni 1998 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas. ⁽⁷⁾ De följer slutsatserna från Europeiska rådet i

⁽¹⁾ EGT C 151 E, 25.6.2002, s. 207.

⁽²⁾ EGT C 241, 7.10.2002, s. 146.

⁽³⁾ EGT C 278, 14.11.2002, s. 35.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets yttrande av den 24 oktober 2002 (ännu ej offentliggjort i EUT), rådets gemensamma ståndpunkt av den 6 februari 2003 (EUT C 64 E, 18.3.2003, s. 22), och Europaparlamentets beslut av den 4 juni 2003 (ännu ej offentliggjort i EUT) och rådets beslut av den 16 juni 2003.

⁽⁵⁾ EGT L 161, 29.6.1996, s. 147. Beslutet senast ändrat genom beslut nr 1741/1999/EG (EGT L 207, 6.8.1999, s. 1).

⁽⁶⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

⁽⁷⁾ EGT L 204, 21.7.1998, s. 1.

Stockholm i mars 2001 om utvecklingen av den infrastruktur som behövs för att energimarknaden skall fungera väl. En särskild ansträngning bör göras för att nå målet att öka användningen av förnybara energikällor vilket bidrar till politiken om en hållbar utveckling.

- (3) Anläggande och underhåll av infrastruktur för energi bör i regel omfattas av marknadsprinciper. Detta är även i linje med kommissionens förslag om fullbordandet av den inre marknaden för energi och med de gemensamma bestämmelser om konkurrenslagstiftning som syftar till skapandet av en mer öppen och konkurrensutsatt inre energimarknad. Ekonomiskt stöd från gemenskapen för anläggande och underhåll bör därför även fortsättningsvis endast beviljas i undantagsfall. Dessa undantag bör vara vederbörligen motiverade.

- (4) Anläggandet och underhållet av energiinfrastruktur bör vara så utformat att det säkerställer att den inre marknaden för energi fungerar väl, samtidigt som hänsyn tas till strategiska kriterier och i förekommande fall kravet på allmänna tjänster. Prioriteringarna är även ett resultat av att de transeuropeiska energinäten har en allt större betydelse för diversifieringen av gemenskapens gasförsörjning, integrera kandidatländernas energinät och säkerställa att energinäten i Europa samordnas med näten i Medelhavsområdet och Svarta havsområdet.

- (5) Det är nödvändigt att bland de transeuropeiska energinäten föra fram prioriterade projekt som är av särskilt stor vikt för att den inre marknaden för energi skall fungera väl eller för försörjningstryggheten på energiområdet.

- (6) Det är nödvändigt att anpassa förfarandet för att identifiera projekt inom ramen för de transeuropeiska energinäten för att rådets förordning (EG) nr 2236/95 av den 18 september 1995 om allmänna regler för gemenskapens finansiella stöd på området för transeuropeiska nät ⁽⁸⁾ skall kunna få en enhetlig tillämpning.

- (7) Förfarandet för att identifiera transeuropeiska energinät bör anpassas genom åtgärder på två nivåer, nämligen

⁽⁸⁾ EGT L 228, 23.9.1995, s. 1. Förordningen ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1655/1999 (EGT L 197, 29.7.1999, s. 1).

genom dels en första nivå som tar sikte på att identifiera ett begränsat antal projekt av gemensamt intresse som definierats tematiskt, dels en andra nivå som på ett mer detaljerat sätt beskriver projekten kallade specifikationer.

- (8) Eftersom specifikationerna över projekten kan komma att ändras utarbetas de i vägledande syfte. Kommissionen bör därför även i fortsättningen vara bemyndigad att uppdatera dem. Eftersom projekten kan få betydande politiska och ekonomiska konsekvenser är det viktigt att finna en lämplig balans mellan lagstiftningsrelaterad kontroll och flexibilitet vid fastställandet av vilka projekt som kan komma i fråga för gemenskapsstöd.
- (9) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta beslut bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter. ⁽¹⁾
- (10) Projekten av gemensamt intresse, de därtill hörande specifikationerna samt de prioriterade projekten bör identifieras utan att detta påverkar miljökonsekvensbedömningen av projekten och planer eller program.
- (11) Den tidsfrist inom vilken kommissionen skall utarbeta den periodiska rapporten över hur riktlinjerna i beslut nr 1254/96/EG genomförs bör förlängas, eftersom kommissionen i enlighet med förordning (EG) nr 2236/95 varje år skall lägga fram en rapport som innehåller information om hur långt arbetet med projekten har fortskridit, särskilt de prioriterade projekten.
- (12) Med tanke på omfattningen av ändringarna av beslut nr 1254/96/EG, är det av tydlighets- och rationaliserings-skäl önskvärt att bestämmelserna i fråga omarbetas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

I detta beslut definieras arten av och räckvidden för gemenskapens riktlinjer för transeuropeiska energinät. I detta fastställs en serie riktlinjer som omfattar såväl mål och prioriteringar som huvudlinjer för gemenskapens åtgärder för transeurope-

iska energinät. Riktlinjerna anger vilka projekt som är av gemensamt intresse, även sådana som är prioriterade, i fråga om de transeuropeiska näten för el och naturgas.

Artikel 2

Tillämpningsområde

Detta beslut omfattar följande:

1. För elnäten:
 - a) samtliga högspänningsledningar, med undantag för sådana som ingår i distributionsnäten, samt undervattenskablar, förutsatt att denna infrastruktur används för interregionala eller internationella överföringar/ihopkopplingar,
 - b) all utrustning och alla installationer som krävs för att systemet i fråga skall fungera väl, inbegripet system för skydd, övervakning och kontroll.
2. För naturgasnäten:
 - a) högtrycksgasledningar, med undantag för sådana som ingår i distributionsnäten, vilka möjliggör försörjning av gemenskapens regioner från interna och externa källor,
 - b) lagringsutrymmen under jord som är anslutna till dessa högtrycksgasledningar,
 - c) anordningar för mottagning, lagring och återförgasning av flytande naturgas (LNG) samt LNG-tankfartyg, motsvarande de volymer som skall levereras,
 - d) all utrustning och alla installationer som krävs för att systemet i fråga skall fungera väl, inbegripet system för skydd, övervakning och kontroll.

Artikel 3

Mål

Gemenskapen skall främja sammankoppling, driftskompatibilitet och utveckling av transeuropeiska energinät samt tillgång till sådana nät, i enlighet med gällande gemenskapslagstiftning, i syfte att

- a) verka för en effektivt fungerande inre marknad i allmänhet och den inre energimarknaden i synnerhet, samtidigt som såväl rationell produktion, distribution och användning av energiresurser som utnyttjandet och anslutning av förnybara energikällor främjas, i syfte att minska konsumenternas energikostnader och bidra till diversifieringen av energikällorna,
- b) underlätta utvecklingen och minska isoleringen av gemenskapens mindre gynnade regioner och öregioner och därigenom bidra till att stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen,

⁽¹⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

- c) öka tryggheten i energiförsörjningen, bl.a. genom att förstärka energisamarbetet med tredje land i parternas ömsidiga intresse, särskilt inom ramen för Energistadgefördraget och de samarbetsavtal som gemenskapen har ingått.

Artikel 4

Prioriteringar

Gemenskapens prioriterade åtgärder för transeuropeiska energinät skall vara förenliga med en hållbar utveckling och skall omfatta följande:

1. För både el- och gasnät:
 - a) anpassning och utveckling av energinäten till stöd för den inre energimarknadens funktion och särskilt en lösning på problem med flaskhalsar (särskilt gränsöverskridande), överbelastning och förbindelser som saknas, och med hänsyn till de behov som uppstår genom den inre marknaden för el och naturgas och Europeiska gemenskapens utvidgning,
 - b) upprättande av energinät på öar, i isolerade områden, randområden och de yttersta randområdena, samtidigt som en diversifiering av energikällorna och användning av förnybara energikällor främjas, samt vid behov anslutning av sådana nät.
2. För elnät:
 - a) anpassning och utveckling av nät för att underlätta integrering/anslutning av förnybar energiproduktion,
 - b) driftskompatibiliteten mellan elnäten i Europeiska gemenskapen och elnäten i kandidatländerna och andra länder i Europa och Medelhavs- och i Svartahavsområdet.
3. För gasnät:

utveckling av gasnät i syfte att möta Europeiska gemenskapens behov av naturgas, kontroll av dess system för gasförsörjning och gasnätens driftskompatibilitet med dem i tredje länder i Europa och i Medelhavs- och Svartahavsområdet samt, diversifiering av naturgaskällor och försörjningsvägar.

Artikel 5

Insatser

Huvudlinjerna för gemenskapens insatser för transeuropeiska energinät skall vara

- a) att fastställa vilka projekt som är av gemensamt intresse,
- b) att skapa en situation som gynnar utvecklingen av dessa nät i enlighet med artikel 156 första stycket i fördraget.

Artikel 6

Tilläggsriterier för projekt av gemensamt intresse

1. Följande allmänna kriterier skall tillämpas när ett beslut fattas om ändringar, specifikationer eller framställningar om uppdatering av projekt av gemensamt intresse:

- a) Projekten skall falla inom tillämpningsområdet för artikel 2.
- b) Projekten skall motsvara de mål och prioriteringar som anges i artiklarna 3 och 4.
- c) Projekten skall uppvisa potentiell ekonomisk bärkraft.

Projekt av gemensamt intresse som berör en medlemsstats territorium kräver denna medlemsstats godkännande.

2. Tilläggsriterierna för identifiering av projekt av gemensamt intresse anges i bilaga II.

3. Alla ändringar som påverkar beskrivningen av tilläggsriterierna för projekt av gemensamt intresse såsom de beskrivs i bilaga II, inklusive väsentliga ändringar som påverkar dessa kriterier, t.ex. helt nya projekt eller nya destinationsländer, skall fastställas i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget.

4. Endast de projekt som förtecknas i bilaga III och uppfyller kriterierna i punkterna 1 och 2 skall vara berättigade till gemenskapens finansiella stöd enligt förordning (EG) nr 2236/95.

5. De vägledande projektspecifikationerna, inbegripet vid behov en geografisk beskrivning av dem, återges i bilaga III. Dessa specifikationer skall uppdateras i enlighet med förfarandet i artikel 10.2. Uppdateringar är av teknisk natur och skall begränsas till tekniska ändringar av projekt, behov att ändra exempelvis en viss del av den specificerade linjen eller en begränsad justering av lokaliseringen av projektet.

6. Medlemsstaterna skall vidta alla åtgärder som de finner nödvändiga för att underlätta och påskynda genomförandet av projekt av gemensamt intresse och minimera förseningarna,

med beaktande av gemenskapslagstiftningen och internationella miljökonventioner. I synnerhet skall nödvändiga tillståndsförfaranden slutföras skyndsamt.

7. Om delar av ett projekt av gemensamt intresse är belägna på ett område tillhörande tredje länder, får kommissionen i samråd med berörda medlemsstater lägga fram förslag, i förekommande fall inom ramen för gemenskapens avtal med detta tredje land och, i fråga om de tredje länder som har undertecknat Energistadgefördraget, i enlighet med det fördraget, för att projekten även av de berörda tredje länderna skall erkännas vara av ömsesidigt intresse, i syfte att underlätta genomförandet av projekten.

8. Bedömningen av den ekonomiska bärkraft som avses i punkt 1 c skall grunda sig på en lönsamhetsanalys i vilken hänsyn skall tas till alla kostnader och intäkter, även på medellång och/eller lång sikt, i samband med miljöaspekterna, trygghet i energiförsörjningen och bidraget till den ekonomiska och sociala sammanhållningen.

Artikel 7

Prioriterade projekt

1. De projekt av gemensamt intresse som anges i artikel 6.4 och som omfattas av bilaga I skall vara prioriterade i fråga om gemenskapens finansiella stöd enligt förordning (EG) nr 2236/95. Ändringar i bilaga I skall beslutas i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget.

2. Berörda medlemsstater och kommissionen skall, var och en inom sitt behörighetsområde, sträva efter att främja genomförandet av de prioriterade projekten, särskilt vad gäller gränsöverskridande projekt.

3. Prioriterade projekt skall vara förenliga med en hållbar utveckling och skall uppfylla följande kriterier:

- a) De skall ha en väsentlig effekt på konkurrensen på den inre marknaden, och/eller
- b) de skall förstärka gemenskapens försörjningstrygghet.

Artikel 8

Följderna för konkurrensen

Vid bedömningen av projekt skall följderna för konkurrensen beaktas. Privat finansiering eller finansiering genom berörda ekonomiska aktörer skall uppmuntras. I enlighet med bestämmelserna i fördraget skall all snedvridning av konkurrensen mellan marknadsaktörerna undvikas.

Artikel 9

Restriktioner

1. Detta beslut skall inte påverka en medlemsstats eller gemenskapens finansiella åtaganden.

2. Detta beslut skall inte påverka resultaten av miljökonsekvensbeskrivningar av projekt, planer eller program som definierar ramarna för kommande tillstånd för sådana projekt. Resultatet av miljökonsekvensbeskrivningar, om sådana krävs enligt den tillämpliga gemenskapslagstiftningen, kommer att beaktas innan beslut verkligen fattas i enlighet med gemenskapslagstiftningen om att projekten skall genomföras.

Artikel 10

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté.

2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 5 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader.

3. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

Artikel 11

Rapportering

Vartannat år skall kommissionen utarbeta en rapport över hur beslutet genomförs, och rapporten skall överlämnas till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. I rapporten skall även uppmärksammas genomförandet av de prioriterade projekt som rör gränsöverskridande förbindelser enligt bilaga II, punkterna 1, 2 och 7 och de framsteg som gjorts vid realiserandet av dessa samt hur de har finansierats, särskilt när det gäller hur stor andel som består av gemenskapsmedel.

Artikel 12

Detta beslut träder i kraft den tredje dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 13

Beslut nr 1254/96/EG upphör härmed att gälla utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller det

beslutets tillämpning. Hänvisningar till beslut nr 1254/96/EG
skall anses som hänvisningar till det här beslutet.

Utfärdat i Bryssel den 26 juni 2003.

Artikel 14

På Europaparlamentets vägnar

P. COX

Ordförande

På rådets vägnar

A. TSOCHATZOPOULOS

Ordförande

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna.

BILAGA I

TRANSEUROPEISKA ENERGINÄT

Prioriterade projekts inriktning enligt artikel 7

ELNÄT

- EL.1 Frankrike – Belgien – Nederländerna – Tyskland:
Förstärkningar av elnäten för att åtgärda överbelastning i Benelux.
- EL.2 Italiens gränser mot Frankrike, Österrike, Slovenien och Schweiz:
Ökad sammankopplingskapacitet mellan elnäten.
- EL.3 Frankrike – Spanien – Portugal:
Ökad sammankopplingskapacitet mellan dessa länders elnät samt Iberiska halvöns elnät och utveckling av näten i öregioner.
- EL.4 Grekland – staterna på Balkanhalvön – UCTE-systemet:
Utveckling av elinfrastrukturen för att ansluta Grekland till UCTE-systemet.
- EL.5 Förenade kungariket – Kontinentaleuropa och norra Europa:
Upprättande/ökning av sammankopplingskapacitet mellan elnäten och eventuell integrering av vindenergi genererad till havs.
- EL.6 Irland – Förenade kungariket:
Ökad samtrafikförmåga mellan elnäten och eventuell integrering av vindenergi genererad till havs.
- EL.7 Danmark – Tyskland: – Östersjöregionen (inklusive Norge – Sverige – Finland – Danmark – Tyskland)
Ökad sammankopplingskapacitet mellan elnäten och eventuell integrering av vindenergi till havs.

GASNÄT

- NG.1 Förenade kungariket – norra Kontinentaleuropa inklusive Nederländerna, Danmark och Tyskland – (med förbindelse till länderna i Östersjöområdet) – Ryssland:
Gasledningar som förbinder några av de största gaskällorna i Europa, och som förbättrar driftskompatibiliteten mellan näten och ger tryggare energiförsörjning.
- NG.2 Algeriet – Spanien – Italien – Frankrike – norra Kontinentaleuropa:
Anläggning av nya gasledningar från Algeriet till Spanien, Frankrike och Italien samt en ökning av transportkapaciteten hos näten i och mellan Spanien, Italien och Frankrike.
- NG.3 Länderna vid Kaspiska havet – Mellanöstern – Europeiska unionen:
Nya gasnät för distribution av gas till Europeiska unionen från nya gaskällor, inklusive gasledningarna mellan Turkiet och Grekland, Grekland och Italien samt Turkiet och Österrike.
- NG.4 LNG-terminaler i Belgien, Frankrike, Spanien, Portugal och Italien:
Diversifiering av försörjningskällor och införselställen, även LNG-förbindelserna med överföringsnätet.
- NG.5 Lagringsutrymmen under mark i Spanien, Portugal, Italien, Grekland och Östersjöområdet:
Ökning av kapaciteten i Spanien, Italien och Östersjöområdet och anläggning av de första lagerutrymmena i Portugal och Grekland.

BILAGA II

TRANSEUROPEISKA ENERGINÄT

Tilläggskriterier för projekt av gemensamt intresse

ELNÄT

1. Utbyggnad av elnäten på öar, i isolerade områden, randområden och i de yttre randområdena, varvid diversifiering av energikällorna och ökad användning av förnybara energikällor bör främjas, samt anslutning av elnäten i dessa områden när så är lämpligt.
 - Irland – Förenade kungariket (Wales)
 - Grekland (öarna)
 - Italien (Sardinien) – Frankrike (Korsika) – Italien (fastlandet)
 - Förbindelser i öregioner
 - Förbindelser i Frankrikes, Spaniens och Portugals yttre randområden
2. Utbyggnad av elförbindelser mellan medlemsstaterna som krävs för att den inre marknaden skall fungera väl och för att skapa tillförlitliga och driftsäkra elnät.
 - Frankrike – Belgien – Nederländerna – Tyskland
 - Frankrike – Tyskland
 - Frankrike – Italien
 - Frankrike – Spanien
 - Portugal – Spanien
 - Finland – Sverige
 - Österrike – Italien
 - Irland – Förenade kungariket (Nordirland)
 - Österrike – Tyskland
 - Nederländerna – Förenade kungariket
 - Tyskland – Danmark – Sverige
 - Grekland – Italien
3. Utbyggnad av elförbindelser i medlemsstaterna när så krävs för att kapaciteten hos elförbindelserna mellan medlemsstaterna skall kunna utnyttjas, för att den inre elmarknaden skall fungera väl eller förnybara energikällor skall kunna anslutas.
 - Alla medlemsstater
4. Utbyggnad av elförbindelser med icke-medlemsstater, särskilt med kandidatländerna, för att bidra till att skapa driftskompatibla, tillförlitliga och säkra elnät eller till elförsörjningen inom gemenskapen.
 - Tyskland – Norge
 - Nederländerna – Norge
 - Sverige – Norge
 - Förenade kungariket – Norge
 - Italien – Slovenien

- Östersjöringen: Tyskland – Polen – Ryssland – Estland – Lettland – Litauen – Sverige – Finland – Danmark – Vitryssland
 - Norge – Sverige – Finland – Ryssland
 - Medelhavsringen: Frankrike – Spanien – Marocko – Algeriet – Tunisien – Libyen – Egypten – staterna i Mellanöstern – Turkiet – Grekland – Italien
 - Tyskland – Polen
 - Grekland – Turkiet
 - Italien – Schweiz
 - Grekland – staterna på Balkanhalvön
 - Spanien – Marocko
 - EU-staterna på Balkanhalvön – Vitryssland – Ryssland – Ukraina
 - Svartahavsringen: Ryssland – Ukraina – Rumänien – Bulgarien – Turkiet – Georgien
5. Insatser för att förbättra funktionen hos de sammankopplade elnäten på den inre marknaden, särskilt för att identifiera flaskhalsar och saknade förbindelser, utveckla lösningar för att behandla överbelastningsproblemet samt anpassa prognosmetoder och metoder för drift av elnäten.
- Identifiering av flaskhalsar och saknade förbindelser, särskilt gränsöverskridande, inom elnätet.
 - Utveckling av lösningar för styrning av flödet för att åtgärda problemet med överbelastning av elnäten.
 - Nödvändig anpassning av prognosmetoderna och metoderna för drift av elnäten för att den inre marknaden skall fungera väl och för användning i stor utsträckning av förnybara energikällor.

NATURGASNÄT

6. Införande av naturgas i nya områden, i huvudsak öar, isolerade regioner, randområdena och de yttre randområdena, samt utveckling av gasnät i dessa områden.
- Förenade kungariket (Nordirland)
 - Irland
 - Spanien
 - Portugal
 - Grekland
 - Sverige
 - Danmark
 - De yttre randområdena: Frankrike, Spanien, Portugal
7. Utbyggnad av gasförbindelser för att möta den inre marknads behov eller för att öka försörjningstryggheten, inklusive anslutning av fristående gasnät.
- Irland – Förenade kungariket
 - Frankrike – Spanien
 - Portugal – Spanien
 - Österrike – Tyskland
 - Österrike – Ungern

- Österrike – Italien
 - Grekland – övriga länder på Balkanhalvön
 - Italien – Grekland
 - Österrike – Tjeckien
 - Österrike – Slovenien – Kroatien
 - Förenade kungariket – Nederländerna – Tyskland
 - Tyskland – Polen
 - Danmark – Förenade kungariket
 - Danmark – Tyskland – Sverige
8. Ökad kapacitet för att ta emot flytande naturgas (LNG) och lagra naturgas i den omfattning som krävs för att tillgodose efterfrågan och reglera gastillförselsystem, samt diversifiera källor och tillförselvägar.
- Samtliga medlemsstater
9. Ökad gastransportkapacitet (gastillförselledningar) i den omfattning som krävs för att tillgodose efterfrågan och diversifiera försörjningen från interna och externa källor samt tillförselvägar.
- Nordiska gasnätet: Norge – Danmark – Tyskland – Sverige – Finland – Ryssland – Baltikum – Polen
 - Algeriet – Spanien – Frankrike
 - Ryssland – Ukraina – EU
 - Ryssland – Vitryssland – Polen – EU
 - Libyen – Italien
 - Länderna vid Kaspiska havet – EU
 - Ryssland – Ukraina – Moldavien – Rumänien – Bulgarien – Grekland – övriga länder på Balkanhalvön
 - Tyskland – Tjeckien – Österrike – Italien
 - Ryssland – Ukraina – Slovakien – Ungern – Slovenien – Italien
 - Nederländerna – Tyskland – Schweiz – Italien
 - Belgien – Frankrike – Schweiz – Italien
 - Danmark – (Sverige) – Polen
 - Norge – Ryssland – EU
 - Irland
 - Algeriet – Italien – Frankrike
 - Mellanöstern – EU
10. Insatser för att förbättra funktionen hos de sammankopplade gasnäten på den inre marknaden, särskilt för att identifiera flaskhalsar och saknade förbindelser, utveckla lösningar för att behandla överbelastningsproblemet samt anpassa prognosmetoder och metoder för drift av gasnäten.
- Identifiering av flaskhalsar och saknade förbindelser, särskilt gränsöverskridande, inom gasnätet.
 - Utveckling av lösningar för styrning av gasflödet för att åtgärda problemet med överbelastning av gasnäten.
 - Nödvändig anpassning av prognosmetoderna och metoderna för drift av gasnäten för att den inre marknaden skall fungera väl.
-

BILAGA III

TRANSEUROPEISKA ENERGINÄT

Projekt av gemensamt intresse och specifikationer för sådana, för närvarande fastställda enligt kriterierna i bilaga II

ELNÄT

1. *Utbyggnad av elnäten i isolerade områden.*
 - 1.1 Undervattenskabel Irland – Wales (UK).
 - 1.2 Förstärkning av förbindelsen Ipiros (GR) – Apulien (IT).
 - 1.3 Anslutning av Södra Cykladerna (GR).
 - 1.4 30 kV förbindelse via undervattenskabel mellan öarna Faial, Pico och São Jorge (Azorerna, PT).
 - 1.5 Anslutning och förstärkning av nätet på öarna Terceira, Faial och São Miguel (Azorerna, PT).
 - 1.6 Anslutning och förstärkning av nätet på Madeira (PT).
 - 1.7 Undervattenskabel Sardinien (IT) – Italien (fastlandet).
 - 1.8 Undervattenskabel Korsika (FR) – Italien.
 - 1.9 Förbindelse Italien (fastlandet) – Sicilien (IT).
 - 1.10 Fördubbling av förbindelsen Sorgente (IT) – Rizziconi (IT).
 - 1.11 Ny förbindelse på Balearerna och Kanarieöarna (ES).
2. *Utbyggnad av elförbindelser mellan medlemsstaterna.*
 - 2.1 Förbindelse Moulaine (FR) – Aubange (BE).
 - 2.2 Förbindelse Avelin (FR) – Avelgem (BE).
 - 2.3 Förbindelse Vigy (FR) – Marlenheim (FR).
 - 2.4 Förbindelse Vigy (FR) – Uchtelfangen (DE).
 - 2.5 Fastransformator i La Praz (FR).
 - 2.6 Ytterligare kapacitetsökning genom nuvarande samtrafik mellan Frankrike och Italien.
 - 2.7 Ny förbindelse mellan Frankrike och Italien.
 - 2.8 Ny förbindelse genom Pyrenéerna mellan Frankrike och Spanien.
 - 2.9 Förbindelse i östra Pyrenéerna mellan Frankrike och Spanien.
 - 2.10 Förbindelser mellan norra Portugal och nordvästra Spanien.
 - 2.11 Förbindelse Sines (PT) – Alqueva (PT) – Balboa (ES).
 - 2.12 Förbindelse Valdigem (PT) – Douro Internacional (PT) – Aldeadávila (ES) och Douro Internacional-anläggningarna.

- 2.13 Nya förbindelser norr om Bottenviken mellan Finland och Sverige.
- 2.14 Förbindelse Lienz (AT) – Cordignano (IT).
- 2.15 Ny förbindelse mellan Italien och Österrike vid Brennerpasset.
- 2.16 Förbindelse mellan Irland och Nordirland.
- 2.17 Förbindelse St Peter (AT) – Isar (DE).
- 2.18 Undervattenskabel mellan sydöstra England och centrala Nederländerna.
- 2.19 Förstärkning av förbindelserna mellan Danmark och Tyskland, t.ex. förbindelsen Kasso – Hamburg.
- 2.20 Förstärkning av förbindelserna mellan Danmark och Sverige.
3. *Utbyggnad av elförbindelser i medlemsstaterna.*
 - 3.1 Förbindelserna på den danska öst-väst-axeln. Förbindelser mellan näten i västra (UCTE) och östra (NORDEL) Danmark.
 - 3.2 Förbindelse på den danska nord-syd-axeln.
 - 3.3 Nya förbindelser i norra Frankrike.
 - 3.4 Nya förbindelser i sydvästra Frankrike.
 - 3.5 Förbindelse Trino Vercellese (IT) – Lacchiarella (IT).
 - 3.6 Förbindelse Turbigo (IT) – Rho-Bovisio (IT).
 - 3.7 Förbindelse Voghera (IT) – La Casella (IT).
 - 3.8 Förbindelse S. Fiorano (IT) – Nave (IT).
 - 3.9 Förbindelse Venedig Nord (IT) – Cordignano (IT).
 - 3.10 Förbindelse Redipuglia (IT) – Udine väst (IT).
 - 3.11 Nya förbindelser på den italienska öst-väst-axeln.
 - 3.12 Förbindelse Tavarnuzze (IT) – Casellina (IT).
 - 3.13 Förbindelse Tavarnuzze (IT) – S. Barbara (IT).
 - 3.14 Förbindelse Rizziconi (IT) – Feroletto (IT) – Laino (IT).
 - 3.15 Nya förbindelser på den italienska nord-syd-axeln.
 - 3.16 Ombyggnad av näten för att underlätta anslutning av förnybar energi i Italien.
 - 3.17 Nya anslutningar till vindkraftverk i Italien.
 - 3.18 Nya förbindelser på den spanska nord-axeln.
 - 3.19 Nya förbindelser på Medelhavs-axeln i Spanien.
 - 3.20 Nya förbindelser på Galicien (ES) – Centro (ES)-axeln.
 - 3.21 Nya förbindelser på Centro (ES) – Aragonien (ES)-axeln.
 - 3.22 Nya förbindelser på Aragonien (ES) – Levante (ES)-axeln.
 - 3.23 Nya förbindelser i Andalusien (ES).

- 3.24 Förbindelse Pedralva (PT) – Riba d’Ave (PT) och Pedralva-anläggningarna.
- 3.25 Förbindelse Recarei (PT) – Valdigem (PT).
- 3.26 Förbindelse Picote (PT) – Pocinho (PT) (uppgradering).
- 3.27 Ombyggnad av den nuvarande förbindelsen Pego (PT) – Cedillo (ES)/Falagueira (PT) och Falagueira-anläggningarna.
- 3.28 Förbindelse Pego (PT) – Batalha (PT) och Batalha-anläggningarna.
- 3.29 I-förbindelse Sines (PT) – Ferreira do Alentejo (PT) (uppgradering).
- 3.30 Nya anslutningar till vindkraftverk i Portugal.
- 3.31 Förbindelserna Pereiros (PT) – Zêzere (PT) – Santarém (PT) och Zêzere anläggningarna.
- 3.32 I och II-förbindelserna Batalha (PT) – Rio Maior (PT) (uppgraderingar).
- 3.33 Förbindelse Carrapatelo (PT) – Mourisca (PT) (uppgradering).
- 3.34 Förbindelse Valdigem (PT) – Viseu (PT) – Anadia (PT).
- 3.35 Avledning av den nuvarande förbindelsen Rio Maior (PT) – Palmela (PT) till Ribatejo (PT) och Ribatejo anläggningarna.
- 3.36 Transformatorstationer och anslutningsledningar i Thessaloniki (GR), Lamia (GR) och Patras (GR).
- 3.37 Förbindelser mellan regionerna Evia (GR), Lakonia (GR) och Thrakien (GR).
- 3.38 Förstärkning av befintliga förbindelser med randområden på grekiska fastlandet.
- 3.39 Förbindelse Tynagh (IE) – Cashla (IE).
- 3.40 Förbindelse Flagford (IE) – East Sligo (IE).
- 3.41 Förbindelser i nordöstra och västra Spanien, särskilt i syfte att ansluta vindkraftverken till nätet.
- 3.42 Förbindelser i Baskien (ES), Aragonien (ES) och Navarra (ES).
- 3.43 Förbindelser i Galicien (ES).
- 3.44 Förbindelser i Mellansverige.
- 3.45 Förbindelser i södra Sverige.
- 3.46 Förbindelse Lübeck/Siems (DE) – Görries (DE).
- 3.47 Förbindelse Lübeck/Siems (DE) – Krümmel (DE).
- 3.48 Förbindelser i Nordirland med hänsyn till samtrafik med Irland.
- 3.49 Förbindelser i nordvästra Förenade kungariket.
- 3.50 Förbindelser i Skottland och England med sikte på en ökad användning av förnybara energikällor för elproduktion.
- 3.51 Nya anslutningar till offshore-vindkraftverk i Belgien.
- 3.52 Transformatorstationen i Borssele (NL).

- 3.53 Implementering av utrustning för kompensering av reaktiv effekt.
- 3.54 Förbindelse St. Peter (AT) – Tauern (AT).
- 3.55 Förbindelse Südburgenland (AT) – Kainachtal (AT).
- 4. *Utbyggnad av elförbindelser med tredje land.*
- 4.1 Förbindelse Neuenhagen (DE) – Vierraden (DE) – Krajinik (Polen).
- 4.2 Förbindelse Brunsbüttel (DE) – södra Norge.
- 4.3 Förbindelse S. Fiorano (IT) – Robbia (Schweiz).
- 4.4 Ny samtrafik Italien – Schweiz.
- 4.5 Förbindelse Filippi (GR) – Maritsa 3 (Bulgarien).
- 4.6 Förbindelse Amintaio (GR) – Bitola (f.d. jugoslaviska republiken Makedonien).
- 4.7 Förbindelse Kardia (GR) – Elbasan (Albanien).
- 4.8 Förbindelse Elbasan (Albanien) – Podgorica (Serbien och Montenegro).
- 4.9 Transformatorstation och anslutningsledningar i Mostar (Bosnien och Hercegovina).
- 4.10 Transformatorstation och anslutningsledningar i Ernestinovo (Kroatien).
- 4.11 Nya förbindelser mellan Grekland och Albanien, Bulgarien och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien.
- 4.12 Förbindelse Filippi (GR) – Hamidabad (Turkiet).
- 4.13 Undervattenskabel mellan nordöstra/östra England och södra Norge.
- 4.14 Förbindelse Eemshaven (NL) – Fedra (Norge).
- 4.15 Undervattenskabel mellan södra Spanien och Marocko (förstärkning av befintlig förbindelse).
- 4.16 Förbindelser inom Östersjöregionen: Tyskland – Polen – Ryssland – Estland – Lettland – Litauen – Sverige – Finland – Danmark – Vitryssland.
- 4.17 Förbindelser södra Finland – Ryssland.
- 4.18 Förbindelse Tyskland – Polen – Litauen – Vitryssland – Ryssland (öst-västliga högspänningsledningen).
- 4.19 Förbindelse Polen – Litauen.
- 4.20 Undervattenskabel mellan Finland och Estland.
- 4.21 Nya förbindelser mellan norra Sverige och Nordnorge.
- 4.22 Nya förbindelser mellan Mellansverige och mellersta Norge.
- 4.23 Regional förbindelse Borgvik (S) – Høsle (Norge) – Oslo (Norge).
- 4.24 Nya förbindelser mellan UCTE- och CENTREL-systemen.
- 4.25 Nya förbindelser mellan UCTE/CENTREL-systemet och länderna på Balkan.

- 4.26 Förbindelser och gränssnitt mellan det utvidgade UCTE-systemet och Vitryssland, Ryssland och Ukraina, inklusive omlokalisering av omformarstationer för högspänd likströmsförbindelse (HVDC) som tidigare varit i drift mellan Österrike och Ungern, Österrike och Tjeckien samt Tyskland och Tjeckien.
- 4.27 Förbindelser i Svartahavsringen: Ryssland – Ukraina – Rumänien – Bulgarien – Turkiet – Georgien.
- 4.28 Nya förbindelser i Svartahavsområdet i syfte att göra det utökade UCTE-systemet driftskompatibelt med näten i de berörda länderna.
- 4.29 Nya förbindelser i Medelhavsringen: Frankrike – Spanien – Marocko – Algeriet – Tunisien – Libyen – Egypten – länderna i Främre Orienten – Turkiet – Grekland – Italien.
- 4.30 Undervattenskabel mellan södra Spanien och nordvästra Algeriet.
- 4.31 Undervattenskabel mellan Italien och Algeriet.
- 4.32 Nya förbindelser i regionen/området kring Barents hav.
- 4.33 Installation av flexibla system för överföring av växelström mellan Italien och Slovenien.
- 4.34 Ny samtrafik Italien – Slovenien.
- 4.35 Undervattenskabel mellan Italien och Kroatien.
- 4.36 Förstärkning av förbindelser mellan Danmark och Norge.
5. *Insatser för att förbättra funktionen hos de sammankopplade elnäten på den inre marknaden.*
(Ännu inga specifikationer fastställda.)

GASNÄT

6. *Införande av naturgas i nya områden.*
- 6.1 Utveckling av gasnät som förbinder Belfast och nordvästra Nordirland (UK) och, om så är lämpligt, Irlands västkust.
- 6.2 LNG i Santa Cruz de Tenerife, Kanarieöarna (ES).
- 6.3 LNG i Las Palmas de Gran Canaria (ES).
- 6.4 LNG på Madeira (PT).
- 6.5 Utveckling av gasnät i Sverige.
- 6.6 Förbindelse mellan Balearerna (ES) och spanska fastlandet.
- 6.7 Högtrycksgrenledning till Thrakien (GR).
- 6.8 Högtrycksgrenledning till Korint (GR).
- 6.9 Högtrycksgrenledning till nordvästra Grekland.
- 6.10 Förbindelse mellan öarna Lolland (DK) och Falster (DK).
7. *Utbyggnad av gasförbindelser för att möta den inre marknads behov eller för att öka försörjningstryggheten, inklusive anslutning av fristående gasnät.*
- 7.1 Kompletterande förbindelseledning mellan gasnäten i Irland och Skottland.
- 7.2 Nord-sydlig samtrafik, inklusive gasledning Dublin – Belfast.

- 7.3 Kompressorstation i gasledningen Lacq (FR) – Calahorra (ES).
- 7.4 Gasledning Lussagnet (FR) – Bilbao (ES).
- 7.5 Gasledning Perpignan (FR) – Barcelona (ES).
- 7.6 Ökning av transportkapaciteten hos gasledningarna till Portugal genom södra Spanien, till Galicien och Asturien genom Portugal.
- 7.7 Gasledning Purchkirchen (AT) – Burghausen (DE).
- 7.8 Gasledning Andorf (AT) – Simbach (DE).
- 7.9 Gasledning Wiener Neustadt (AT) – Sopron (Ungern).
- 7.10 Gasledning Bad Leonfelden (DE) – Linz (AT).
- 7.11 Gasledning nordvästra Grekland – Elbasan (Albanien).
- 7.12 Förbindelseledning mellan gasnäten i Grekland och Italien.
- 7.13 Kompressorstation i huvudledningen i Grekland.
- 7.14 Förbindelse mellan näten i Österrike och Tjeckien.
- 7.15 Korridor för distribution av gas till sydöstra Europa via Grekland, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Serbien och Montenegro, Bosnien och Hercegovina, Kroatien, Slovenien och Österrike.
- 7.16 Korridor för distribution av gas mellan Österrike och Turkiet genom Ungern, Rumänien och Bulgarien.
- 7.17 Gasledningar för sammankoppling av de största gaskällorna och marknaderna i nordvästra Europa mellan Förenade kungariket, Nederländerna och Tyskland.
- 7.18 Förbindelse mellan nordöstra Tyskland (Berlinområdet) och nordvästra Polen (Szczecinområdet) med en grenledning från Schmölln till Lubmin (DE, Greifswaldområdet).
- 7.19 Förbindelse mellan offshoreanläggningar i Nordsjön eller från danska offshore- till brittiska onshoreanläggningar.
- 7.20 Förstärkning av transportkapaciteten mellan Frankrike och Italien.
- 7.21 Baltiska sammankopplingen för gas mellan Danmark, Tyskland och Sverige.
8. *Ökad kapacitet för att ta emot flytande naturgas (LNG) och lagra naturgas.*
- 8.1 LNG-anläggning i Le Verdon-sur-mer (FR) (ny anläggning) och gasledning till lagringsutrymme i Lussagnet (FR).
- 8.2 LNG-anläggning i Fos-sur-mer (FR).
- 8.3 LNG-anläggning i Huelva (ES), utbyggnad av befintlig terminal.
- 8.4 LNG-anläggning i Cartagena (ES), utbyggnad av befintlig terminal.
- 8.5 LNG-anläggning i Galicien (ES), ny terminal.
- 8.6 LNG-anläggning i Bilbao (ES), ny terminal.
- 8.7 LNG-anläggning i Valenciaregionen (ES), ny terminal.
- 8.8 LNG-anläggning i Barcelona (ES), utbyggnad av befintlig terminal.
- 8.9 LNG-anläggning i Sines (PT), ny terminal.

- 8.10 LNG-anläggning i Revithoussa (GR), utbyggnad av befintlig terminal.
- 8.11 LNG-anläggning på norra kusten av Adriatiska havet (IT).
- 8.12 LNG-anläggning utanför norra kusten av Adriatiska havet (IT).
- 8.13 LNG-anläggning på södra kusten av Adriatiska havet (IT).
- 8.14 LNG-anläggning på kusten av Joniska havet (IT).
- 8.15 LNG-anläggning på kusten av Tyrrenska havet (IT).
- 8.16 LNG-anläggning på kusten av Liguriska havet (IT).
- 8.17 LNG-anläggning i Zeebrugge/Dudzele (BE, utbyggnad av befintlig terminal).
- 8.18 LNG-anläggning på Isle of Grain, Kent (UK).
- 8.19 Konstruktion av LNG-terminal i Grekland.
- 8.20 Utveckling av lagringsutrymmen för gas under jord i Irland.
- 8.21 Förvaring i södra Kavala (GR), ombyggnad av nedlagt offshoregasfält.
- 8.22 Lagring i Lussagnet (FR, utbyggnad av befintlig anläggning).
- 8.23 Lagring i Pecorade (FR, ombyggnad av nedlagt oljefält).
- 8.24 Lagring i Alsaceområdet (FR, utveckling av saltgruvor).
- 8.25 Lagring i det centrala området (FR, utveckling avseende grundvatten).
- 8.26 Lagring längs nord-syd-axeln i Spanien (nya anläggningar) i Kantabrien, Aragonien, Castilla y León, Kastilien – La Mancha och Andalusien.
- 8.27 Lagring längs Medelhavs-axeln i Spanien (nya anläggningar) i Katalonien, Valencia och Murcia.
- 8.28 Lagring i Carriço (PT, ny anläggning).
- 8.29 Lagring i Loenhout (BE, utbyggnad av befintlig anläggning).
- 8.30 Lagring i Stenlille (DK) och Lille Torup (DK, utbyggnad av befintlig anläggning).
- 8.31 Lagring i Tønder (DK, ny anläggning).
- 8.32 Lagring i Purchkirchen (AT, utbyggnad av befintlig anläggning), inklusive gasledning till Penta West-systemet nära Andorf (AT).
- 8.33 Lagring i Baumgarten (AT, ny anläggning).
- 8.34 Lagring i Haidach (AT, ny anläggning), inklusive gasledning till det europeiska gasnätet.
- 8.35 Utveckling av lagringsutrymmen för gas under jord i Italien.
9. *Ökad gastransportkapacitet (gastillförselledningar).*
 - 9.1 Upprättande och utveckling av förbindelser i Nordiska gasnätet: Norge – Danmark – Tyskland – Sverige – Finland – Ryssland – Baltikum – Polen.
 - 9.2 Mellannordiska gasledningen: Norge, Sverige, Finland.

- 9.3 Nordeuropeiska gasledningen: Ryssland, Östersjön, Tyskland.
- 9.4 Gasledning från Ryssland till Tyskland via Lettland, Litauen och Polen, inklusive utveckling av lagringsutrymmen för gas under jord i Lettland.
- 9.5 Gasledning Finland – Estland.
- 9.6 Nya gasledningar från Algeriet till Spanien och Frankrike samt åtföljande kapacitetsökning av dessa länders inhemska nät.
- 9.7 Ökning av transportkapaciteten i gasledning Algeriet – Marocko – Spanien (till Córdoba).
- 9.8 Gasledning Córdoba (ES) – Ciudad Real (ES).
- 9.9 Gasledning Ciudad Real (ES) – Madrid (ES).
- 9.10 Gasledning Ciudad Real (ES) – Medelhavskusten (ES).
- 9.11 Grenledningar Kastilien (ES) – La Mancha (ES).
- 9.12 Utvidgning mot nordvästra Spanien.
- 9.13 Undervattensledning Algeriet – Spanien och gasledningar för anslutning till Frankrike.
- 9.14 Ökning av transportkapaciteten från de ryska källorna till Europeiska unionen via Ukraina, Slovakien och Tjeckien.
- 9.15 Ökning av transportkapaciteten från de ryska källorna till Europeiska unionen via Vitryssland och Polen.
- 9.16 Gasledningen Yagal Sud (mellan STEGAL-gasledningen till Tyskland – Frankrike – Schweiz-triangeln).
- 9.17 Östra SUDAL-gasledningen (mellan MIDAL-gasledningen nära Heppenheim till Burghausen-anslutningen till PENTA-gasledningen i Österrike).
- 9.18 Gasledning till Italien från källor i Libyen.
- 9.19 Gasledning till Europeiska unionen från källor i länderna vid Kaspiska havet.
- 9.20 Gasledning Grekland – Turkiet.
- 9.21 Ökning av transportkapaciteten från de ryska källorna till Grekland och övriga länder på Balkan via Ukraina, Moldavien, Rumänien och Bulgarien.
- 9.22 Gasledning St. Zagora (Bulgarien) – Ihtiman (Bulgarien).
- 9.23 Anslutningsledningar mellan gasnäten i Tyskland, Tjeckien, Österrike och Italien.
- 9.24 Gasledningar från ryska källor till Italien via Ukraina, Slovakien, Ungern och Slovenien.
- 9.25 Ökning av transportkapaciteten hos TENP-gasledningen från Nederländerna till Italien via Tyskland.
- 9.26 Gasledning Taisnieres (FR) – Oltingue (Schweiz).
- 9.27 Gasledning från Danmark till Polen, eventuellt via Sverige.
- 9.28 Nybro (DK) – Dragør (DK), gasledning inklusive förbindelseledning till lagerutrymmen i Stenlille (DK).
- 9.29 Gasnät från källorna i Barents hav till Europeiska unionen via Sverige och Finland.

- 9.30 Gasledning från gasfältet i Corrib (IE, offshore).
 - 9.31 Gasledning från källor i Algeriet till Italien via Sardinien med en grenledning till Korsika.
 - 9.32 Gasnät från källorna i Mellanöstern till Europeiska unionen.
 - 9.33 Gasledning från Norge till Förenade kungariket.
 - 10. *Insatser för att förbättra funktionen hos de sammankopplade gasnäten på den inre marknaden.*
(Ännu inga specifikationer fastställda.)
-

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT nr 1230/2003/EG

av den 26 juni 2003

om ett flerårigt program för åtgärder på energiområdet: "Intelligent energi – Europa" (2003–2006)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 175.1 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽³⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽⁴⁾, och

av följande skäl:

(1) Naturresurserna, som enligt artikel 174 i fördraget skall utnyttjas varsamt och rationellt, inbegriper – utöver de förnybara energikällorna – olja, naturgas och fasta bränslen, vilka är oundgängliga energikällor men också huvudkällan till koldioxidutsläppen. Till de mål som ställs upp i artikel 174 i fördraget hör även att främja åtgärder på internationell nivå för att lösa regionala eller globala miljöproblem.

(2) I kommissionens meddelande med titeln "Hållbar utveckling i Europa för en bättre värld: En strategi för hållbar utveckling i Europeiska unionen", som lades fram för Europeiska rådet i Göteborg den 15/16 juni 2001, konstateras att utsläppen av växthusgaser och transportrelaterade föroreningar hör till de främsta hindren för en hållbar utveckling. Dessa hinder kan bara undanröjas med nya gemenskapspolitiska grepp och åtgärder som för dem närmare medborgarna och företagen för att förändra konsumtions och investeringsmönstren.

⁽¹⁾ EGT C 203 E, 27.8.2002, s. 47.

⁽²⁾ EUT C 61, 14.3.2003, s. 38.

⁽³⁾ EUT C 73, 26.3.2003, s. 41.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets yttrande av den 20 november 2002 (ännu ej offentliggjort i EUT), rådets gemensamma ståndpunkt av den 3 februari 2003 (EUT C 64 E, 18.3.2003, s. 13) och Europaparlamentets beslut av den 13 maj 2003 (ännu ej offentliggjort i EUT). Rådets beslut av den 16 juni 2003.

(3) Europeiska rådet i Göteborg antog en strategi för hållbar utveckling och lade en miljödimension till Lissabonprocessen för sysselsättning, ekonomisk reform och social sammanhållning.

(4) Åtgärder som gäller energieffektiviteten och de förnybara energikällorna utgör viktiga beståndsdelar i den serie åtgärder som fastställs i Europeiska klimatförändringsprogrammet och som krävs för att Kyotoprotokollet skall kunna uppfyllas. Fysiska förändringar som har noterats i hela Europa och andra delar av världen visar tydligt behovet av brådskande åtgärder.

(5) I grönboken "Mot en europeisk strategi för trygg energiförsörjning" konstateras att Europeiska unionen blir alltmer beroende av externa energikällor – ett beroende som kan komma att uppgå till 70 % om 20 till 30 år (mot 50 % i dag) – och att politiken på utbudssidan bör balanseras med tydliga politiska åtgärder till förmån för efterfrågesidan. I grönboken efterlyses vidare en verklig förändring av konsumenternas beteende för att styra efterfrågan mot en bättre hanterad, mer effektiv och mer miljöanpassad konsumtion, särskilt inom transport och byggsektorerna, och att prioritera utvecklingen av de nya och förnybara energikällornas roll i energiutbudet för att på så sätt bekämpa växthuseffekten.

(6) I sin resolution om grönboken "Mot en europeisk strategi för trygg energiförsörjning" ⁽⁵⁾ fastställde Europaparlamentet att effektivt energiutnyttjande och energibesparing skall ges högsta prioritet. Parlamentet efterlyste främjande av en "intelligent" strategi för energiutnyttjandet för att göra Europa till den mest energieffektiva ekonomin i världen.

(7) I kommissionens meddelande om en handlingsplan för ökad energieffektivitet i Europeiska gemenskapen föreskrivs en årlig ökning av energieffektiviteten med ytterligare 1 % per år utöver de 0,6 % som uppmätts under de senaste tio åren. Om detta mål uppnås kan två tredjed-

⁽⁵⁾ EGT C 140 E, 13.6.2002, s. 543.

delar av de möjliga energibesparingarna, uppskattade till 18 % av den totala konsumtionen, genomförs senast 2010. I handlingsplanen föreslås lagstiftning och stödåtgärder. Genomförandet av handlingsplanen kräver effektiva övervaknings och uppföljningssystem.

- (8) I kommissionens meddelande "Energi för framtiden: förnybara energikällor – Vitbok för en gemenskapsstrategi och handlingsplan" rekommenderas som vägledande mål att 12 % av den interna bruttoenergi konsumtionen i gemenskapen skall komma från förnybara energikällor 2010. I rådets resolution av den 8 juni 1998 om förnybara energikällor ⁽¹⁾ och i Europaparlamentets resolution om vitboken betonas att de förnybara energikällornas andel av den totala energianvändningen inom gemenskapen måste ökas avsevärt och bli bestående i större utsträckning, och kommissionens strategi och handlingsplan – inklusive förstärkningen av programmen för stöd till förnybara energiformer – godkänns i sin helhet. I handlingsplanen föreskrivs stödåtgärder som främjar och utvecklar förnybara energikällor. I kommissionens meddelande om genomförandet av gemenskapsstrategin och handlingsplanen om förnybara energikällor (1998–2000) konstateras de framsteg som gjorts, men betonas dessutom att det behövs ytterligare insatser på gemenskapsnivå och nationell nivå för att vitbokens mål skall uppnås, särskilt i form av lagstiftning och åtgärder som främjar de förnybara energikällorna.
- (9) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/77/EG av den 27 september 2001 om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el ⁽²⁾ krävs att medlemsstaterna skall fastställa nationella vägledande mål som är förenliga med gemenskapens övergripande vägledande mål på 12 % av den nationella bruttoenergianvändningen senast 2010 och särskilt med den vägledande andelen el producerad från förnybara energikällor på 22,1 % av gemenskapens totala elanvändning senast 2010.
- (10) I den resolution om användningen av förnybara energikällor i AVS-länderna ⁽³⁾ som den gemensamma parlamentariska AVS–EU församlingen antog den 1 november 2001 "uppmanas kommissionen att ta upp den hållbara energiförsörjningen, i synnerhet genom effektiv energianvändning och tillämpning av förnybara energikällor, som ett prioriterat åtgärdsområde i dess nya strategi för utvecklingspolitiken."
- (11) Genom den slutliga handlingsplan från världstoppmötet om hållbar utveckling som antogs den 2 september

2002 förpliktas de undertecknande staterna, inbegripet EU, att anstränga sig för att

- på global nivå kraftigt öka andelen förnybar energi i energisammansättningen,
- skapa lika förutsättningar för förnybara energikällor i förhållande till andra energikällor,
- främja ökad forskning och utveckling inom förnybara energikällor, energieffektivitet och renare konventionell bränsleteknik, samt
- förse utvecklingsländerna med ekonomiska resurser för att de skall kunna utveckla sakkunskap på energiområdet, bland annat när det gäller förnybara energikällor, energieffektivitet och renare konventionell bränsleteknik,

i syfte att få till stånd en hållbar utveckling.

- (12) EU:s partnerskapsinitiativ på energiområdet för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling, som inleddes den 1 september 2002, bygger på ökad energieffektivitet och ökad användning av förnybara energikällor. Flera utvecklingsländer och regionala organisationer samt organisationer från den privata sektorn och det civila samhället har redan anslutit sig till detta initiativ, vars principer och strategi fastställts i kommissionens meddelande "Energisamarbete med utvecklingsländerna".
- (13) Eftersom många gemenskapsåtgärder inom området för energieffektivitet – särskilt angående märkning av elektrisk och elektronisk utrustning och kontors och kommunikationsutrustning och standardiseringen av belysnings-, uppvärmnings- och luftkonditioneringsutrustning – inte är tvingande för medlemsstaterna, behövs särskilda program på gemenskapsnivå för att skapa de villkor som behövs för att hållbara energisystem skall kunna utvecklas.
- (14) Detta gäller även de gemenskapsåtgärder som är avsedda att öka de förnybara energikällornas marknadsandelar, särskilt standardiseringen av utrustning avsedd att producera eller konsumera energi från förnybara energikällor.
- (15) Följande beslut upphör att gälla den 31 december 2002: Rådets beslut 1999/21/EG, Euratom av den 14 december 1998 om att antaga ett flerårigt program för åtgärder inom energisektorn (1998–2002) och därmed sammanhörande åtgärder ⁽⁴⁾; rådets beslut 1999/22/EG av den 14 december 1998 om antagande av ett flerårigt program för studier, analyser, prognoser och därmed sam-

⁽¹⁾ EGT C 198, 24.6.1998, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 283, 27.10.2001, s. 33.

⁽³⁾ EGT C 78, 2.4.2002, s. 35.

⁽⁴⁾ EGT L 7, 13.1.1999, s. 16.

- manhållande arbete inom energisektorn (1998–2002) ⁽¹⁾ – Etap programmet; rådets beslut 1999/23/EG av den 14 december 1998 om att antaga ett flerårigt program för att främja internationellt samarbete inom energisektorn (1998–2002) ⁽²⁾ – Synergy-programmet; rådets beslut 1999/24/EG av den 14 december 1998 om att anta ett flerårigt program för tekniska åtgärder för att främja en ren och effektiv användning av fasta bränslen (1998–2002) ⁽³⁾ – Carnot-programmet; rådets beslut 1999/25/Euratom av den 14 december 1998 om att antaga ett flerårigt program (1998–2002) för åtgärder inom kärnenergiesektorn när det gäller säker transport av radioaktivt material samt säkerhetskontroll och industriellt samarbete för att främja vissa aspekter av säkerheten i kärnenergianläggningar i de länder som för närvarande deltar i Tacisprogrammet ⁽⁴⁾ – Sureprogrammet; Europaparlamentets och rådets beslut nr 646/2000/EG av den 28 februari 2000 om att anta ett flerårigt program för främjande av förnybara energikällor i gemenskapen (1998–2002) ⁽⁵⁾ – Altenerprogrammet och Europaparlamentets och rådets beslut nr 647/2000/EG av den 28 februari 2000 om att anta ett flerårigt program för att främja en effektiv energianvändning (1998–2002) ⁽⁶⁾ – Saveprogrammet.
- (16) I enlighet med artikel 5.2 i beslut 1999/21/EG, Euratom gav kommissionen en grupp oberoende experter i uppdrag att utföra en extern bedömning av de åtgärder som gemenskapen vidtagit inom det ovannämnda ramprogrammet och de särskilda programmen. Experterna konstaterade att särskilt Altener-, Save-, Synergy- och Etap-programmen spelar en viktig roll för genomförandet av energistrategin och gemenskapsstrategin för hållbar utveckling. De konstaterade vidare att programmen saknade tillräckliga medel för att täcka de verkliga behoven och föreslog att de skulle ökas.
- (17) Det förefaller motiverat att öka finansieringsramen för ett än mer omfattande program "Intelligent energi – Europa".
- (18) Med beaktande av gemenskapsstrategin för hållbar utveckling och utvärderingen av ramprogrammet bör gemenskapens stöd till de energiområden som bidrar till den hållbara utvecklingen förstärkas genom att samtliga åtgärder samlas inom ett enda program, kallat "Intelligent energi – Europa", med fyra särskilda områden.
- (19) Gemenskapens stöd till förnybara energiformer inom ramen för Altenerprogrammet under perioden 1993–2002 har spelat en så viktig roll och haft så stor framgång att det program som nu inrättas bör innehålla ett särskilt område om förnybara energikällor, kallat "Altener".
- (20) Med tanke på behovet av att öka gemenskapens stöd till rationell energianvändning och Saveprogrammets framgång under perioden 1991–2002 bör det program som nu inrättas innehålla ett särskilt område om energieffektivitet, kallat "Save".
- (21) Att förbättra energianvändningen inom transportsektorn, inbegripet diversifieringen av drivmedlen, där energikällor under utveckling som väte och förnybara energikällor kan spela en roll, är mycket viktigt om gemenskapen skall kunna minska transporterens negativa inverkan på miljön. Därför bör programmet "Intelligent energi – Europa" innehålla ett särskilt område som gäller energianvändningen inom transportsektorn, kallat "Steer".
- (22) Behovet av att främja de bästa metoder som utvecklats i gemenskapen på områdena för förnybara energikällor och energieffektivitet och att överföra dem, särskilt till utvecklingsländerna, är ett av gemenskapens prioriterade internationella åtaganden, på samma sätt som att stärka samarbetet beträffande användningen av Kyotoprotokollets flexibla mekanismer. För att få kontinuitet när det gäller Synergyprogrammet beträffande åtgärder på ovannämnda områden bör det program som nu inrättas innehålla ett särskilt område som gäller främjande av förnybara energikällor och energieffektivitet i samband med det internationella främjandet, kallat "Coopener".
- (23) Utbyte av sakkunskap, bästa metoder och projektresultat, samordning inom programmet och med andra gemenskapsåtgärder, kontinuitet i förhållande till befintliga program, beständiga regler för deltagande, tillräckliga personalresurser och ett snabbt genomförande kommer att vara avgörande för hur framgångsrikt programmet "Intelligent energi – Europa" blir. Nationella, regionala och lokala organisationer kan i detta sammanhang spela en betydelsefull roll genom att bidra till genomförandet av detta program genom motsvarande nationella program.
- (24) Integrering av jämställdhetsaspekter är ett viktigt element i alla gemenskapsprogram och bör därför beaktas inom ramen för programmet "Intelligent energi – Europa".
- (25) I detta beslut fastställs, för hela den tid programmet pågår, en finansieringsram som utgör den särskilda refe-

⁽¹⁾ EGT L 7, 13.1.1999, s. 20.

⁽²⁾ EGT L 7, 13.1.1999, s. 23.

⁽³⁾ EGT L 7, 13.1.1999, s. 28.

⁽⁴⁾ EGT L 7, 13.1.1999, s. 31.

⁽⁵⁾ EGT L 79, 30.3.2000, s. 1.

⁽⁶⁾ EGT L 79, 30.3.2000, s. 6.

rensen för budgetmyndigheten enligt punkt 33 i det interinstitutionella avtalet av den 6 maj 1999 mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin och förbättring av budgetförfarandet. ⁽¹⁾

- (26) Eftersom målen för det föreslagna programmet – att genomföra en gemenskapsstrategi på de energiområden som bidrar till en hållbar utveckling – inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, eftersom genomförandet förutsätter främjande åtgärder och utbyte grundat på ett nära samarbete på europeisk nivå mellan olika aktörer på nationell, regional och lokal nivå, och de därför bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går beslutet inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (27) Detta beslut påverkar inte tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i fördraget, särskilt beträffande gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till förmån för miljöskydd.
- (28) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta beslut bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter ⁽²⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

- Härmed antas ett flerårigt program för åtgärder på energiområdet: "Intelligent energi – Europa" nedan kallat "programmet", för perioden 2003–2006.
- Programmet skall stödja hållbar utveckling i energisammanhang och lämna ett balanserat bidrag till uppnåendet av följande allmänna mål: energiförsörjningstrygghet, konkurrenskraft och miljöskydd.
- Programmet syftar även till ekonomisk och social sammanhållning och till att öka öppenheten, enhetligheten och komplementariteten beträffande samtliga åtgärder och andra

⁽¹⁾ EGT C 172, 18.6.1999, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

relaterade åtgärder på energiområdet, så att dessa åtgärder får en faktisk koppling till insatser på gemenskapens och medlemsstaternas övriga politikområden.

Artikel 2

Programmet har följande särskilda mål:

- Att tillhandahålla de beståndsdelar som krävs för att främja energieffektivitet, ökad användning av förnybara energikällor och diversifiering av energislagen, t.ex. genom energikällor under utveckling och förnybara energikällor, inbegripet inom transportsektorn, förbättrad hållbarhet, utveckling av regionernas, särskilt randområdenas och öars, potential samt utarbetande av den lagstiftning som krävs för att dessa strategiska mål skall uppnås.
- Att utforma hjälpmedel och instrument som kommissionen och medlemsstaterna kan använda för uppföljning, övervakning och utvärdering av effekten av de åtgärder som antas av gemenskapen och medlemsstaterna på områdena energieffektivitet och förnybara energikällor, inbegripet energianvändningen inom transportsektorn.
- Att främja effektiva och intelligenta mönster för energiproduktion och energikonsumtion på fasta och hållbara grunder, genom medvetandegörande, i synnerhet via utbildningssystemet, och främjande av utbyte av erfarenheter och kunskaper bland de främsta berörda aktörerna, företagen och allmänheten, genom att stödja åtgärder avsedda att stimulera investeringar i ny teknik och genom att uppmuntra spridning av bästa metoder och bästa tillgängliga teknik samt genom främjande på internationell nivå.

Artikel 3

- Programmet är uppdelat i följande fyra särskilda områden:
 - Save, som gäller förbättring av energieffektiviteten och rationell energianvändning, särskilt inom bygg och industrisektorn, med undantag av åtgärder på Steerområdet, inbegripet utarbetande och genomförande av lagstiftning.
 - Altener, som gäller främjande av nya och förnybara energikällor för centraliserad och decentraliserad produktion av elektricitet och värme och integrering av sådan energi i den lokala miljön och energisystemen, med undantag av åtgärder på Steerområdet, inbegripet utarbetande och genomförande av lagstiftning.

- c) Steer, som gäller stöd till initiativ som gäller all energianvändning inom transportsektorn, diversifiering av drivmedelsanvändningen, t.ex. genom energikällor under utveckling och förnybara energikällor, samt främjande av drivmedel från förnybara energikällor och energieffektivitet inom transportsektorn, inbegripet utarbetande och tillämpning av lagstiftning.
- d) Coopener, som gäller stöd till initiativ som främjar förnybara energikällor och energieffektivitet i utvecklingsländerna, särskilt inom ramen för gemenskapens samarbete med utvecklingsländerna i Afrika, Asien, Latinamerika och Stillaohavsområdet.

2. "Nyckelåtgärder", som är initiativ som omfattar flera av de ovannämnda särskilda områdena och/eller avser vissa gemenskapsprioriteringar, t.ex. hållbar utveckling i de yttersta randområdena enligt definitionen i artikel 299.2 i fördraget, får inledas.

Artikel 4

1. För var och en av de fyra särskilda områdena och för nyckelåtgärderna som avses i artikel 3 skall gemenskapsfinansieringen inom ramen för programmet ges till sådana åtgärder eller projekt som rör följande:

- a) Främjande av hållbar utveckling, energiförsörjningstrygghet på den inre marknaden, konkurrenskraft och miljöskydd – inbegripet utarbetande av normer, märknings och certifieringssystem samt långsiktiga, frivilliga åtaganden som skall överenskommas med industrin och övriga intressenter – samt framtidsstudier, strategiska studier grundade på gemensamma analyser och regelbunden övervakning av utvecklingen på energimarknaderna och av trenderna på energiområdet, inbegripet för att förbereda framtida lagstiftningsåtgärder eller översyn av befintlig lagstiftning.
- b) Inrättande, utvidgning eller omorganisation av strukturer och instrument för utveckling av hållbara energisystem, inbegripet energiplanering och energihantering på lokal och regional nivå, samt utveckling av lämpliga finansiella produkter och marknadsinstrument.
- c) Främjande av system och utrustning på området hållbar energianvändning, så att dessa snabbare kan slå igenom på marknaden, och för att stimulera investeringar som underlättar övergången från demonstrationsstadium till saluföring av effektivare teknik, t.ex. genom spridning av bästa metoder och ny sektorsöverskridande teknik, åtgärder för medvetandegörande och skapande av institutionella strukturer för genomförandet av mekanismen för ren utveckling och gemensamt genomförande inom ramen för Kyotoprotokollet.

- d) Utveckling av strukturer för information och utbildning. Utnyttjande av resultaten, främjande och spridning av sakkunskap och bästa metoder hos alla konsumenter, spridning av resultaten av åtgärderna och projekten samt samarbete med medlemsstaterna via nätverk på gemenskapsnivå och på internationell nivå.
- e) Övervakning av genomförandet och effekten av gemenskapsinitiativen och stödåtgärderna.
- f) Utvärdering av effekten av de åtgärder och projekt som finansierats via programmet.

2. Ekonomiskt bistånd inom ramen för detta program till åtgärder eller projekt inom de fyra särskilda områdena och de nyckelåtgärder som avses i artikel 3 skall fastställas på grundval av den föreslagna åtgärdens mervärde för gemenskapen och skall bero på åtgärdens nytta och förväntade effekt. När så är lämpligt, skall små och medelstora företag samt regionala eller lokala initiativ prioriteras.

Stödet får inte överstiga 50 % av åtgärdens eller projektets totala kostnad, och den återstående kostnaden kan täckas av allmänna eller privata medel eller av en kombination av dessa. Stödet får emellertid täcka samtliga kostnader för vissa åtgärder, såsom studier, spridning av projektresultat och andra åtgärder avsedda att förbereda, komplettera, genomföra och utvärdera effekten av gemenskapens strategiska och politiska åtgärder och åtgärder som föreslagits av kommissionen för att uppmuntra utbyte av erfarenheter och sakkunskap i syfte att förbättra samordningen mellan initiativ på gemenskapsnivå, nationell nivå, internationell nivå eller andra nivåer.

Alla kostnader avseende åtgärder eller projekt som vidtas på initiativ av kommissionen så som det fastställts i enlighet med artikel 5.2 b, skall bäras av gemenskapen.

3. För att bidra till spridning av projektresultat skall kommissionen göra alla rapporter om åtgärder och projekt tillgängliga, om lämpligt i elektronisk form.

Artikel 5

1. Kommissionen skall i samråd med den kommitté som avses i artikel 8.1 upprätta ett arbetsprogram inom sex månader efter antagandet av detta beslut. Arbetsprogrammet skall grundas på principerna i artikel 1.2 och artiklarna 2–4 samt utarbetas och uppdateras i enlighet med förfarandet i artikel 8.2.

2. Arbetsprogrammet skall innehålla detaljerade uppgifter om följande:

- a) Riktlinjer för vart och ett av de särskilda områden och de nyckelåtgärder som avses i artikel 3 för genomförande av de särskilda mål och prioriteringar som fastställs i artikel 1.2 och artiklarna 2–4, med beaktande av det mervärde som samtliga föreslagna åtgärder kommer att skapa på gemenskapsnivå jämfört med befintliga åtgärder.
- b) Genomförandebestämmelser, varvid åtskillnad skall göras mellan åtgärder som vidtas på initiativ av kommissionen och åtgärder som vidtas på initiativ av den berörda sektorn och/eller marknaden, samt finansieringsbestämmelser, typ av deltagande och regler för deltagande.
- c) Urvalskriterier som återspeglar de mål som anges i detta beslut med tillhörande tillämpningsföreskrifter för varje typ av åtgärd och metod samt medel för övervakning och utnyttjande av åtgärdernas och/eller projektens resultat, inbegripet fastställande av resultatindikatorer.
- d) En preliminär tidsplan för arbetsprogrammets genomförande, särskilt vad gäller ansökningsomgångarnas innehåll.
- e) Närmare bestämmelser om samordning med och koppling till befintlig gemenskapspolitik. Förfarandet för utarbetande och genomförande av åtgärder som är samordnade med medlemsstaternas åtgärder på området för hållbar energianvändning skall fastställas. Detta skall ske i syfte att skapa ett mervärde jämfört med de åtgärder som vidtas enskilt av varje medlemsstat. Dessa åtgärder kommer att göra det möjligt att uppnå en optimal kombination av de olika instrument som gemenskapen och medlemsstaterna förfogar över.
- f) Om nödvändigt, praktiska bestämmelser för att uppmuntra avlägsna regioner och de yttersta randområdena, inbegripet öar, samt små och medelstora företag att delta i programmet.

I hela programmet skall det tas hänsyn till gemenskapsbestämmelser om allmänhetens tillgång till information, öppenhet och integrering av ett jämställdhetsperspektiv.

Artikel 6

1. Finansieringsramen för genomförandet av detta program under perioden 2003–2006 skall vara 200 miljoner euro.

De årliga anslagen skall godkännas av budgetmyndigheten inom ramen för budgetplanen.

De finansiella referensbeloppen för varje särskilt område skall vara preliminära. En preliminär fördelning av referensbeloppet finns i bilagan. Denna fördelning av budgeten mellan de olika områdena skall vara flexibel, så att förändringar i sektorns behov skall kunna hanteras effektivare. Den kan ändras efter samtycke från den kommitté som avses i artikel 8.

2. De närmare bestämmelserna om gemenskapens ekonomiska stöd till åtgärder inom ramen för detta program skall fastställas i enlighet med rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 av den 25 juni 2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget ⁽¹⁾.

Artikel 7

Kommissionen skall ansvara för genomförandet av detta program i enlighet med förfarandet i artikel 8.2.

Artikel 8

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté.
2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 4 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av artikel 8 i det beslutet.

Den tid som avses i artikel 4.3 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader.

3. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

Artikel 9

1. Kommissionen skall årligen granska framstegen i genomförandet av detta program samt de åtgärder som vidtagits beträffande de fyra särskilda områden och de nyckelåtgärder som avses i artikel 3 samt lägga fram en rapport i detta ämne till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén.

2. Kommissionen skall vid utgången av programmets andra år, och i vilket fall som helst innan den lägger fram förslag om något efterföljande program, tillhandahålla och lämna slutsatser om en extern utvärdering av det samlade genomförandet av de åtgärder som vidtagits inom ramen för programmet. Den externa utvärderingen skall utföras av oberoende experter. Kommissionen skall överlämna sina slutsatser från denna bedömning, inbegripet, vid behov och särskilt mot bakgrund av utvidgningen, anpassningar av det nuvarande programmet till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén, innan den lägger fram förslag om detta eller ett nytt program.

⁽¹⁾ EGT L 248, 16.9.2002, s. 1.

Artikel 10

1. Programmet skall vara öppet för alla juridiska personer, offentliga eller privata, som är etablerade inom medlemsstaternas territorier, utan att tillämpningen av punkterna 2 och 3 påverkas.

2. Programmet skall vara öppet för kandidatländer i enlighet med de villkor som fastställs i de europeiska associeringsavtalen, tilläggsprotokollen därtill och associeringsrådets beslut för respektive land på grundval av relevanta bilaterala avtal.

3. Programmet skall vara öppet för deltagande av Efta- och EES-länder på grundval av extra medel och i enlighet med de förfaranden som överenskommits med dessa länder.

Artikel 11

Detta beslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 12

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdad i Luxemburg den 26 juni 2003.

På Europaparlamentets vägnar

P. COX

Ordförande

På rådets vägnar

A. TSOCHATZOPOULOS

Ordförande

BILAGA

Preliminär fördelning av det belopp som anses nödvändigt ⁽¹⁾

(i miljoner euro)

Åtgärdsområden	2003–2006
1. Förbättrad energieffektivitet och rationell energianvändning	69,8
2. Nya och förnybara energikällor; diversifiering av energiproduktionen	80
3. Energianvändningen inom transportsektorn	32,6
4. Främjande av förnybara energikällor och energieffektivitet på internationell nivå, särskilt i utvecklingsländerna	17,6
Totalt	200 ⁽²⁾ ⁽³⁾

⁽¹⁾ Denna fördelning är preliminär. Budgetfördelningen mellan områdena skall vara flexibel för att man bättre skall kunna ta hänsyn till förändringar i sektorns behov.

⁽²⁾ Ett tilläggsbidrag som återspeglar de nya medlemsstaternas antal, storlek och särskilda behov är förutsett fr.o.m. 2004 till följd av Europeiska unionens utvidgning med nya medlemsstater. Kommissionen kan föreslå att bidraget skall ligga på minst 50 miljoner euro.

⁽³⁾ Genomförandeorganets budget skulle kunna fastställas av budgetmyndigheten i procent av det sammanlagda anslaget till programmet.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2003/54/EG

av den 26 juni 2003

om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2, artikel 55 och artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el ⁽⁴⁾ har på ett betydelsefullt sätt bidragit till skapandet av en inre marknad för el.
- (2) Erfarenheterna från genomförandet av det direktivet visar på de fördelar som den inre marknaden för el kan komma att innebära när det gäller ökad effektivitet, pris-sänkningar, högre kvalitet på tjänsterna och ökad konkurrenskraft. Stora brister finns dock fortfarande marknaden, och den kan förbättras ytterligare, t.ex. behövs konkreta bestämmelser för att säkra likvärdiga förutsättningar för elproduktion och för att minska riskerna för dominerande marknadsställning och underprissättning, genom att säkerställa icke-diskriminerande tariffer för överföring och distribution genom nättillträde på basis av tariffer som publiceras innan de träder i kraft, genom att säkerställa att små och utsatta kunder skyddas och att information om energikällor för elproduktion tillhandahålls, samt referenser till källor, där sådana finns tillgängliga, med information om deras miljöpåverkan.

⁽¹⁾ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 60, och EGT C 227 E, 24.9.2002, s. 393.

⁽²⁾ EGT C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 13 mars 2002 EUT C 47 E, 27.2.2003, s. 350, rådets gemensamma ståndpunkt av den 3 februari 2003 (EUT C 50 E, 4.3.2003, s. 15) och Europaparlamentets beslut av den 4 juni 2003 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽⁴⁾ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

(3) Europeiska rådet framförde vid sitt möte i Lissabon den 23 och 24 mars 2000 önskemål om snabba insatser för att fullborda den inre marknaden inom både el- och gassektorn och för att påskynda liberaliseringen av dessa sektorer i syfte att få till stånd en fullt fungerande inre marknad. I sin resolution av den 6 juli 2000 om kommissionens andra rapport om avregleringen av energimarknaderna uppmanade Europaparlamentet kommissionen att fastställa en detaljerad tidsplan för när noggrant beskrivna mål skall ha uppnåtts i syfte att gradvis nå fram till en fullständig liberalisering av energimarknaden.

(4) De friheter som de europeiska medborgarna garanteras genom fördraget – fri rörlighet för varor, friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten – kan endast säkras på en fullständigt öppen marknad där alla konsumenterna fritt kan välja leverantör och där alla leverantörer kan leverera fritt till sina kunder.

(5) De största hindren på vägen mot en fullt fungerande och konkurrensutsatt inre marknad rör bland annat tillträde till näten, nätavgifter och skillnaderna medlemsstaterna emellan i fråga om marknadernas öppenhet.

(6) En fungerande konkurrens kräver att nättillträdet garanteras utan diskriminering, på ett sätt som medger insyn och till rimliga priser.

(7) För att fullborda den inre marknaden för el är det av avgörande betydelse att tillträdet till nätet tillhörande den systemansvarige för överförings- eller distributions-systemet är icke-diskriminerande. Den systemansvarige för överförings- eller distributions-systemet kan utgöras av ett eller flera företag.

(8) För att se till att tillträdet till nätet är effektivt och icke-diskriminerande är det lämpligt att systemen för distribution och överföring drivs genom juridiskt åtskilda enheter när vertikalt integrerade företag existerar. Kommissionen bör utvärdera åtgärder med motsvarande verkan som utvecklats av medlemsstaterna i syfte att uppnå målet med detta krav, och, när så är lämpligt, inkomma med förslag till ändringar av detta direktiv. Det är också lämpligt att den systemansvarige för distributions- och överföringssystemet har faktisk rätt att fatta beslut när det gäller de tillgångar som behövs för att underhålla, driva och utveckla nät när tillgångarna i fråga ägs och drivs av vertikalt integrerade företag. Det måste garanteras att de systemansvariga för distributions- och överföringssystem är oberoende av framför allt produktions- och leveransintressen. Därför måste oberoende lednings-

strukturer införs i förhållandet mellan systemansvariga för distributions- och överföringssystem och produktions- eller leveransföretag.

Det är dock viktigt att skilja mellan en sådan juridisk åtskillnad och åtskillnad beträffande ägandet. Juridisk åtskillnad innebär inte ändringar beträffande ägandet av tillgångarna, och ingenting hindrar att liknande eller identiska anställningsvillkor gäller i hela de vertikalt integrerade företagen. Ett icke-diskriminerande beslutsförfarande bör emellertid säkerställas genom organisatoriska åtgärder avseende de ansvariga beslutsfattarnas oberoende.

- (9) När det gäller små system är det möjligt att stöd tjänster måste tillhandahållas av systemansvariga för överföringssystem som är sammankopplade med små system.
- (10) Även om detta direktiv inte omfattar frågor om äganderätt erinras det om att när det gäller ett företag som bedriver överförings- eller distributionsverksamhet och som till sin juridiska form är åtskilt från de företag som bedriver produktions- och/eller leveransverksamhet får utsedda systemansvariga utgöras av samma företag som äger infrastrukturen.
- (11) För att undvika att små distributionsföretag får en oproportionerlig ekonomisk och administrativ börda bör medlemsstaterna vid behov kunna undanta sådana företag från krav på juridisk åtskillnad när det gäller distributionen.
- (12) Tillståndsförfarandena får inte leda till en administrativ arbetsbörda som är oproportionerlig i förhållande till elproducenternas storlek och eventuella inverkan.
- (13) Det behövs ytterligare åtgärder för att tarifferna för tillträde till näten skall bli öppna och icke-diskriminerande. Tarifferna bör gälla alla användare av systemen, utan diskriminering.
- (14) För att underlätta för ett elföretag som är etablerat i en medlemsstat att ingå avtal om leverans av el med berättigade kunder i en annan medlemsstat, bör medlemsstaterna och, när så är lämpligt, de nationella tillsynsmyndigheterna arbeta för mer homogena villkor och samma grad av berättigande för hela den inre marknaden.
- (15) Effektiv tillsyn som genomförs av en eller flera nationella tillsynsmyndigheter är av avgörande betydelse om man vill garantera ett icke-diskriminerande tillträde till näten. Medlemsstaterna skall specificera tillsynsmyndigheternas uppgifter, behörighetsområden och administrativa befogenheter. Det är viktigt att tillsynsmyndigheterna i alla medlemsstater har samma minimiuppsättning av befogenheter. Dessa myndigheter bör ha befogenhet att fastställa eller godkänna tarifferna eller åtminstone beräkningsmetoderna för överförings och distributionstariffer. För att undvika osäkerhet och kostsamma och tidskrävande konflikter bör dessa tariffer publiceras innan de träder i kraft.
- (16) Kommissionen har meddelat att den avser att tillsätta en grupp med europeiska tillsynsmyndigheter för el och gas som skulle vara en lämplig rådgivande mekanism för att förbättra samarbetet och samordningen mellan de nationella tillsynsmyndigheterna i syfte att främja utvecklingen av den inre marknaden för el och gas och bidra till en konsekvent tillämpning, i alla medlemsstater, av bestämmelserna i detta direktiv och Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG ⁽¹⁾ samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1228/2003 av den 26 juni 2003 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel ⁽²⁾.
- (17) För att säkerställa effektivt marknadstillträde för alla marknadsaktörer, inklusive nya aktörer, krävs icke-diskriminerande och kostnadseffektiva balanseringsmekanismer. När likviditetsnivån på elmarknaden väl är tillräckligt hög, bör detta uppnås genom att man inför sådana öppna och tydliga marknadsbaserade mekanismer för försörjning och inköp av el som krävs för att uppfylla kraven på balansering. Så länge likviditetsnivån på marknaden inte är tillräckligt hög bör de nationella tillsynsmyndigheterna arbeta aktivt för att balanseringstarifferna skall vara icke-diskriminerande och kostnadseffektiva. Samtidigt bör lämpliga incitament tillhandahållas för att balansera produktion och förbrukning av el och för att inte äventyra systemet.
- (18) Den nationella tillsynsmyndigheten bör kunna fastställa eller godkänna tariffer eller beräkningsmetoder för tariffer på grundval av ett förslag från den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet eller på grundval av ett förslag som en systemansvarig och nätanvändarna kommit överens om. Vid fastställandet eller godkännandet bör den nationella tillsynsmyndigheten se till att överförings- eller distributionstarifferna är icke-diskriminerande och kostnadseffektiva, och samtidigt ta

⁽¹⁾ Se s. 57 i detta nummer av EUT.

⁽²⁾ Se s. 1 i detta nummer av EUT.

hänsyn till de marginalkostnader som på lång sikt går att undvika med hjälp av distribuerad produktion och åtgärder för styrning av efterfrågan.

- (19) Av rättvise- och konkurrensskäl samt indirekt för att skapa arbetstillfällen bör industrin och handeln i hela gemenskapen, inbegripet små och medelstora företag, och alla gemenskapsmedborgare som åtnjuter de ekonomiska fördelarna med den inre marknaden, också kunna omfattas av ett konsumentskydd med en hög skyddsnivå, särskilt hushåll, och, när medlemsstater anser det lämpligt, bör småföretag också kunna omfattas av garantier för tillhandahållande av allmännyttiga tjänster, särskilt med avseende på försörjningstrygghet och skäliga tariffer.
- (20) Elkunderna bör fritt kunna välja leverantör. Fullbordandet av den inre marknaden för el bör likväl ske stegvis för att industrin skall kunna anpassa sig, och för att lämpliga åtgärder och förfaranden skall kunna införas för att skydda kundernas intressen och för att tillförsäkra dem en reell möjlighet att välja leverantör.
- (21) När marknaderna stegvis öppnas för full konkurrens bör skillnaderna mellan medlemsstaterna avskaffas så snart som möjligt. Det bör säkerställas att detta direktiv genomförs på ett öppet och säkert sätt.
- (22) Nästan alla medlemsstater har valt att säkerställa konkurrensen på elproduktionsmarknaden genom ett öppet tillståndsförfarande. Om tillräcklig elproduktionskapacitet inte anläggs på grundval av tillståndsförfarandet bör dock medlemsstaterna se till att det finns en möjlighet att bidra till att trygga försörjningen genom ett anbuds-förfarande eller ett liknande förfarande. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att för att skydda miljön och gynna nya tekniska lösningar se till att det finns möjlighet att upphandla ny kapacitet genom ett anbuds-förfarande grundat på offentliggjorda kriterier. Ny kapacitet omfattar bland annat förnybara energikällor och kraftvärme-produktion.
- (23) Av försörjningstrygghetsskäl bör balansen mellan tillgång och efterfrågan i varje enskild medlemsstat bevakas, varefter en rapport bör utarbetas om situationen i gemenskapen som helhet med hänsyn till sammanlänkningskapaciteten mellan områden. Denna övervakning bör göras i tillräckligt god tid, så att lämpliga åtgärder hinner vidtas om försörjningstryggheten äventyras. Det faktum att nödvändig nätinfrastuktur, bland annat sammanlänkningskapaciteten, anläggs och underhålls bör bidra till en stabil elförsörjning. Underhåll och anlägg-

ning av nödvändig nätinfrastuktur inbegripet sammanlänkningskapaciteten och decentraliserad elproduktion, är viktiga förutsättningar för att garantera en stabil elförsörjning.

- (24) Medlemsstaterna bör tillförsäkra hushållskunder, och när medlemsstaterna anser det lämpligt, små företag rätten att få tillgång till el av en bestämd kvalitet till priser som kan jämföras enkelt och klart, medger insyn och är rimliga. För att de allmännyttiga tjänsterna i gemenskapen skall hålla hög kvalitet bör medlemsstaterna regelbundet underrätta kommissionen om alla åtgärder som vidtagits för att uppnå målet med detta direktiv. Kommissionen bör regelbundet offentliggöra en rapport som innehåller en analys av de nationella åtgärder som vidtagits för att uppnå målsättningarna för de allmännyttiga tjänsterna samt en jämförelse av åtgärdernas effektivitet; syftet med detta är att kommissionen skall kunna utfärda rekommendationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet. Medlemsstaterna bör vidta de åtgärder som är nödvändiga för att skydda sårbara kunder på den inre marknaden för el. Sådana åtgärder kan variera alltefter de särskilda omständigheterna i medlemsstaten i fråga och kan inbegripa specifika åtgärder avseende betalning av elräkningar eller mer generella åtgärder inom socialförsäkringssystemet. När samhällsomfattande tjänster även tillhandahålls små företag kan åtgärderna för att säkerställa att dessa samhällsomfattande tjänster tillhandahålls vara olika för hushåll och små företag.
- (25) Kommissionen har meddelat att den avser att ta initiativ framför allt när det gäller räckvidden beträffande bestämmelsen om märkning och särskilt om hur informationen om den inverkan på miljön som elframställning från olika energikällor har, åtminstone i form av utsläpp av CO₂ och radioaktivt utsläpp, skulle kunna göras tillgänglig på ett sätt som medger insyn, är lättillgängligt och möjliggör jämförelser inom Europeiska unionen samt om hur de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att kontrollera tillförlitligheten hos den information som tillhandahållits av leverantörer skulle kunna rationaliseras.
- (26) Respekt för kraven på allmännyttiga tjänster är ett grundläggande krav i detta direktiv, och det är viktigt att det i direktivet anges gemensamma minimikrav som uppfylls av samtliga medlemsstater och som beaktar målen om konsumentskydd, försörjningstrygghet, miljöskydd samt likvärdiga konkurrensnivåer i samtliga medlemsstater. Det är viktigt att kraven på allmännyttiga tjänster kan tolkas på nationell grund, med beaktande av nationella omständigheter om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen.

(27) Medlemsstaterna får utse en sistahandsleverantör. Denne leverantör kan vara försäljningsavdelningen i ett vertikalt integrerat företag som även fungerar som distributör, under förutsättning att detta uppfyller kraven på åtskillnad och särredovisning i detta direktiv.

(28) De åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning får bland annat omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg. Dessa verktyg får innefatta ansvarsmekanismer för att garantera den nödvändiga investeringen.

(29) Om de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster kan definieras som statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget är medlemsstaterna enligt artikel 88.3 i fördraget skyldiga att underrätta kommissionen om detta.

(30) Kravet på att kommissionen skall underrättas om avslag på ansökan om tillstånd att anlägga ny produktionskapacitet har visat sig vara onödigt administrativt arbete, och bör därför tas bort.

(31) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden, nämligen att skapa en fullständigt fungerande inre marknad för el där rättvis konkurrens råder, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

(32) Mot bakgrund av erfarenheten från tillämpningen av rådets direktiv 90/547/EEG av den 29 oktober 1990 om transitering av elektricitet genom kraftledningsnät⁽¹⁾, bör åtgärder vidtas för att säkerställa ett enhetligt och icke-diskriminerande tillträde till olika transiteringssystem, inklusive gränsöverskridande elöverföring mellan medlemsstaterna. För att lika behandling vid tillträde till elnäten skall kunna tillförsäkras även vid transitering, bör det direktivet upphävas.

(33) Med tanke på omfattningen av ändringarna av direktiv 96/92/EG är det önskvärt av tydlighets- och rationaliseringsskäl att bestämmelserna i fråga omarbetas.

(34) I detta direktiv respekteras de grundläggande rättigheter och iakttas de principer som erkänns bland annat i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

RÄCKVIDD OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Räckvidd

I detta direktiv fastställs gemensamma regler för produktion, överföring, distribution och leverans av el. Det innehåller regler för elsektorns organisation och funktion, tillträde till marknaden, kriterier och förfaranden som skall tillämpas för anbud, för beviljande av tillstånd och för driften av system.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *produktion*: framställning av el,
2. *producent*: en fysisk eller juridisk person som framställer el,
3. *överföring*: transport av el i sammanlänkade system med högspänningsnät samt nät med extra hög spänning för tillhandahållande till slutförbrukare eller distributörer, men inte leverans,
4. *systemansvarig för överföringssystemet*: en fysisk eller juridisk person som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av överföringssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av el,
5. *distribution*: transport av el i system med högspännings-, mellanspännings- och lågspänningsnät för tillhandahållande till kunder, men inte leverans,
6. *systemansvarig för distributionssystemet*: en fysisk eller juridisk person som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av distributionssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på distribution av el,
7. *kunder*: grossister eller slutförbrukare av el,
8. *grossister*: fysiska eller juridiska personer som köper el för återförsäljning inom eller utanför det system de är etablerade i,

⁽¹⁾ EGT L 313, 13.11.1990, s. 30. Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 98/75/EG (EGT L 276, 13.10.1998, s. 9).

9. *slutförbrukare*: kunder som köper el för eget bruk,
10. *hushållskunder*: kunder som köper el för sin egen hushållsförbrukning och inte för kommersiell verksamhet eller yrkesverksamhet,
11. *icke-hushållskunder*: fysiska eller juridiska personer som köper el som inte är avsedd för egen hushållsförbrukning; begreppet omfattar producenter och grossister,
12. *berättigade kunder*: kunder som fritt kan välja elleverantör i den mening som avses i artikel 21 i detta direktiv,
13. *sammanlänkningar*: utrustning som används för sammanlänkning av elsystem,
14. *sammanlänkat system*: ett antal överförings- och distributionssystem som kopplas samman med hjälp av en eller flera sammanlänkningar,
15. *direktledning*: antingen en elledning som kopplar samman en enskild produktionsplats med en enskild kund, eller en elledning som kopplar samman en elproducent och en elleverantör så att dessa direkt kan försörja sina egna fastigheter, dotterbolag och berättigade kunder,
16. *ekonomisk rangordning*: rangordning av källor som tillhandahåller elleveranser enligt ekonomiska kriterier,
17. *stödtjänster*: all verksamhet som behövs för driften av ett överförings- eller distributionssystem,
18. *systemanvändare*: fysiska eller juridiska personer som levererar till eller får leveranser från ett överförings- eller distributionssystem,
19. *leverans*: försäljning av el till kunder, inklusive återförsäljning,
20. *integrerat elföretag*: ett vertikalt eller horisontellt integrerat företag,
21. *vertikalt integrerat företag*: ett företag eller en grupp av företag vars inbördes relationer definieras i artikel 3.3 i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer⁽¹⁾ och där de berörda företagen/den berörda gruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring eller distribution och minst ett av områdena produktion eller leverans av el,
22. *anknutet företag*: ett företag enligt betydelsen i artikel 41 i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om sammanställt redovisning⁽²⁾ och/eller intresseföretag enligt betydelsen i artikel 33.1 i samma direktiv och/eller företag som tillhör samma aktieägare,
23. *horisontellt integrerat företag*: ett företag som bedriver verksamhet inom minst ett av områdena produktion för försäljning, överföring, distribution eller leverans av el samt annan verksamhet utanför elsektorn,
24. *anbudsförfarande*: förfarande genom vilket planerade ytterligare behov och ersättningskapacitet täcks genom leveranser från ny eller befintlig produktionskapacitet,
25. *långtidsplanering*: planering av investeringsbehovet i fråga om produktions-, överförings- och distributionskapacitet på lång sikt för att kunna möta systemets efterfrågan på el och för att säkra leveranserna till kunderna,
26. *litet enskilt system*: varje system med en förbrukning på mindre än 3 000 GWh under 1996, där mindre än 5 % av årsförbrukningen erhålls genom sammanlänkning med andra system,
27. *enskilt mikrosystem*: varje system med en förbrukning på mindre än 500 GWh år 1996 och där det inte finns någon koppling till andra system,
28. *tillförlitlighet*: både försörjningstrygghet i fråga om el och teknisk säkerhet,
29. *styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan*: en övergripande eller integrerad metod som syftar till att påverka elförbrukningens omfattning och den tidpunkt vid vilken elen förbrukas för att därigenom minska förbrukningen av primär-energi och toppbelastningar genom att i stället för investeringar i ökad produktionskapacitet gynna investeringar i energieffektivitetsåtgärder eller andra åtgärder, såsom leveransavtal som kan avbrytas, om det sistnämnda alternativet är mest effektivt och ekonomiskt med hänsyn till de positiva effekterna för miljön och försörjningstrygghets och distributionskostnadsaspekterna av lägre energiförbrukning,

⁽¹⁾ EGT C 395, 30.12.1989, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 1310/97 (EGT C 180, 9.7.1997, s. 1).

(*) Titeln till direktiv 83/349/EEG har justerats med hänsyn till omnumreringen av artiklarna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdamfördraget. Ursprungligen hänvisades till artikel 54.3 g.

⁽²⁾ EGT C 193, 18.7.1983, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/65/EG av (EGT C 283, 27.10.2001, s. 28).

30. *förnybara energikällor*: förnybara icke fossila energikällor (vindkraft, solenergi, jordvärme, våg- och tidvattenenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsanläggningar och biogaser),
31. *distribuerad produktion*: produktionsanläggningar som är anslutna till distributionssystem.

KAPITEL II

ALLMÄNNA REGLER FÖR ORGANISATIONEN AV SEKTORN

Artikel 3

Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och kundskydd

1. Medlemsstaterna skall, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, se till att elföretag drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå en konkurrensutsatt, säker och miljömässigt hållbar elmarknad, och de får inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan dessa företag när det gäller rättigheter eller skyldigheter.
2. Medlemsstaterna får med beaktande fullt ut av tillämpliga bestämmelser i fördraget, särskilt artikel 86 i detta, för att tillgodose det allmänna ekonomiska intresset ålägga företag som bedriver verksamhet inom elsektorn att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse tillförlitlighet, inbegripet försörjningstrygghet, regelbundenhet i leveranserna, kvalitet och pris samt miljöskydd, inbegripet klimatskydd och energieffektivitet. Dessa åligganden skall vara klart definierade, öppna, icke diskriminerande och kontrollerbara samt garantera att elföretag i EU kan nå ut till nationella konsumenter på lika villkor. När det gäller försörjningstrygghet, styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan och för att uppfylla de miljömål som avses i denna punkt får medlemsstaterna införa långtidsplanering, varvid hänsyn skall tas till att tredje part kan komma att ansöka om tillträde till systemet.
3. Medlemsstaterna skall inom sitt territorium se till att alla hushållskunder, och, när medlemsstaterna anser det lämpligt, små företag, det vill säga företag som har färre än 50 anställda, och en årlig omsättning eller balansomslutning som inte överstiger 10 miljoner euro, har rätt till samhällsomfattande tjänster, det vill säga rätt till elleveranser av en bestämd kvalitet till lätt och tydligt jämförbara och rimliga priser av ett slag som medger insyn. För att garantera leveranser av samhällsomfattande tjänster får medlemsstaterna utse en sistahandsleverantör. Medlemsstaterna skall ålägga distributionsföretagen att ansluta kunderna till sina nät enligt villkor och tariffer som fastställts i enlighet med förfarandet i artikel 23.2. Inget i detta direktiv
- skall hindra medlemsstaterna från att stärka hushållskonsumenter och de små och medelstora förbrukarnas ställning på marknaden genom att främja möjligheterna till frivillig samgång mellan företrädare för dessa konsumentkategorier.
- Första stycket skall genomföras på ett öppet och icke diskriminerande sätt och skall inte hindra öppnandet av marknaderna enligt vad som föreskrivs i artikel 21.
4. Om det tillhandahålls ekonomisk ersättning, annan form av ersättning och exklusiva rättigheter som en medlemsstat beviljar för uppfyllandet av åliggandena i punkterna 2 och 3, skall detta ske på ett icke-diskriminerande och öppet sätt.
5. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutförbrukare, och de skall särskilt se till att utsatta kunder skyddas, bl.a. genom åtgärder för att hjälpa dem undvika avstängning från leverans. Medlemsstaterna får härvid vidta åtgärder för att skydda slutförbrukare i avlägsna områden. De skall garantera en hög konsumentskyddsnivå, särskilt i form av klara och begripliga avtalsvillkor, allmän information och mekanismer för tvistlösning. Medlemsstaterna skall se till att berättigade kunder i praktiken kan byta till en ny leverantör. Åtminstone när det gäller hushållskunder skall dessa åtgärder bland annat omfatta dem som anges i bilaga A.
6. Medlemsstaterna skall se till att elleverantörerna på eller i samband med fakturorna och i reklam som riktar sig till slutförbrukare anger följande:
- a) Varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga bränslesammansättning som företaget använt under det gångna året.
 - b) Åtminstone hänvisning till befintliga referenskällor, t.ex. webbsidor, där information finns tillgänglig för allmänheten om den inverkan på miljön som elframställningen från den sammanlagda bränslesammansättning som leverantören använt under det föregående året har åtminstone i form av utsläpp av CO₂ och radioaktivt utsläpp.
- För el som anskaffats på en elbörs eller importerats från ett företag som är beläget utanför gemenskapen kan aggregerade uppgifter som börsen eller företaget tillhandahållit under föregående år användas.
- Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att se till att den information som leverantörer tillhandahåller sina kunder i enlighet med denna artikel är tillförlitlig.
7. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning, miljöskydd, däribland även åtgärder för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan och metoder för att bekämpa klimatförändringar, samt försörjningstrygghet. Åtgärderna kan bl.a. omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är

lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg, för underhåll och anläggning av nödvändig nätinfrastruktur, inbegripet sammanlänkningskapacitet.

8. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artiklarna 6, 7, 20 och 22, om tillämpningen av dessa, rättsligt eller i praktiken, skulle hindra elföretagen från att fullgöra de förpliktelser som ålagts dem i det allmänna ekonomiska intresset och om handelns utveckling inte påverkas i en sådan utsträckning att det skulle strida mot gemenskapens intressen. Gemenskapens intressen omfattar bland annat konkurrens när det gäller berättigade kunder i enlighet med detta direktiv och artikel 86 i fördraget.

9. Medlemsstaterna skall när de genomfört direktivet informera kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att fullgöra förpliktelserna om samhällsomfattande och allmännyttiga tjänster, inklusive konsument- och miljöskyddsåtgärder, och om åtgärdernas eventuella inverkan på nationell och internationell konkurrens, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller ej. De skall därefter vartannat år underätta kommissionen om eventuella ändringar av åtgärderna, oavsett om de kräver undantag från detta direktiv eller ej.

Artikel 4

Övervakning av försörjningstryggheten

Medlemsstaterna skall se till att frågor som rör försörjningstrygghet övervakas. Vid behov får medlemsstaterna överlåta denna uppgift åt de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 23.1. Denna övervakning skall i synnerhet omfatta balansen mellan tillgång och efterfrågan på den inhemska marknaden, förväntad framtida efterfrågan, ytterligare kapacitet som planeras eller håller på att anläggas, samt nätens kvalitet och underhållsnivå samt åtgärder för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leverans från en eller flera leverantörers sida. De behöriga myndigheterna skall senast den 31 juli vartannat år offentliggöra en rapport i vilken resultaten av övervakningen av dessa frågor och de åtgärder som vidtagits eller planerats skall anges; rapporten skall därefter genast överlämnas till kommissionen.

Artikel 5

Tekniska regler

Medlemsstaterna skall se till att tekniska säkerhetskriterier definieras och att det utarbetas och offentliggörs tekniska regler, i vilka de lägsta tekniska konstruktions- och driftkraven för anslutning till systemet av produktionsanläggningar, distributionssystem, direktanslutna konsumenters utrustning, sammanlänkningar för sammankoppling och direktledningar fastställs. Dessa tekniska regler skall säkerställa att systemen är driftskompatibla, och de skall vara objektiva och icke-diskriminerande. De skall anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 8

i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. ⁽¹⁾

KAPITEL III

PRODUKTION

Artikel 6

Tillståndsförfarande för ny kapacitet

1. Vid anläggning av ny produktionskapacitet skall medlemsstaterna använda ett tillståndsförfarande som skall genomföras enligt objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande kriterier.

2. Medlemsstaterna skall fastställa kriterier för beviljandet av tillstånd att anlägga produktionskapacitet på deras territorium. Dessa kriterier kan avse

- a) teknisk säkerhet i elsystemet, elinstallationer och tillhörande utrustning, samt försörjningstryggheten,
- b) skydd av befolkningens hälsa och säkerhet,
- c) miljöskydd,
- d) markanvändning och lokalisering,
- e) användningen av allmän mark,
- f) energieffektivitet,
- g) typ av primärkällor,
- h) sökandens egenskaper, t.ex. teknisk, ekonomisk och finansiell förmåga,
- i) överensstämmelse med de åtgärder som vidtagits i enlighet med artikel 3.

3. Medlemsstaterna skall se till att tillståndsförfarandena för små producenter och/eller distribuerad produktion tar hänsyn till deras begränsade storlek och eventuella inverkan.

4. Förfarandena och kriterierna för beviljande av tillstånd skall offentliggöras. Om en ansökan om tillstånd avslås skall den sökande informeras om skälen för avslagsbeslutet. Skälen skall vara objektiva, icke-diskriminerande, välgrundade och vederbörligen dokumenterade. Den sökande skall ha möjlighet att överklaga.

⁽¹⁾ EGT L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktivet senast ändrat genom direktiv 98/48/EG (EGT C 217, 5.8.1998, s. 18).

Artikel 7

Anbudsförfarande för ny kapacitet

1. För att trygga försörjningen skall medlemsstaterna se till att det genom ett anbudsförfarande eller ett likvärdigt förfarande i fråga om öppenhet och icke-diskriminering grundat på offentliggjorda kriterier finns möjlighet att erbjuda ny kapacitet eller åtgärder för styrning av energieffektiviteten/energiefterfrågan. Dessa förfaranden får dock bara användas om den produktionskapacitet som anläggs med tillämpning av tillståndsförandet eller de åtgärder som vidtas för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan inte är tillräckliga för att säkerställa försörjningstryggheten.

2. Medlemsstaterna kan för att skydda miljön och gynna nya tekniska lösningar se till att det finns möjlighet att upphandla ny kapacitet genom ett anbudsförfarande grundat på offentliggjorda kriterier. Ett sådant anbudsförfarande får gälla ny kapacitet eller åtgärder för styrning av energieffektiviteten/energiefterfrågan. Ett anbudsförfarande får dock bara användas om den produktionskapacitet som anläggs med tillämpning av tillståndsförandet eller de åtgärder som vidtas inte är tillräckliga för att uppnå dessa mål.

3. Närmare uppgifter om ett anbudsförfarande avseende produktionskapacitet och åtgärder för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan skall offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning* senast sex månader före den sista dagen för inlämnande av anbud.

Anbudsspecifikationerna skall göras tillgängliga i tillräckligt god tid för att alla intresserade företag som är etablerade på en medlemsstats territorium skall kunna lämna in anbud.

I syfte att garantera öppenhet och icke-diskriminering skall anbudsspecifikationerna innehålla en detaljerad beskrivning av kontraktsspecifikationerna och det förfarande som skall följas av alla anbudsgivare samt en uttömmande förteckning över de kriterier som skall styra urvalet av anbudsgivare och tilldelningen av kontrakt, inklusive stimulansåtgärder som omfattas av anbudsförandet, t.ex. subventioner. Dessa specifikationer får också avse de områden som anges i artikel 6.2.

4. I anbudsinfordringar avseende erforderlig produktionskapacitet skall hänsyn också tas till anbud om elleveranser med långtidsgarantier från befintliga produktionsanläggningar, under förutsättning att tillkommande krav kan tillgodoses på detta sätt.

5. Medlemsstaterna skall utse en myndighet, ett offentligt organ eller ett enskilt organ vars verksamhet inte omfattar elproduktion, elöverföring, eldistribution eller elleveranser och som kan vara den tillsynsmyndighet som avses i artikel 23.1, att ansvara för organisation, övervakning och kontroll av anbudsförandet i punkterna 1–4. Om den systemansvarige för överföringssystemet är helt oberoende av annan verksamhet

utan ägarsamband med överföringssystemet, får den systemansvarige utses till det organ som ansvarar för organisation, övervakning och kontroll av anbudsförandet. Denna myndighet eller detta organ skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa sekretess för uppgifterna i anbudet.

KAPITEL IV

DRIFT AV ÖVERFÖRINGSSYSTEM

Artikel 8

Utseende av systemansvariga för överföringssystemet

Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de företag som äger överföringssystemet att utse en eller flera systemansvariga för överföringssystemet. Medlemsstaterna skall se till att de systemansvariga för överföringssystemet handlar i enlighet med artiklarna 9–12.

Artikel 9

Uppgifter som åligger de systemansvariga för överföringssystemet

Varje systemansvarig för överföringssystemet skall ansvara för följande:

- a) Att säkerställa systemets långsiktiga förmåga att uppfylla rimliga krav på överföring av elenergi.
- b) Att bidra till försörjningstryggheten genom lämplig överföringskapacitet och systemtillförlitlighet.
- c) Att styra energiflödena i systemet, med beaktande av utbyten med andra sammanlänkade system. Den systemansvarige skall därför vara ansvarig för att elnätet är säkert, tillförlitligt och effektivt och därvid säkerställa att alla nödvändiga stödtjänster är tillgängliga i den mån som denna tillgänglighet är oberoende av andra överföringssystem med vilket systemet är sammanlänkat.
- d) Att förse den systemansvarige för andra system med vilka systemet är sammanlänkat med tillräcklig information för att säker och effektiv drift, samordnad utveckling och driftskompatibilitet i det sammanlänkade systemet skall kunna garanteras.
- e) Att ingen diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för anknutna företag.

- f) Att förse systemanvändarna med den information som behövs för att de skall kunna få effektivt tillträde till systemet.

Artikel 10

Åtskillnad av systemansvariga för överföringssystemet

1. Om den systemansvarige för överföringssystemet utgör en del av ett vertikalt integrerat företag skall denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med överföring. Dessa regler skall inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i överföringssystemet från det vertikalt integrerade företaget.
2. För att säkerställa att den systemansvarige för överföringssystemet som avses i punkt 1 är oberoende skall följande minimikriterier gälla:
 - a) Personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för överföringssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade elföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, distribution eller leverans av el.
 - b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos dem som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för överföringssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
 - c) Den systemansvarige för överföringssystemet skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade elföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt i artikel 23.2, i ett dotterbolag skyddas. Detta skall särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller motsvarande instrument som upprättas av den systemansvarige för överföringssystemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det skall inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller renovering av överföringsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.
 - d) Den systemansvarige för överföringssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende, och se till att planen följs. I planen skall anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas.

Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall lämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 23.1.

Artikel 11

Inmatningsordning och balansering

1. Utan att detta inverkar på leveranser av el som grundas på kontraktsskyldigheter, inklusive sådana som härrör från anbudsspecifikationerna, skall den systemansvarige för överföringssystemet, när den systemansvarige har denna funktion, ansvara för inmatningsordningen mellan produktionsanläggningarna inom sitt område och bestämma hur sammanlänkningsordningar till andra system skall utnyttjas.
2. Inmatningsordningen mellan produktionsanläggningarna och utnyttjandet av sammanlänkningsordningar skall fastställas på grundval av kriterier som kan godkännas av medlemsstaten och som måste vara objektiva, offentliggjorda och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt som garanterar att den inre marknaden för el fungerar väl. I kriterierna skall den ekonomiska rangordning som gäller el från tillgängliga installationer för elproduktion, eller från överföring genom sammanlänkningsordningar, samt de tekniska begränsningarna i systemet beaktas.
3. En medlemsstat får ålägga den systemansvarige att, då denne avgör inmatningsordningen mellan produktionsanläggningar, prioritera anläggningar som använder förnybara energikällor eller avfall, eller kraftvärmeverk.
4. En medlemsstat får med hänsyn till försörjningstryggheten bestämma att produktionsanläggningar som använder inhemska källor för primärenergi skall prioriteras i en utsträckning som inte under något kalenderår överstiger 15 % av den totala mängd primärenergi som behövs för att producera den el som förbrukas i den berörda medlemsstaten.
5. Medlemsstaterna får kräva att de systemansvariga för överföringssystem uppfyller vissa minimikrav i fråga om underhåll och utveckling av överföringssystemet, inklusive dess sammanlänkningskapacitet.
6. Systemansvariga för överföringssystem skall anskaffa den energi de behöver för att täcka energiförluster och reservkapacitet inom sina system i enlighet med öppna, icke diskriminerande och marknadsorienterade förfaranden närhelst de har denna funktion.
7. De regler för balansering av elsystemet som fastställs av systemansvariga för överföringssystemet skall vara objektiva, öppna och icke-diskriminerande, vilket även skall gälla för reglerna för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av systemansvarigas nät. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-dis-

kriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 23.2 och skall offentliggöras.

Artikel 12

Sekretess när det gäller systemansvariga för överföringssystemet

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 18 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter skall den systemansvarige för överföringssystemet behandla kommersiellt känsliga uppgifter som erhålls i verksamheten konfidentiellt. Uppgifter som tillhandahålls om den egna verksamheten, som kan vara kommersiellt fördelaktiga, skall göras tillgängliga på ett icke-diskriminerande sätt.

KAPITEL V

DRIFT AV DISTRIBUTIONSSYSTEM

Artikel 13

Utseende av systemansvariga för distributionssystemet

Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga företag som äger eller är ansvariga för distributionssystemet att utse en eller flera systemansvariga för distributionssystemet. Medlemsstaterna skall se till att de systemansvariga för distributionssystemet handlar i överensstämmelse med artiklarna 14–16.

Artikel 14

Uppgifter som åligger de systemansvariga för distributionssystemet

1. Den systemansvarige för distributionssystemet skall med vederbörlig hänsyn till miljön upprätthålla säker, tillförlitlig och effektiv eldistribution inom sitt område.
2. Den systemansvarige får inte i något fall göra någon diskriminerande åtskillnad mellan systemanvändare eller kategorier av användare av systemet, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.
3. Den systemansvarige för distributionssystemet skall förse systemanvändarna med erforderlig information för att de skall kunna få effektivt tillträde till systemet.
4. En medlemsstat får ålägga den systemansvarige för distributionssystemet att, då denne avgör inmatningsordningen mellan produktionsanläggningar, prioritera anläggningar som använder förnybara energikällor eller avfall, eller kraftvärmeverk.
5. Systemansvariga för distributionssystemet skall anskaffa den energi de behöver för att täcka energiförluster och reservkapacitet inom sina system i enlighet med öppna, icke-diskri-

minerande och marknadsorienterade förfaranden, närhelst de har denna funktion. Detta krav skall inte påverka användningen av elektricitet som erhållits enligt avtal som slöts före den 1 januari 2002.

6. I det fall de systemansvariga ansvarar för balansering av eldistributionssystemet skall de av dem fastställda reglerna här för, inklusive regler för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av deras nät, vara objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande. Villkor och bestämmelser, inklusive regler och tariffer, för de systemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 23.2 och skall offentliggöras.

7. När den systemansvarige planerar en utbyggnad av distributionsnätet skall hänsyn tas till sådana åtgärder för styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan och/eller distribuerad produktion som kan komma att ersätta behovet av att uppgradera eller ersätta elkapaciteten.

Artikel 15

Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet

1. Om den systemansvarige för distributionssystemet utgör en del av ett vertikalt integrerat företag skall denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. Dessa regler skall inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i distributionssystemet från det vertikalt integrerade företaget.
2. Utöver de krav som fastställts i punkt 1 skall den systemansvarige för distributionssystemet, om denne utgör en del av ett vertikalt integrerat företag, med avseende på sin organisation och sitt beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. För att uppnå detta skall följande minimikriterier gälla:
 - a) De personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade elföretag som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, överföring, leverans av el.
 - b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
 - c) Den systemansvarige för distributionssystemet skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade elföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll eller utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt i artikel 23.2, i ett dot-

terbolag skyddas. Detta skall särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den systemansvarige för distributionssystemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det skall inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller renovering av distributionsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.

- d) Den systemansvarige för distributionssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende och se till att planen följs. I planen skall anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 23.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa punkterna 1 och 2 på integrerade elföretag som har mindre än 100 000 anslutna kunder eller levererar till små, enskilda system.

Artikel 16

Sekretess när det gäller systemansvariga för distributionsystemet

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 18 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter skall den systemansvarige för distributionssystemet behandla kommersiellt känsliga uppgifter som erhålls i verksamheten konfidentiellt och förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

Artikel 17

Kombinerat systemansvar

Reglerna i artiklarna 10.1 och 15.1 hindrar inte verksamhet av ett kombinerat systemansvar för överförings- och distributionsystem som vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande är oberoende av annan verksamhet utan samband med drift av överförings- eller distributionssystem och som uppfyller de krav som anges i led a–d. Dessa regler skall inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i det kombinerade systemet från det vertikalt integrerade företaget.

- a) Personer som ansvarar för ledningen för det kombinerade systemansvaret får inte ingå i företagsstrukturer i det inte-

grerade elföretag som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion eller leverans av el.

- b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för det kombinerade systemansvaret beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
- c) Den kombinerade systemansvarige skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade elföretaget när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt i artikel 23.2, i ett dotterbolag skyddas. Detta skall särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den ansvarige för det kombinerade systemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det skall inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller renovering av överförings- och distributionsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.
- d) Den kombinerade systemansvarige skall upprätta en övervakningsplan där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende och se till att planen följs. I planen skall anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 23.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

KAPITEL VI

SÄRREDOVISNING AV OLIKA VERKSAMHETER SAMT INSYN OCH ÖPPENHET I BOKFÖRINGEN

Artikel 18

Rätt till tillgång till räkenskaper

1. Medlemsstaterna eller varje behörig myndighet de utser, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 23, skall i den utsträckningsområde som krävs för att de skall kunna utföra sina uppgifter ha tillgång till elföretagens räkenskaper i enlighet med artikel 19.

2. Medlemsstaterna och varje utsedd behörig myndighet, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 23, skall behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt. Medlemsstaterna får föreskriva att sådan information offentliggörs om detta är nödvändigt för att de behöriga myndigheterna skall kunna utföra sina uppgifter.

Artikel 19

Särredovisning

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att elföretagens bokföring genomförs i enlighet med punkterna 2–3.

2. Elföretag skall, oberoende av ägartyp eller juridisk form, upprätta, låta revidera och offentliggöra sina årsredovisningar i enlighet med de bestämmelser i nationell lagstiftning som avser årsredovisning för aktiebolag och har fastställts till följd av rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag. (1)

Företag som enligt lag inte är skyldiga att offentliggöra sin årsredovisning skall hålla en kopia av den tillgänglig för allmänheten på sitt huvudkontor.

3. Elföretag skall i sin interna bokföring särredovisa överförings- och distributionsverksamheten var för sig så som de skulle behöva göra om verksamheterna bedrevs av separata företag, för att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvridning av konkurrensen. De skall också redovisa, eventuellt genom en sammanställd redovisning, andra elverksamheter utan samband med överföring eller distribution. Fram till den 1 juli 2007 skall de särredovisa leveranserna till berättigade kunder och leveranserna till icke-berättigade kunder. Inkomster från äganderätt till överförings-/distributionssystemet skall specificeras i bokföringen. Vid behov skall de upprätta en sammanställd redovisning för annan verksamhet utanför elsektorn. Den interna bokföringen skall omfatta en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren.

4. Den revision som anges i punkt 2 skall särskilt verifiera att den i punkt 3 angivna skyldigheten att undvika diskriminering och korssubventioner uppfylls.

(*) Titeln till direktiv 78/660/EEG har justerats med hänsyn till omnumreringen av artiklarna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdamfördraget. Ursprungligen hänvisades till artikel 54.3 g.

(1) EGT L 222, 14.8.1978, s. 11. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/65/EG (EGT C 283, 27.10.2001, s. 28).

KAPITEL VII

ORGANISATION AV TILLTRÄDE TILL SYSTEMET

Artikel 20

Tillträde för tredje part

1. Medlemsstaterna skall se till att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystemen grundad på offentliggjorda tariffer, som skall gälla för alla berättigade kunder samt tillämpas objektivt och utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Medlemsstaterna skall se till att dessa tariffer, eller de metoder som använts för att beräkna dem, är godkända innan de träder i kraft i enlighet med artikel 23 samt att tarifferna – och metoderna om endast dessa har godkänts – offentliggörs innan de träder i kraft.

2. Den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet får vägra tillträde till systemet om det saknar nödvändig kapacitet. Väl grundade skäl som särskilt tar hänsyn till artikel 3 måste anföras för en sådan vägran. Vid behov, och om tillträde till systemet har vägrats, skall medlemsstaterna se till att den systemansvarige tillhandahåller relevant information om vilka åtgärder som skulle erfordras för att förstärka systemet. Den part som begär sådan information får åläggas en rimlig avgift för att täcka kostnaderna för tillhandahållande av informationen.

Artikel 21

Öppnande av marknaderna och ömsesidighet

1. Medlemsstaterna skall se till att följande kunder är berättigade:

- a) Fram till den 1 juli 2004, de berättigade kunder som avses i artikel 19.1–3 i direktiv 96/92/EG. Medlemsstaterna skall senast den 31 januari varje år offentliggöra kriterierna för fastställandet av vilka dessa berättigade kunder är.
- b) Senast från och med den 1 juli 2004, samtliga icke-hushållskunder.
- c) Från och med den 1 juli 2007, samtliga kunder.

2. För att undvika bristande jämvikt när elmarknaderna öppnas

- a) får avtal om leverans av el med en berättigad kund inom en annan medlemsstats system inte förbjudas, om kunden anses berättigad i båda de berörda systemen,

b) får kommissionen, med beaktande av situationen på marknaden och det gemensamma intresset, i de fall där en transaktion som omfattas av led a vägrats på grund av att kunden anses som berättigad endast i det ena av de båda systemen, ålägga den vägrande parten att verkställa den begärda leveransen på begäran av den medlemsstat där den berättigade kunden är belägen.

Artikel 22

Direktledningar

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt för

- a) alla producenter och leverantörer av el som är etablerade inom deras territorium att leverera till sina egna fastigheter, dotterbolag och berättigade kunder genom en direktledning,
- b) varje berättigad kund inom deras territorium att få leveranser via en direktledning från ett producent- och leveransföretag.

2. Medlemsstaterna skall fastställa kriterier för beviljandet av tillstånd att uppföra direktledningar inom deras territorium. Dessa kriterier skall vara objektiva och icke-diskriminerande.

3. Möjligheten att leverera el genom en direktledning enligt punkt 1 skall inte påverka möjligheten att ingå elavtal i enlighet med artikel 20.

4. Medlemsstaterna får göra tillståndet att uppföra en direktledning avhängigt antingen av att tillträde till systemet vägrats på grundval av artikel 20, eller av att ett tvistlösningsförfarande enligt artikel 23 inletts.

5. Medlemsstaterna får vägra att meddela tillstånd till en direktledning om ett sådant tillstånd skulle strida mot bestämmelserna i artikel 3. Väl grundade skäl skall anges för en sådan vägran.

Artikel 23

Tillsynsmyndigheter

1. Medlemsstaterna skall utse ett eller flera behöriga organ som skall fungera som tillsynsmyndigheter. Dessa myndigheter skall vara fullständigt oberoende av elindustrins intressen. De skall, genom tillämpning av denna artikel, åtminstone ansvara för att säkerställa icke-diskriminering, effektiv konkurrens och att marknaden fungerar effektivt, genom att särskilt övervaka följande:

- a) Bestämmelserna för förvaltning och tilldelning av sammanlänkningskapacitet, tillsammans med tillsynsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater med vilka sammanlänkning förekommer.
- b) Alla mekanismer avsedda att åtgärda överbelastning i det nationella elnätet.
- c) Den tid som överförings- och distributionsföretag behöver för att genomföra sammanlänkningar och reparationer.
- d) Offentliggörande av information från de systemansvariga för överförings och distributionssystem om sammanlänkningar, nätanvändning och kapacitetsfördelning till berörda parter, med beaktande av behovet av att icke sammanfattad information behandlas som kommersiellt konfidentiell.
- e) Effektiv särredovisning enligt artikel 19 för att förhindra korssubventionering inom verksamhetsgrenarna produktion, överföring, distribution och leverans.
- f) Villkor och tariffer för anslutning av nya elproducenter så att det säkerställs att dessa villkor och tariffer är objektiva, öppna och icke-diskriminerande, särskilt med beaktande av kostnaderna och fördelarna med olika tekniska lösningar för förnybara energikällor, distribuerad produktion och kraftvärme.
- g) I vilken utsträckning systemansvariga för överförings- och distributionsnät fullgör sina uppgifter i enlighet med artiklarna 9 och 14.
- h) Graden av insyn och konkurrens.

De myndigheter som inrättas i enlighet med denna artikel skall offentliggöra en årsrapport om resultatet av sin övervakningsverksamhet i enlighet med led a–h.

2. Tillsynsmyndigheterna skall ansvara för att, innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna åtminstone metoder som används för att beräkna eller fastställa villkoren för

- a) anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstariffer; dessa tariffer, eller metoder, skall utformas så att nödvändiga investeringar i näten kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra nätens funktion,
- b) tillhandahållandet av balanstjänster.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna förskriva att tillsynsmyndigheterna skall underställa det relevanta organet i medlemsstaten de tariffer eller åtminstone de metoder som avses i den punkten samt ändringarna i punkt 4 för för-

mellet beslut. Det relevanta organet skall i sådana fall ha befogenhet att godkänna eller förkasta ett förslag till beslut som lagts fram av tillsynsmyndigheten. Dessa tariffer eller metoderna eller ändringarna av dessa skall offentliggöras tillsammans med beslutet vid det formella antagandet. Alla formella avslag på ett förslag till beslut skall dessutom offentliggöras tillsammans med motiveringen till avslaget.

4. Tillsynsmyndigheterna skall ha befogenhet att vid behov begära att de systemansvariga ändrar de villkor, tariffer, regler, mekanismer och metoder som avses i punkterna 1, 2 och 3 för att säkerställa att de är proportionella och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.

5. Varje part som har ett klagomål mot en systemansvarig för överförings- eller distributionssystem avseende de villkor, tariffer och metoder som avses i punkterna 1, 2 och 4 får inge klagomålet till tillsynsmyndigheten som i egenskap av tvistlösande myndighet skall fatta ett beslut inom två månader från det att klagomålet mottagits. Denna period får förlängas med två månader om tillsynsmyndigheten begär ytterligare upplysningar. Denna period får förlängas ytterligare om den klagande samtycker till detta. Ett sådant beslut skall vara bindande såvida inte det upphävs vid ett överklagande.

Om klagomålet gäller anslutningsavgifter för nya, större produktionsanläggningar, får tillsynsmyndigheten förlänga två-månadersperioden.

6. Varje berörd part som har rätt till klagomål mot ett beslut om metoder som fattats i enlighet med punkterna 2, 3 eller 4 eller, om tillsynsmyndigheten är skyldig att samråda om de föreslagna metoderna får inom två månader efter offentliggörandet av beslutet eller förslaget till beslut, eller inom en kortare tidsperiod om medlemsstaterna föreskriver detta, inge ett klagomål för behandling. Ett sådant klagomål skall inte utgöra hinder för verkställighet.

7. Medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att se till att tillsynsmyndigheterna kan utföra sina åligganden enligt punkterna 1–5 snabbt och effektivt.

8. Medlemsstaterna skall inrätta lämpliga och effektiva system för reglering, kontroll och öppenhet för att förhindra missbruk av en dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning. Dessa system skall beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 82 i detta.

Fram till 2010 skall medlemsstaternas behöriga myndigheter, senast den 31 juli varje år och i överensstämmelse med konkurrenslagstiftningen, till kommissionen överlämna en rapport om dominerande marknadsställning, underprissättning och

konkurrenshämmande åtgärder. Rapporten skall också innehålla en undersökning om hur ägandeförhållandena förändrats och vilka konkreta åtgärder som vidtagits på nationell nivå för att garantera en tillräcklig mångfald av marknadsaktörer eller vilka konkreta åtgärder som vidtagits för att förbättra sammanlänkningen och konkurrensen. Från och med 2010 skall de behöriga myndigheterna överlämna en sådan rapport vartannat år.

9. Medlemsstaterna skall se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med nationell lagstiftning, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer när sekretessbestämmelserna i detta direktiv inte har följts.

10. Vid gränsöverskridande tvister skall den beslutande tillsynsmyndigheten vara den tillsynsmyndighet som är behörig med avseende på den systemansvarige som vägrar utnyttjande av eller tillträde till systemet.

11. Klagomål enligt punkterna 5 och 6 skall inte påverka rätten att överklaga enligt gemenskapslagstiftningen och den nationella lagstiftningen.

12. De nationella tillsynsmyndigheterna skall bidra till att utveckla den inre marknaden och skapa likvärdiga förutsättningar genom ett öppet samarbete med varandra och med kommissionen.

KAPITEL VIII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 24

Skyddsåtgärder

I händelse av en plötslig kris på energimarknaden och om personers, anordningars eller anläggningars fysiska trygghet eller säkerhet hotas, eller om energiförsörjningssystemets integritet hotas, får en medlemsstat tillfälligt vidta nödvändiga skyddsåtgärder.

Sådana åtgärder får endast orsaka minsta möjliga störning av den inre marknads funktion och får inte vara mer omfattande än vad som är absolut nödvändigt för att avhjälpa de plötsliga svårigheter som har uppstått.

Den berörda medlemsstaten skall utan dröjsmål anmäla dessa åtgärder till övriga medlemsstater och till kommissionen, som får besluta att den berörda medlemsstaten skall ändra eller upphäva sådana åtgärder, i den utsträckning som de snedvrider konkurrensen och negativt påverkar handeln på ett sätt som står i strid med det gemensamma intresset.

Artikel 25

Övervakning av elimport

Medlemsstaterna skall var tredje månad informera kommissionen om de tre föregående månadernas elimport från tredje land, uttryckt i fysiska flöden.

Artikel 26

Undantag

1. Medlemsstater som efter det att direktivet har trätt i kraft kan visa att det har uppstått påtagliga problem för driften av deras små, enskilda system får ansöka om undantag från tillämpliga bestämmelser i kapitlen IV, V, VI och VII, samt kapitel III, när det gäller enskilda mikrosystem, i fråga om renovering, uppgradering och utvidgning av befintlig kapacitet, vilka får beviljas av kommissionen. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om dessa ansökningar innan den fattar beslut, varvid sekretess skall iaktas. Beslutet skall offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*. Denna artikel skall även tillämpas på Luxemburg.

2. En medlemsstat som efter det att direktivet har trätt i kraft av tekniska skäl har avsevärda problem med att öppna sin marknad för vissa begränsade grupper av sådana icke hushållskunder som avses i artikel 21.1 b får ansöka om undantag från denna bestämmelse, vilket kommissionen kan bevilja för en tidsperiod på högst 18 månader efter det datum som anges i artikel 30.1. Ett sådant undantag skall under alla omständigheter upphöra vid det datum som anges i artikel 21.1 c.

Artikel 27

Granskningsförfarande

Om kommissionen i den rapport som avses i artikel 28.3 drar den slutsatsen, mot bakgrund av det sätt på vilket tillträde till nätet faktiskt har genomförts i en medlemsstat – vilket ger upphov till fullt effektivt, icke-diskriminerande och obehindrat nättillträde – att vissa skyldigheter som företag åläggs i enlighet med detta direktiv (inklusive skyldigheterna när det gäller åtskillnad i rättsligt avseende för systemansvariga för distributionssystemet) inte står i proportion till det mål som eftersträvas, får den berörda medlemsstaten av kommissionen anhålla om befrielse från kravet i fråga.

Medlemsstaten skall omedelbart underrätta kommissionen om denna begäran och lämna all den relevanta information som är nödvändig för att visa att den slutsats som dragits i rapporten om att effektivt nättillträde garanteras kommer att kvarstå.

Inom tre månader efter det att kommissionen har blivit underbyggd skall den ta ställning till den berörda medlemsstatens begäran och vid behov lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet om att ändrade relevanta bestämmelserna i direk-

tivet. Kommissionen får i förslagen om att ändra direktivet föreslå att den berörda medlemsstaten undantas från särskilda krav under förutsättning att denna medlemsstat vid behov vidtar lika effektiva åtgärder.

Artikel 28

Rapportering

1. Kommissionen skall övervaka och se över tillämpningen av detta direktiv och skall före utgången av det första året efter det att direktivet trätt i kraft, och därefter varje år, överlämna en övergripande rapport till Europaparlamentet och rådet om de framsteg som gjorts. Rapporten skall omfatta åtminstone följande:

- a) Erfarenheter och framsteg som gjorts när det gäller att skapa en fullbordad och fullt ut fungerande inre marknad för el och de hinder som kvarstår för att uppnå detta mål, t.ex. i form av dominerande marknadsställning, koncentrationer på marknaden, underprissättning och beteenden som motverkar konkurrens samt de effekter detta har i form av snedvridningar på marknaden.
- b) I vilken utsträckning kraven på åtskillnad och särredovisning och tarifiering i direktivet har lett till att tillträdet till gemenskapens elnät blivit rättvist och icke-diskriminerande och till att likvärdiga konkurrensnivåer har uppnåtts, samt vilka ekonomiska, miljömässiga och sociala följder öppnandet av elmarknaden fått för kunderna.
- c) En analys av frågor rörande systemens kapacitetsnivå och försörjningstrygghet när det gäller el i gemenskapen, särskilt rådande och förväntad balans mellan tillgång och efterfrågan med beaktande av den fysiska kapaciteten för överföring mellan olika områden.
- d) Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leveranser från en eller flera leverantörers sida.
- e) Genomförandet av undantaget som föreskrivs i artikel 15.2 i syfte att eventuellt se över tröskeln.
- f) En allmän bedömning av de framsteg som gjorts inom ramen för de bilaterala förbindelserna med de tredje länder som producerar och exporterar eller transporterar el, inbegripet vilka framsteg dessa länder har gjort när det gäller integration av marknaden, de sociala och miljömässiga konsekvenserna av handel med el och tillträde till näten.
- g) Behovet av eventuella harmoniseringskrav som inte är kopplade till bestämmelserna i detta direktiv.

- h) Det sätt på vilket medlemsstaterna i praktiken har genomfört kraven om energimärkning i artikel 3.6, och det sätt på vilket eventuella rekommendationer från kommissionen i denna fråga har beaktats.

Rapporten får vid behov även innehålla dels rekommendationer, särskilt när det gäller räckvidden och villkoren för bestämmelserna om märkning, till exempel hur det hänvisas till befintliga referenskällor och innehållet i dessa källor samt särskilt om hur informationen om den inverkan på miljön som elframställning från olika energikällor har, åtminstone i form av utsläpp av CO₂ och radioaktivt utsläpp, skulle kunna göras tillgänglig på ett sätt som medger insyn, är lättillgängligt och möjliggör jämförelser inom Europeiska unionen, och om hur de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att kontrollera tillförlitligheten hos den information som tillhandahållits av leverantörer skulle kunna rationaliseras, dels åtgärder för att motverka negativa effekter av dominerande marknadsställning och marknadskoncentration.

2. Vartannat år skall den rapport som avses i punkt 1 även omfatta en analys av de olika åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att uppfylla förpliktelseerna om allmännyttiga tjänster, samt en bedömning av dessa åtgärders effektivitet och, i synnerhet, deras inverkan på konkurrensen på elmarknaden. Rapporten får vid behov innehålla rekommendationer om vilka åtgärder som bör vidtas på nationell nivå för att uppnå en hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna eller för att förhindra en avskärmning av marknaden.

3. Kommissionen skall senast den 1 januari 2006 överlämna en detaljerad rapport till Europaparlamentet och rådet om framstegen när det gäller att skapa en inre marknad för el. I rapporten skall särskilt redovisas

- förekomsten av icke-diskriminerande nättillträde,
- effektiviteten i tillsynen,
- utvecklingen av infrastrukturen för sammanlänknings- och försörjningsstryggheten inom gemenskapen,
- i vilken utsträckning de fullständiga fördelarna av att marknaden öppnas tillfaller små företag och hushåll, särskilt i fråga om de samhällsomfattande tjänsterna och kvaliteten på de allmännyttiga tjänsterna,
- i vilken utsträckning marknaderna i praktiken är öppna för effektiv konkurrens, inbegripet aspekter som rör dominerande marknadsställning, marknadskoncentration, underprissättning eller konkurrenshämmande åtgärder,
- i vilken utsträckning kunderna verkligen byter leverantörer och omförhandlar tariffer,

- prisutvecklingen, inbegripet leveranspriserna, i förhållande till i hur stor utsträckning marknaderna öppnas,
- de erfarenheter som vunnits vid tillämpningen av direktivet vad gäller det verkliga oberoendet för systemansvariga i vertikalt integrerade företag och huruvida andra åtgärder utöver funktionellt oberoende och separata redovisningar har utvecklats vilkas effekt är likvärdig med åtskillnad i rättsligt avseende.

Då det är lämpligt skall kommissionen lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att garantera hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna.

Då det är lämpligt skall kommissionen lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att säkerställa fullständigt och faktiskt oberoende för de systemansvariga för distributionssystemet före den 1 juli 2007. Vid behov skall dessa förslag, i överensstämmelse med konkurrenslagstiftningen, även avse åtgärder angående dominerande marknadsställning, marknadskoncentration och underprissättning eller konkurrenshämmande åtgärder.

Artikel 29

Upphävande

Direktiv 90/547/EEG skall upphöra att gälla den 1 juli 2004.

Direktiv 96/92/EG skall härmed upphöra att gälla från och med den 1 juli 2004 utan att det påverkar medlemsstaternas förpliktelser när det gäller tidsfrister för införlivande och tillämpning av nämnda direktiv. Hänvisningar till det upphävda direktivet skall anses som hänvisningar till det här direktivet och skall läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga B.

Artikel 30

Genomförandet

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 1 juli 2004. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna får uppskjuta genomförandet av artikel 15.1 till den 1 juli 2007. Detta påverkar inte tillämpningen av de krav som fastställs i artikel 15.2.

3. När medlemsstater antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 31

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 32

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 26 juni 2003.

På Europaparlamentets vägnar

P. COX

Ordförande

På rådets vägnar

A. TSOCHATZOPOULOS

Ordförande

BILAGA A

Konsumentskyddsåtgärder

Om inte annat följer av gemenskapsreglerna om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG ⁽¹⁾ och rådets direktiv 93/13/EEG ⁽²⁾, skall de åtgärder som avses i artikel 3 tillförsäkra kunderna följande:

- a) Rätt till ett avtal med sin eltjänstleverantör, i vilket följande anges:
- Leverantörens namn och adress.
 - De tjänster som tillhandahålls, tjänstekvalitet och tidpunkt för den ursprungliga inkopplingen.
 - Eventuella underhållstjänster som tillhandahålls.
 - På vilket sätt aktuell information om tariffer och underhållskostnader kan erhållas.
 - Avtalets löptid och hur avtalet och tjänsterna förlängs eller sägs upp samt eventuell rätt till frånträde.
 - Villkoren för ersättning och återbetalning om tjänsterna inte håller angiven kvalitet.
 - Hur det tvistlösningsförfarande som avses i led f inleds.
- Villkoren skall vara skäligen och kända på förhand. Information om dem bör under alla omständigheter ges innan avtalet ingås eller bekräftas. Om avtal ingås genom en mellanhand skall ovannämnda upplysningar också tillhandahållas innan avtalet ingås.
- b) Underrättelse i god tid om varje avsikt att ändra avtalsvillkoren och i samband med denna information underrättelse om att de har rätt att frånträda avtalet. Tjänstleverantörerna skall underrätta sina kunder direkt om varje avgiftshöjning vid en lämplig tidpunkt som inte infaller senare än en normal faktureringsperiod efter det att höjningen trätt i kraft. Medlemsstaterna skall se till att kunder har möjlighet att frånträda avtal om de inte godtar de nya villkor som eltjänstleverantören meddelat.
- c) Klar och tydlig information om priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av eltjänster.
- d) Brett val av betalningssätt. Alla skillnader i villkor och bestämmelser skall motsvara leverantörens kostnader för de olika betalningssystemen. De allmänna villkoren skall vara skäligen, klara och begripliga. De skall meddelas på ett klart och lättbegripligt språk. Kunderna skall skyddas mot oskäligen eller vilseledande försäljningsmetoder.
- e) Möjlighet att byta leverantör utan kostnad.
- f) Tillgång till klara och lättförståeligen, okomplicerade och billigen förfaranden för behandling av kundernas klagomål. Sådana förfaranden skall göra det möjligt att lösa tvister snabbt och rättvist. När det är befogat skall de innefatta ett system för ersättning och/eller återbetalning. Förfarandena bör i möjligaste mån följa de principer som anges i kommissionens rekommendation 98/257/EG ⁽³⁾.
- g) Information om sina rättigheter när det gäller samhällsomfattandegen tjänster om de har tillgång till samhällsomfattandegen tjänster enligt de bestämmelser som medlemsstaterna antagit i enlighet med artikel 3.3.

⁽¹⁾ EGT L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EGT L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ EGT L 115, 17.4.1998, s. 31.

BILAGA B

Jämförelsetabell

Direktiv 96/92/EG	Det här direktivet	
Artikel 1	Art. 1	Räckvidd
Artikel 2	Art. 2	Definitioner
Artiklarna 3 & 10(1)	Art. 3	Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och kundskydd
—	Art. 4	Övervakning av försörjningstryggheten
Artikel 7(2)	Art. 5	Tekniska regler
Artiklarna 4 & 5	Art. 6	Tillståndsförfarande för ny kapacitet
Artiklarna 4 & 6	Art. 7	Anbudsörfarande för ny kapacitet
Artikel 7(1)	Art. 8	Utseende av systemansvariga för överföringssystemet
Artikel 7(3)–(5)	Art. 9	Uppgifter som åligger de systemansvariga för överföringssystemet
Artikel 7(6)	Art. 10	Åtskillnad av systemansvariga för överföringssystemet
Artikel 8	Art. 11	Inmatningsordning och balansering
Artikel 9	Art. 12	Sekretess när det gäller systemansvariga för överföringssystemet
Artiklarna 10(2) & (3)	Art. 13	Utseende av systemansvariga för distributionssystemet
Artikel 11	Art. 14	Uppgifter som åligger de systemansvariga för distributionssystemet
—	Art. 15	Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet
Artikel 12	Art. 16	Sekretess när det gäller systemansvariga för distributionssystemet
—	Art. 17	Kombinerat systemansvar
Artikel 13	Art. 18	Rätt till tillgång till räkenskaper
Artikel 14	Art. 19	Särredovisning
Artiklarna 15–18	Art. 20	Tillträde för tredje part
Artikel 19	Art. 21	Öppnande av marknaderna och ömsesidighet
Artikel 21	Art. 22	Direktledningar
Artiklarna 20(3)–(4) & 22	Art. 23	Tillsynsmyndigheter
Artikel 23	Art. 24	Skyddsåtgärder
—	Art. 25	Övervakning av elimport
Artikel 24	Art. 26	Undantag
—	Art. 27	Granskningsförfarande
Artiklarna 25 & 26	Art. 28	Rapportering
—	Art. 29	Upphävande
Artikel 27	Art. 30	Genomförandet
Artikel 28	Art. 31	Ikraftträdande
Artikel 29	Art. 32	Adressater
	BILAGA A	Konsumentskyddsåtgärder

Uttalanden om verksamheter som rör nedläggning och avfallshantering

Interinstitutionellt uttalande

”Europaparlamentet, rådet och kommissionen betonar att medlemsstaterna måste se till att tillräckliga ekonomiska resurser för verksamheter som rör nedläggning och avfallshantering, som granskas i medlemsstaterna, verkligen finns tillgängliga för det ändamål de har anslagits för och förvaltas på ett öppet sätt så att hindren för en rättvis konkurrens på energimarknaden undanröjs.”

Uttalande från kommissionen

”Kommissionen noterar att det är viktigt att säkerställa att de medel som anslagits för verksamheter som rör nedläggning och avfallshantering, som hänger samman med målen för Euratomfördraget, förvaltas på ett öppet sätt och används endast för angivet ändamål. I detta sammanhang avser kommissionen att inom ramen för dess ansvar för Euratomfördraget årligen offentliggöra en rapport om hur medlen för nedläggning och avfallshantering används. Kommissionen skall ägna särskild uppmärksamhet åt att säkerställa att de relevanta bestämmelserna i gemenskapslagstiftningen tillämpas fullt ut.”

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2003/55/EG

av den 26 juni 2003

om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2, artikel 55 och artikel 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets direktiv 98/30/EG av den 22 juni 1998 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas ⁽⁴⁾ har på ett betydelsefullt sätt bidragit till skapandet av en inre marknad för gas.

(2) Erfarenheterna från genomförandet av det direktivet visar på de fördelar som den inre marknaden för gas kan komma att innebära när det gäller ökad effektivitet, prissänkningar, högre kvalitet på tjänsterna och ökad konkurrenskraft. Stora brister finns dock fortfarande marknaden och den kan förbättras ytterligare, t.ex. behövs konkreta bestämmelser för att säkra likvärdiga förutsättningar och att minska riskerna för dominerande marknadsställning och underprissättning, genom att säkerställa icke-diskriminerande tariffer för överföring och distribution genom nättillträde på basis av tariffer som publiceras innan de träder i kraft, samt genom att säkerställa att små och utsatta kunder skyddas.

⁽¹⁾ EGT C 240 E, 28.8.2001, s. 60 och EGT C 227 E, 24.9.2002, s. 393.

⁽²⁾ EGT C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 13 mars 2002 (EUT C 47 E, 27.2.2003, s. 367), rådets gemensamma ståndpunkt av den 3 februari 2003 (EUT C 50 E, 4.3.2003, s. 36) och Europaparlamentets beslut av den 4 juni 2003 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽⁴⁾ EGT L 204, 21.7.1998, s. 1.

(3) Europeiska rådet framförde vid sitt möte i Lissabon den 23 och 24 mars 2000 önskemål om snabba insatser för att fullborda den inre marknaden inom både el- och gassektorn och för att påskynda liberaliseringen av dessa sektorer i syfte att få till stånd en fullt fungerande inre marknad. I sin resolution av den 6 juli 2000 om kommissionens andra rapport om avregleringen av energimarknaderna uppmanade Europaparlamentet kommissionen att fastställa en detaljerad tidsplan för när noggrant beskrivna mål skall ha uppnåtts i syfte att gradvis nå fram till en fullständig liberalisering av energimarknaden.

(4) De friheter som de europeiska medborgarna garanteras genom fördraget – fri rörlighet för varor, frihet att tillhandahålla tjänster och etableringsfrihet – kan endast säkras på en fullständigt öppen marknad där alla konsumenter fritt kan välja leverantör och där alla leverantörer kan leverera fritt till sina kunder.

(5) Med tanke på att konsumenterna blir allt mer beroende av naturgas bör man överväga initiativ och åtgärder för att främja marknadsintegrering och ömsesidighet i villkoren för tillträde till näten i tredje land.

(6) De största hindren på vägen mot en fullt fungerande och konkurrensutsatt inre marknad rör bland annat tillträde till näten, tillträde till lagring, nätavgifter, driftskompatibilitet mellan system och skillnaderna medlemsstaterna emellan i fråga om marknadernas öppenhet.

(7) En fungerande konkurrens kräver att nättillträdet garanteras utan diskriminering, på ett sätt som medger insyn och till rimliga priser.

(8) För att fullborda den inre marknaden för gas är det av avgörande betydelse att tillträdet till nätet tillhörande de systemansvariga för överförings- och distributionssystem är icke-diskriminerande. Den systemansvarige för överförings- eller distributionssystem kan utgöras av ett eller flera företag.

(9) När det gäller ett gasföretag som bedriver överförings-, distributions- eller lagringsverksamhet eller verksamhet avseende kondenserad naturgas (LNG) och som i sin

juridiska form är skilt från de företag som bedriver produktions- och/eller leveransverksamhet kan de som utsetts till systemansvariga vara samma företag som äger infrastrukturen.

- (10) För att se till att tillträdet till nätet är effektivt och icke-diskriminerande är det lämpligt att systemen för distribution och överföring drivs genom juridiskt åtskilda enheter när vertikalt integrerade företag existerar. Kommissionen bör utvärdera åtgärder med motsvarande verkan som utvecklats av medlemsstaterna i syfte att uppnå målet med detta krav, och, när så är lämpligt, inkomma med förslag till ändringar av detta direktiv.

Det är också lämpligt att den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet har faktisk rätt att fatta beslut när det gäller de tillgångar som behövs för att underhålla, driva och utveckla nät när tillgångarna i fråga ägs och drivs av vertikalt integrerade företag.

Det är dock viktigt att skilja mellan en sådan juridisk åtskillnad och åtskillnad beträffande ägandet. Juridisk åtskillnad innebär inte någon ändring beträffande ägandet av tillgångarna, och ingenting hindrar att liknande eller identiska anställningsvillkor tillämpas i hela de vertikalt integrerade företagen. Ett icke-diskriminerande beslutsförfarande bör emellertid säkerställas genom organisatoriska åtgärder avseende de ansvariga beslutsfattarens oberoende.

- (11) För att undvika att små distributionsföretag får en oproportionerlig ekonomisk och administrativ börda bör medlemsstaterna vid behov kunna undanta sådana företag från krav på juridisk åtskillnad när det gäller distributionen.
- (12) För att underlätta för ett gasföretag som är etablerat i en medlemsstat att ingå avtal för leverans av gas till berättigade kunder i en annan medlemsstat, bör medlemsstaterna och, när så är lämpligt, de nationella tillsynsmyndigheterna arbeta för mer homogena villkor och samma grad av berättigande för hela den inre marknaden.

- (13) Effektiv tillsyn som genomförs av en eller flera nationella tillsynsmyndigheter är av avgörande betydelse om man vill garantera ett icke-diskriminerande tillträde till näten. Medlemsstaterna skall specificera tillsynsmyndigheternas uppgifter, behörighetsområden och administrativa befogenheter. Det är viktigt att tillsynsmyndigheterna i alla medlemsstater har samma minimiuppsättning av befogenheter. Dessa myndigheter bör ha befogenhet att fastställa eller godkänna tarifferna eller åtminstone beräkningsmetoderna för överförings- och

distributionstariffer och tariffer för tillträde till anläggningar för kondenserad naturgas (LNG-anläggningar). För att undvika osäkerhet och kostsamma och tidskrävande konflikter bör dessa tariffer publiceras innan de träder i kraft.

- (14) Kommissionen har meddelat att den avser att tillsätta en grupp med europeiska tillsynsmyndigheter för el och gas som skulle vara en lämplig rådgivande mekanism för att förbättra samarbetet och samordningen mellan de nationella tillsynsmyndigheterna i syfte att främja utvecklingen av den inre marknaden för el och gas och bidra till en konsekvent tillämpning, i alla medlemsstater, av bestämmelserna i detta direktiv och Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG ⁽¹⁾ samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1228/2003 av den 26 juni 2003 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel ⁽²⁾.
- (15) För att säkerställa effektivt marknadstillträde för alla marknadsaktörer, inklusive nya aktörer, krävs icke-diskriminerande och kostnadseffektiva balanseringsmekanismer. När likviditetsnivån på gasmarknaden väl är tillräckligt hög, bör detta uppnås genom att man inför sådana öppna och tydliga marknadsbaserade mekanismer för försörjning och inköp av gas som krävs för att uppfylla kraven på balansering. Så länge likviditetsnivån på marknaden inte är tillräckligt hög bör de nationella tillsynsmyndigheterna arbeta aktivt för att balanseringstarifferna skall vara icke-diskriminerande och kostnadseffektiva. Samtidigt bör lämpliga incitament tillhandahållas för att balansera produktion och förbrukning av gas och för att inte äventyra systemet.
- (16) Den nationella tillsynsmyndigheten bör kunna fastställa eller godkänna tariffer eller beräkningsmetoder för tariffer på grundval av ett förslag från den systemansvarige för överförings- eller distributionssystemet eller den systemansvarige för en LNG-anläggning, eller på grundval av ett förslag som en systemansvarig och nätanvändarna kommit överens om. Vid fastställandet eller godkännandet bör den nationella tillsynsmyndigheten se till att överförings- eller distributionstarifferna är icke-diskriminerande och kostnadseffektiva, och samtidigt ta hänsyn till de marginalkostnader som på lång sikt går att undvika genom åtgärder för styrning av efterfrågan.
- (17) Av rättvise- och konkurrensskäl samt indirekt för att företagens minskade energikostnader skall skapa arbetstillfällen bör de ekonomiska fördelarna med den inre marknaden så snart som möjligt bli tillgängliga för industrin och handeln i hela gemenskapen, inbegripet små och medelstora företag, och för alla gemenskapsmedborgare.

⁽¹⁾ Se s. 37 i detta nummer av EUT.

⁽²⁾ Se s. 1 i detta nummer av EUT.

- (18) Gaskunderna bör fritt kunna välja leverantör. Fullbordandet av den inre marknaden för gas bör likväl ske stegvis med en konkret tidsfrist, för att industrin skall kunna anpassa sig, och för att lämpliga åtgärder och förfaranden skall kunna införas för att skydda kundernas intressen och för att tillförsäkra dem en reell möjlighet att välja leverantör.
- (19) När marknaderna stegvis öppnas för full konkurrens bör skillnaderna mellan medlemsstaterna avskaffas så snart som möjligt. Det bör säkerställas att detta direktiv genomförs på ett öppet och säkert sätt.
- (20) I direktiv 98/30/EG anses tillträde till lagring som tillträde till en del av gassystemet. Mot bakgrund av erfarenheterna från genomförandet av den inre marknaden bör ytterligare åtgärder vidtas för att förtydliga bestämmelserna om tillträde till lagring och stödtjänster.
- (21) Lagringsmöjligheter är väsentliga bl.a. för att genomföra offentliga åtaganden om tjänster som t.ex. försörjningsstrygghet. Detta bör inte leda till snedvridning av konkurrensen eller diskriminering avseende tillträde till lagring.
- (22) Det behövs ytterligare åtgärder för att tarifferna för tillträde till transport skall bli öppna och icke-diskriminerande. Tarifferna bör gälla alla användare av systemen, utan diskriminering. När ett system för lagring, lagring av gas i rörledningar eller stödtjänster opererar på en tillräckligt konkurrensutsatt marknad kan tillträde medges på grundval av öppna och icke diskriminerande marknadsbaserade mekanismer.
- (23) Av försörjningstrygghetsskäl bör balansen mellan tillgång och efterfrågan i varje enskild medlemsstat bevakas, varefter en rapport bör utarbetas om situationen i gemenskapen som helhet med hänsyn till sammanlänkningskapaciteten mellan områden. Denna övervakning bör göras i tillräckligt god tid, så att lämpliga åtgärder hinner vidtas om försörjningstryggheten äventyras. Det faktum att nödvändig nätinфраstruktur, bland annat sammanlänkningskapaciteten, anläggs och underhålls bör bidra till en stabil gasförsörjning.
- (24) Medlemsstaterna bör, med beaktande av nödvändiga kvalitetskriterier, se till att biogas och gas från biomassa eller andra typer av gas kan få icke-diskriminerande tillträde till systemet under förutsättning att detta tillträde är permanent förenligt med relevanta tekniska bestämmelser och säkerhetsstandarder. Dessa bestämmelser och standarder bör garantera att det är tekniskt möjligt att på ett säkert sätt föra in dessa gaser i och transportera dem genom systemet för naturgas och bör även omfatta kemiska egenskaper hos dessa gaser.
- (25) Medlemsstaterna kommer också i fortsättningen att behöva långsiktiga avtal för sin gasförsörjning, och gasleveransföretagen bör kunna fortsätta att använda sådana avtal så länge de inte strider mot målen för detta direktiv och så länge de är förenliga med fördraget och dess konkurrensregler. Naturgasföretag måste därför ta hänsyn till sådana avtal vid planering av leverans- och transportkapacitet.
- (26) För att de allmännyttiga tjänsterna i gemenskapen skall hålla hög kvalitet bör medlemsstaterna regelbundet underrätta kommissionen om alla åtgärder som vidtagits för att uppnå målet med detta direktiv. Kommissionen bör regelbundet offentliggöra en rapport som innehåller en analys av de nationella åtgärder som vidtagits för att uppnå målsättningarna för de allmännyttiga tjänsterna samt en jämförelse av åtgärdernas effektivitet; syftet med detta är att kommissionen skall kunna utfärda rekommendationer om vilka nationella åtgärder som bör vidtas för att de allmännyttiga tjänsterna skall hålla hög kvalitet.
- Medlemsstaterna bör också se till att kunderna, när de är anslutna till gassystemet, informeras om sina rättigheter att få tillgång till gasförsörjning av en bestämd kvalitet till överkomliga priser. Åtgärder som vidtas av medlemsstaterna för att skydda slutkonsumenten kan vara olika för hushåll och små och medelstora företag.
- (27) Respekt för kraven på allmännyttiga tjänster är ett grundläggande krav i detta direktiv, och det är viktigt att det i direktivet anges gemensamma minimikrav som uppfylls av samtliga medlemsstater, och som beaktar målen om konsumentskydd, försörjningstrygghet, miljöskydd och likvärdiga konkurrensnivåer i samtliga medlemsstater. Det är viktigt att kraven på allmännyttiga tjänster kan tolkas på nationell grund, med beaktande av nationella omständigheter om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen.
- (28) De åtgärder medlemsstaterna vidtar för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning får bland annat omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg. Dessa verktyg får innefatta ansvarsmekanismer för att garantera den nödvändiga investeringen.
- (29) Om de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster kan definieras som statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget är medlemsstaterna enligt artikel 88.3 i fördraget skyldiga att underrätta kommissionen om detta.

- (30) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden, nämligen att skapa en fullständigt fungerande inre marknad för gas där rättvis konkurrens råder, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (31) Mot bakgrund av erfarenheten från tillämpningen av rådets direktiv 91/296/EEG av den 31 maj 1991 om transitering av naturgas genom gasledningsnät⁽¹⁾ bör åtgärder vidtas för att säkerställa ett enhetligt och icke-diskriminerande tillträde till olika transiteringssystem, inklusive gränsöverskridande gasflöden mellan medlemsstater. För att lika behandling vid tillträde till gasnäten skall kunna tillförsäkras även vid transitering bör det direktivet upphävas, utan att det påverkar kontinuiteten i de avtal som slutits i enlighet med ovan nämnda direktiv. Ett upphävande av direktiv 91/296/EEG bör inte hindra ingående av långsiktiga avtal i framtiden.
- (32) Med tanke på omfattningen av ändringarna av direktiv 98/30/EG är det av tydlighets- och rationaliseringsskäl önskvärt att bestämmelserna i fråga omarbetas.
- (33) I detta direktiv respekteras de grundläggande rättigheter och iakttas de principer som erkänns bland annat i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (34) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter.⁽²⁾

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

RÄCKVIDD OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Räckvidd

1. I detta direktiv fastställs gemensamma regler för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas. Det inne-

håller regler om naturgassektorns organisation och funktion, tillträde till marknaden och de kriterier och förfaranden som skall tillämpas vid beviljande av tillstånd för överföring, distribution, leverans och lagring av naturgas samt drift av system.

2. De bestämmelser som fastställs i detta direktiv för naturgas, inbegripet kondenserad naturgas (LNG), skall även gälla biogas och gas från biomassa eller andra typer av gas om det är tekniskt möjligt och säkert att föra in dessa gaser i och transportera dem genom systemet för naturgas.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *naturgasföretag*: varje fysisk eller juridisk person, med undantag för slutförbrukare, som bedriver åtminstone en av följande verksamheter: produktion, överföring, distribution, leverans, köp eller lagring av naturgas, inbegripet LNG, som svarar för kommersiella och tekniska arbetsuppgifter och/eller underhåll i samband med dessa verksamheter,
2. *tidigare led i rörledningsnätet*: varje rörledning eller nät av rörledningar som drivs och/eller byggs som en del av en anläggning för olje- eller gasproduktion, eller som används för att överföra naturgas från en eller flera sådana anläggningar till en bearbetningsanläggning eller terminal eller slutlig landningsterminal vid kusten,
3. *överföring*: transport, utom leverans, av naturgas genom ett nät av högtrycksrörledningar som inte ingår i ett tidigare led av rörledningsnätet till kunder,
4. *systemansvarig för överföringssystemet*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver överföringsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av överföringssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gastransporter,
5. *distribution*: transport, utom leverans, av naturgas genom lokala eller regionala rörledningsnät till kunder,
6. *systemansvarig för distributionssystemet*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver distributionsverksamhet och som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av distributionssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gasdistribution,

⁽¹⁾ EGT L 147, 12.6.1991, s. 37. Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 95/49/EG (EGT L 233, 30.9.1995, s. 86).

⁽²⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

7. *leverans*: försäljning, inbegripet återförsäljning, av naturgas, inbegripet LNG, till kunder,
8. *leveransföretag*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver leveransverksamhet,
9. *lagringsanläggning*: en anläggning som används för lagring av naturgas och som ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet den del av LNG-anläggningen som används för lagring men undantaget den del som används för produktionsverksamhet, och undantaget anläggningar som uteslutande är förbehållna systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter,
10. *systemansvarig för lagringssystemet*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver lagringsverksamhet och som ansvarar för driften av en lagringsanläggning,
11. *LNG-anläggning*: en terminal som används för kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG, inklusive stödtjänster och den tillfälliga lagring som krävs för återförgasningsprocessen och efterföljande leverans till överföringssystemet, men bortsett från den del av LNG-anläggningen som används för lagring,
12. *systemansvarig för en LNG-anläggning*: varje fysisk eller juridisk person som ägnar sig åt kondensering av naturgas eller import, lossning och återförgasning av LNG och som ansvarar för driften av en LNG anläggning,
13. *system*: varje överföringsnät, distributionsnät, LNG-anläggning och/eller lagringsanläggning som ägs och/eller drivs av ett naturgasföretag, inbegripet lagring av gas i rörledning och dess anläggningar för stödtjänster och sådana som tillhör anknutna företag och som är nödvändiga för att erbjuda tillgång till överföring, distribution och LNG,
14. *stödtjänster*: de tjänster som är nödvändiga för tillträdet till och driften av överförings- och/eller distributionsnät och/eller LNG-anläggningar och/eller lagringsanläggningar, inklusive lastbalansering och blandning, men undantaget anläggningar som enbart är reserverade för systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter,
15. *lagring av gas i rörledning*: lagring av gas genom kompression i överförings- och distributionssystem, men undantaget anläggningar som är förbehållna systemansvariga för överföringssystemet när de utför sina uppgifter,
16. *sammanlänkat system*: ett antal system som har länkats samman,
17. *sammanlänkning*: en överföringsledning som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan två medlemsstater som endast syftar till att koppla samman dessa medlemsstaters nationella överföringssystem,
18. *direktledning*: en naturgasrörledning som kompletterar det sammanlänkade systemet,
19. *integrerat naturgasföretag*: ett vertikalt eller horisontellt integrerat företag,
20. *vertikalt integrerat företag*: ett naturgasföretag eller en grupp av företag vars inbördes relationer definieras i artikel 3.3 i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer ⁽¹⁾ där det berörda företaget eller den berörda gruppen bedriver verksamhet inom minst ett av områdena överföring, distribution, LNG eller lagring och minst ett av områdena produktion eller leverans av naturgas,
21. *horisontellt integrerat företag*: ett företag som bedriver verksamhet inom minst ett av områdena produktion, överföring, distribution, leverans eller lagring av naturgas samt dessutom bedriver verksamhet utan anknytning till gas,
22. *anknutet företag*: företag enligt betydelsen i artikel 41 i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om sammanställd redovisning ⁽²⁾ och/eller intresseföretag enligt betydelsen i artikel 33.1 i samma direktiv och/eller företag som tillhör samma aktieägare,
23. *systemanvändare*: varje fysisk eller juridisk person som levererar till eller får leveranser från systemet,
24. *kunder*: grossister i och slutförbrukare av naturgas samt naturgasföretag som köper naturgas,
25. *hushållskunder*: kunder som köper naturgas för sin egen hushållsförbrukning,
26. *icke-hushållskunder*: kunder som köper naturgas som inte är avsedd för egen hushållsförbrukning,
27. *slutförbrukare*: kunder som köper naturgas för eget bruk,
28. *berättigade kunder*: kunder som fritt kan välja gasleverantör i den mening som avses i artikel 23 i detta direktiv,

(*) Titeln till direktiv 83/349/EEG har justerats med hänsyn till omnumreringen av artiklarna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdamfördraget. Ursprungligen hänvisades till artikel 54.3 g.

⁽¹⁾ EGT L 395, 30.12.1989, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 1310/97 (EGT L 180, 9.7.1997, s. 1).

⁽²⁾ EGT L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/65/EG (EGT L 283, 27.10.2001, s. 28).

29. *grossister*: varje fysisk eller juridisk person, med undantag för systemansvariga för överförings och distributionssystemet, som köper naturgas i syfte att återförsälja den inom eller utanför det system där personen är etablerad,
30. *långtidsplanering*: naturgasföretags planering av leverans- och transportkapacitet på lång sikt för att kunna tillmötesgå efterfrågan på naturgas i systemet, diversifiera källorna och säkra leveranser till kunderna,
31. *framväxande marknad*: en medlemsstat i vilken den första kommersiella leveransen enligt det första långsiktiga avtalet för naturgasleveranser genomfördes för kortare tid än tio år sedan,
32. *tillförlitlighet*: både försörjningstrygghet i fråga om naturgas och teknisk säkerhet,
33. *ny infrastruktur*: en infrastruktur som inte färdigställts senast vid detta direktivs ikraftträdande.

KAPITEL II

ALLMÄNNA REGLER FÖR SEKTORNS ORGANISATION

Artikel 3

Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och kundskydd

1. Medlemsstaterna skall, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, på grundval av sin institutionella organisation och med vederbörlig hänsyn till subsidiaritetsprincipen, se till att naturgasföretag drivs i enlighet med principerna i detta direktiv för att uppnå en konkurrensutsatt, säker och miljömäsig hållbar naturgasmarknad, och de får inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan dessa företag när det gäller rättigheter eller skyldigheter.

2. Medlemsstaterna får med beaktande fullt ut av tillämpliga bestämmelser i fördraget, särskilt artikel 86 i detta, i det allmänna ekonomiska intresset ålägga gasföretag att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, vilka kan avse tillförlitlighet, inbegripet försörjningstrygghet, leveransernas regelbundenhet, kvalitet och pris samt miljöskydd, inbegripet energieffektivitet och klimat- skydd. Dessa åligganden skall vara klart definierade, öppna, icke-diskriminerande och kontrollerbara samt garantera att gasföretag i EU kan nå ut till nationella konsumenter på lika villkor. När det gäller försörjningstrygghet och styrning av energieffektivitet/energiefterfrågan samt för uppfyllandet av de miljömål som avses i denna punkt får medlemsstaterna införa långtidsplanering, varvid hänsyn skall tas till att tredje part kan komma att ansöka om tillträde till systemet.

3. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att skydda slutförbrukare och för att garantera ett starkt konsumentskydd, och de skall särskilt se till att utsatta förbrukare får tillräckligt skydd, inbegripet lämpliga åtgärder för att hjälpa dem att undvika att få sina leveranser avstängda. Medlemsstaterna får i detta sammanhang vidta lämpliga åtgärder för att skydda kunder i avlägsna områden som är anslutna till gassystemet. Medlemsstaterna får i detta syfte utse en anvisad gasleverantör för kunder som är anslutna till gassystemet. De skall garantera en hög konsumentskyddsnivå, särskilt i form av klara och begripliga allmänna avtalsvillkor, allmän information och mekanismer för tvistlösning. Medlemsstaterna skall se till att berättigade kunder i praktiken kan byta till en ny leverantör. Ätminstone när det gäller hushållskunder skall dessa åtgärder omfatta dem som anges i bilaga A.

4. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att uppnå målen för social och ekonomisk sammanhållning, miljöskydd, vilket även kan innebära metoder för att bekämpa klimatförändringar, och försörjningstrygghet. Dessa åtgärder kan bl.a. omfatta lämpliga ekonomiska stimulansåtgärder, där så är lämpligt med hjälp av alla tillgängliga nationella verktyg och gemenskapsverktyg, för underhåll och anläggning av nödvändig nätinfrastruktur, inbegripet sammanlänkningskapacitet.

5. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa bestämmelserna i artikel 4 på distributionen om tillämpningen av den, rättsligen eller i praktiken, skulle hindra naturgasföretagen från att fullgöra de förpliktelser som ålagts dem av allmänt ekonomiskt intresse, och om handelns utveckling inte påverkas i en sådan utsträckning att det skulle strida mot gemenskapens intressen. Gemenskapens intressen omfattar bland annat konkurrens när det gäller berättigade kunder enligt detta direktiv och artikel 86 i fördraget.

6. Medlemsstaterna skall när de genomfört direktivet informera kommissionen om vilka åtgärder som vidtagits för att fullgöra förpliktelserna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, inklusive konsument- och miljöskyddsåtgärder, och om åtgärdernas eventuella inverkan på nationell och internationell konkurrens, oavsett om åtgärderna kräver undantag från detta direktiv eller ej. De skall därefter vartannat år underrätta kommissionen om eventuella ändringar av dessa åtgärder, oavsett om åtgärderna kräver undantag från direktivet eller ej.

Artikel 4

Tillståndsförfarande

1. När det krävs tillstånd (t.ex. licens, tillåtelse, koncession, samtycke eller godkännande) för uppförande eller drift av naturgasanläggningar, skall medlemsstaterna eller den behöriga myndighet som de utser bevilja tillstånd att bygga och/eller driva sådana anläggningar, rörledningar och tillhörande utrust-

ning inom sitt territorium i enlighet med punkterna 2–4. Medlemsstaterna eller den behöriga myndighet som de utser får också, på samma villkor, bevilja tillstånd att leverera naturgas och bevilja tillstånd för grossister.

2. Om medlemsstaterna har ett tillståndssystem skall de fastställa objektiva och icke-diskriminerande kriterier, som skall uppfyllas av företag som ansöker om tillstånd för att bygga och/eller driva naturgasanläggningar eller som ansöker om tillstånd att leverera naturgas. De icke-diskriminerande kriterierna och förfarandena för att bevilja tillstånd skall offentliggöras.

3. Medlemsstaterna skall se till att skälen för avslag på ansökan om tillstånd är objektiva och icke diskriminerande och att de meddelas den sökande. Skälen för sådana avslag skall meddelas kommissionen för kännedom. Medlemsstaterna skall införa ett förfarande som ger den sökande möjlighet att överklaga ett avslag.

4. För att kunna utveckla områden som nyligen har börjat bli försörjda och för effektiv drift i allmänhet och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 24, får medlemsstaterna avslå en ansökan om ytterligare tillstånd att bygga och driva rörledningssystem för distribution inom något visst område efter det att sådana rörledningssystem har byggts eller föreslagits bli byggda inom detta område och om befintlig eller föreslagen kapacitet inte är uppnådd.

Artikel 5

Övervakning av försörjningstryggheten

Medlemsstaterna skall se till att frågor som rör försörjningstrygghet övervakas. Vid behov kan medlemsstaterna överlåta denna uppgift till de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 25.1 Denna övervakning skall i synnerhet omfatta balansen mellan tillgång och efterfrågan på den inhemska marknaden, förväntad framtida efterfrågan och tillgängliga leveranser, ytterligare kapacitet som planeras eller håller på att anläggas, samt nätets kvalitet och underhållsnivå samt åtgärder för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leveranser från en eller flera leverantörers sida. De behöriga myndigheterna skall senast den 31 juli varje år offentliggöra en rapport i vilken resultaten av övervakningen av dessa frågor och de åtgärder som vidtagits eller planerats skall anges; rapporten skall därefter genast överlämnas till kommissionen.

Artikel 6

Tekniska regler

Medlemsstaterna skall se till att tekniska säkerhetskriterier definieras och att det utarbetas och offentliggörs tekniska regler, i vilka de lägsta tekniska konstruktions- och driftkraven för anslutning till systemet av LNG-anläggningar, lagringsanlägg-

ningar, andra överförings- eller distributionssystem och direktledningar fastställs. Dessa tekniska regler skall säkerställa att systemen är driftskompatibla, och de skall vara objektiva och icke-diskriminerande. De skall anmälas till kommissionen i enlighet med artikel 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. ⁽¹⁾

KAPITEL III

ÖVERFÖRING, LAGRING OCH LNG

Artikel 7

Utseende av systemansvariga

Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse eller ålägga de naturgasföretag som äger överförings-, lagrings- eller LNG-anläggningar att utse en eller flera systemansvariga. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de systemansvariga för överföringssystem, lagringssystem eller en LNG anläggningar handlar i enlighet med artiklarna 8–10.

Artikel 8

Systemansvarigas uppgifter

1. Varje systemansvarig för överförings-, lagrings- och/eller LNG-anläggningar

- a) skall på affärsmässiga villkor och med vederbörlig hänsyn till miljön driva, underhålla och utveckla säkra, tillförlitliga och effektiva överförings-, lagrings- och/eller LNG-anläggningar,
- b) får inte göra någon diskriminerande åtskillnad mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för till sig anknutna företag,
- c) skall förse övriga systemansvariga för överförings-, lagrings- och/eller distributionssystem och/eller systemansvariga för en LNG-anläggning med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas kan ske på ett sätt som är förenligt med säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet,
- d) skall förse systemanvändare med den information de behöver för effektivt tillträde till systemet.

2. De regler om balansering av gasöverföringssystemet som fastställs av de systemansvariga för överföringssystemen skall vara objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande, vilket

⁽¹⁾ EGT L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktivet ändrat genom direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18).

även skall gälla för reglerna om de avgifter som tas ut av systemanvändarna för utnyttjande av de systemansvarigas nät för obalanser i energitillförseln. Villkor, inklusive regler och tariffer, för de överföringssystemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 25.2 och skall offentliggöras.

3. Medlemsstaterna får begära att den systemansvarige för överföringssystemet uppfyller vissa minimikrav i fråga om underhåll och utbyggnad av överföringssystemet, inbegripet sammanlänkningskapaciteten.

4. Systemansvariga för överföringssystem skall anskaffa den energi de behöver för att kunna utföra sin verksamhet på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Artikel 9

Åtskillnad av systemansvariga för överföring

1. Om den systemansvarige för överföringssystemet är del av ett vertikalt integrerat företag skall denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med överföring. Dessa regler skall inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i överföringssystemet från det vertikalt integrerade företaget.

2. För att säkerställa att den systemansvarige för överföringssystemet som avses i punkt 1 är oberoende skall följande minimikriterier gälla:

- a) De personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för överföringssystemet får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, distribution eller leverans av naturgas.
- b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för överföringssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
- c) Den systemansvarige för överföringssystemet skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade gasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt i artikel 25.2, i ett dotterbolag skyddas. Detta skall särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den

systemansvarige för överföringssystemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det skall inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller uppgradering av överföringsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.

- d) Den systemansvarige för överföringssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende, och se till att planen följs. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 25.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

Artikel 10

Sekretess när det gäller systemansvariga för överföringssystemet

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 16 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter skall varje systemansvarig för överförings- eller lagringssystem och/eller varje systemansvarig för en LNG-anläggning behandla kommersiellt känsliga uppgifter som denne erhåller under bedrivandet av sin affärsverksamhet konfidentiellt, och skall förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

2. Den systemansvarige för överföringssystemet skall, i samband med försäljning eller köp av naturgas från anknutna företag, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

KAPITEL IV

DISTRIBUTION OCH FÖRSÖRJNING

Artikel 11

Utseende av systemansvariga för distributionssystemet

Medlemsstaterna skall, för en tid som de själva bestämmer med beaktande av effektivitet och ekonomisk balans, utse, eller ålägga de företag som äger eller ansvarar för distributionssystemet att utse en eller flera systemansvariga för distributionssystemet, och de skall se till att de systemansvariga handlar i överensstämmelse med artiklarna 12, 13 och 14.

Artikel 12

Uppgifter för systemansvariga för distributionssystemet

1. Varje systemansvarig för ett distributionssystem skall med vederbörlig hänsyn till miljön på ekonomiska villkor driva, underhålla och bygga ut ett säkert, tillförlitligt och effektivt system.
2. Den systemansvarige för distributionssystemet får inte i något fall göra någon diskriminerande åtskillnad mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.
3. Varje systemansvarig för ett distributionssystem skall förse övriga systemansvariga för ett överförings-, lagrings- och/eller distributionssystem och/eller systemansvariga för en LNG-anläggning med den information som behövs för att säkerställa att transport och lagring av naturgas sker på ett sätt som är förenligt med en säker och effektiv drift av det sammanlänkade systemet.
4. Varje systemansvarig för ett distributionssystem skall förse systemanvändare med den information de behöver för effektivt tillträde till systemet.
5. I det fall de systemansvariga för distributionssystemet ansvarar för balanseringen av gasdistributionssystemet skall de av dem fastställda reglerna härför, och för de avgifter för obalanser i energitillförseln som tas ut av användarna av deras nät, vara objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande. Villkor, inklusive regler och tariffer, för de distributionssystemansvarigas tillhandahållande av sådana tjänster skall fastställas på ett icke-diskriminerande sätt som avspeglar de verkliga kostnaderna enligt en metod som är förenlig med artikel 23.2 och skall offentliggöras.

Artikel 13

Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet

1. Om den systemansvarige för distributionssystemet är del av ett vertikalt integrerat företag skall denne åtminstone vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. Dessa regler skall inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i distributionssystemet från det vertikalt integrerade företaget.
2. Utöver de krav som fastställs i punkt 1 skall den systemansvarige för distributionssystemet, om denne utgör en del av ett vertikalt integrerat företag, med avseende på sin organisation och sitt beslutsfattande vara oberoende av annan verksamhet utan samband med distribution. För att uppnå detta skall följande minimikriterier gälla:
 - a) De personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet får inte ingå i företags-

strukturer i det integrerade naturgasföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion, överföring eller leverans av naturgas.

- b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för den systemansvarige för distributionssystemet beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
- c) Den systemansvarige för distributionssystemet skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade gasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt i artikel 25.2, i ett dotterbolag skyddas. Detta skall särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den systemansvarige för överföringssystemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det skall inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller renovering av distributionsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.
- d) Den systemansvarige för distributionssystemet skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits för att motverka diskriminerande beteende, och se till att planen följs. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som har ansvar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 25.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa punkterna 1 och 2 på integrerade naturgasföretag som har mindre än 100 000 anslutna kunder.

Artikel 14

Sekretess när det gäller systemansvariga för distributionssystemet

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 16 eller någon annan lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter skall varje systemansvarig för distributionssystemet behandla kommersiellt känsliga uppgifter som denne erhåller under bedrivandet av sin affärsverksamhet konfidentiellt, och skall förhindra att sådana uppgifter om den egna verksamheten som kan vara kommersiellt fördelaktiga röjs på ett diskriminerande sätt.

2. Den systemansvarige för distributionssystemet skall, i samband med försäljning eller köp av naturgas från anknutna företag, inte missbruka kommersiellt känsliga uppgifter som erhållits från tredje part i samband med tillhandahållande av eller förhandlingar om tillträde till systemet.

Artikel 15

Kombinerat systemansvar

Reglerna i artiklarna 9.1 och 13.1 hindrar inte verksamhet av ett kombinerat systemansvar för överförings-, LNG-, lagrings- och distributionssystem som vad avser juridisk form, organisation och beslutsfattande är oberoende av annan verksamhet utan samband med drift av överförings-, LNG-, lagrings- och distributionssystem och som uppfyller de krav som anges i led a–d. Dessa regler skall inte ge upphov till någon skyldighet att skilja ägandet av tillgångar i det kombinerade systemet från det vertikalt integrerade företaget.

- a) Personer som ansvarar för ledningen för det kombinerade systemansvaret får inte ingå i företagsstrukturer i det integrerade naturgasföretaget som direkt eller indirekt ansvarar för den dagliga driften avseende produktion och leverans av naturgas.
- b) Lämpliga åtgärder skall vidtas för att se till att de yrkesmässiga intressena hos de personer som ansvarar för ledningen för det kombinerade systemansvaret beaktas på ett sätt som garanterar att dessa personer kan agera självständigt.
- c) Den kombinerade systemansvarige skall ha faktisk beslutanderätt, oberoende av det integrerade gasföretaget, när det gäller de tillgångar som behövs för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet. Detta bör inte hindra förekomsten av lämpliga samordningsmekanismer för att garantera att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga övervakningsrättigheter när det gäller avkastningen, som regleras indirekt i artikel 25.2, i ett dotterbolag skyddas. Detta skall särskilt göra det möjligt för moderbolaget att godkänna den årliga finansieringsplan eller det motsvarande instrument som upprättas av den ansvarige för det kombinerade systemet och att fastställa övergripande gränser för dess dotterbolags skuldsättningsnivåer. Det skall inte vara tillåtet för moderbolaget att ge instruktioner för den löpande verksamheten eller om enskilda beslut beträffande uppförande eller renovering av överförings- och distributionsnät, så länge dessa beslut inte överskrider villkoren i den godkända finansieringsplanen eller motsvarande instrument.
- d) Den kombinerade systemansvarige skall upprätta en övervakningsplan, där det anges vilka åtgärder som vidtagits

för att motverka diskriminerande beteende och se till att planen följs. I planen skall det anges vilka specifika skyldigheter de anställda har för att detta mål skall uppfyllas. Den person eller det organ som ansvarar för att övervakningsplanen följs skall till den tillsynsmyndighet som avses i artikel 25.1 överlämna en årlig rapport, som skall offentliggöras, över de åtgärder som vidtagits.

KAPITEL V

SÄRREDOVISNING AV OLIKA VERKSAMHETER SAMT INSYN OCH ÖPPENHET I BOKFÖRINGEN

Artikel 16

Rätt till tillgång till räkenskaper

1. Medlemsstaterna eller varje behörig myndighet de utser, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 25.1 och de tvistlösningsmyndigheter som avses i artikel 20.3, skall i den utsträckning som krävs för att de skall kunna utföra sina uppgifter ha tillgång till naturgasföretagens bokföring i enlighet med artikel 17.
2. Medlemsstaterna och varje utsedd behörig myndighet, inklusive de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 25.1 och tvistlösningsmyndigheterna, skall behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt. Medlemsstaterna får föreskriva att sådan information offentliggörs om detta är nödvändigt för att de behöriga myndigheterna skall kunna utföra sina uppgifter.

Artikel 17

Särredovisning

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att naturgasföretagens bokföring utförs i enlighet med punkterna 2–5. De företag som kan beviljas undantag från denna bestämmelse i enlighet med artikel 28.2 och 28.4 skall åtminstone genomföra sin interna bokföring i enlighet med denna artikel.
2. Naturgasföretag skall, oberoende av ägartyp eller juridisk form, upprätta, låta revidera och offentliggöra sin årsredovisning i enlighet med de bestämmelser i nationell lagstiftning som avser årsredovisning för aktieföretag och som har fastställts i enlighet med rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli

1978 grundat på artikel 44.2 g (*) i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag⁽¹⁾. Företag som enligt lag inte är skyldiga att offentliggöra sin årsredovisning skall hålla en kopia av denna tillgänglig för allmänheten på sitt huvudkontor.

3. Naturgasföretag skall i sin interna bokföring särredovisa verksamhetsgrenarna överföring, distribution, LNG och lagring så som de skulle behöva göra om verksamheterna bedrevs av separata företag, för att undvika diskriminering, korssubventionering och snedvridning av konkurrensen. De skall också redovisa, eventuellt genom en sammanställd redovisning, andra gasverksamheter utan samband med överföring, distribution, LNG och lagring. Fram till den 1 juli 2007 skall de särredovisa leveranserna till berättigade kunder och leveranserna till icke-berättigade kunder. Inkomster från äganderätt till överförings-/distributionsnät skall specificeras i bokföringen. Vid behov skall de upprätta en sammanställd redovisning för annan verksamhet utanför gasssektorn. Den interna bokföringen skall omfatta en balansräkning och en resultaträkning för varje verksamhetsgren.

4. Den revision som anges i punkt 2 skall särskilt verifiera att den i punkt 3 angivna skyldigheten att undvika diskriminering och korssubventioner uppfylls.

5. Företagen skall i sin interna bokföring ange de regler för fördelningen av tillgångar och skulder, utgifter och inkomster samt för avskrivningar som de följer vid upprättandet av den separata bokföring som anges i punkt 3, utan att nationellt tillämpliga bestämmelser om bokföring åsidosätts. Dessa interna regler får ändras endast i undantagsfall. Sådana ändringar skall anges och vara väl underbyggda.

6. Årsredovisningen skall i noter ange alla transaktioner av en viss storlek som har genomförts med anknutna företag.

KAPITEL VI

ORGANISERING AV TILLTRÄDET TILL SYSTEMET

Artikel 18

Tillträde för tredje part

1. Medlemsstaterna skall se till att det införs en ordning för tredje parts tillträde till överförings- och distributionssystem

(*) Titeln till direktiv 83/349/EEG har justerats med hänsyn till omnumreringen av artiklarna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i enlighet med artikel 12 i Amsterdamfördraget. Ursprungligen hänvisades till artikel 54.3 g.

⁽¹⁾ EGT L 222, 14.8.1978, s. 11. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/65/EG (EGT L 283, 27.10.2001, s. 28).

och LNG-anläggningar grundad på offentliggjorda tariffer, som skall gälla för alla berättigade kunder, inbegripet leveransföretag, och som skall tillämpas objektivt utan att någon diskriminerande åtskillnad görs mellan systemanvändarna. Medlemsstaterna skall se till att dessa tariffer, eller de metoder som använts för att beräkna dem, godkänns av en sådan tillsynsmyndighet som avses i artikel 25.1 innan de träder i kraft samt att tariffrerna – och metoderna om endast dessa har godkänts – offentliggörs innan de träder i kraft.

2. Systemansvariga för överföringssystem skall, vid behov och för att kunna utföra arbetsuppgifter bl.a. avseende gränsöverskridande överföring, ha tillträde till nät som tillhör andra systemansvariga för överföringssystem.

3. Bestämmelserna i detta direktiv skall inte hindra att långsiktiga avtal ingås i den mån de överensstämmer med gemenskapens konkurrensregler.

Artikel 19

Tillträde till lagringsanläggningar

1. Vad gäller organiseringen av tillträdet till lagringsanläggningar och lagring av gas i rörledning samt stödtjänster får medlemsstaterna, om detta är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet för leverans till kunderna, välja att organisera detta tillträde i enlighet med något eller båda av de förfaranden som anges i punkterna 3 och 4. Förfarandena skall tillämpas i enlighet med objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande kriterier.

2. Bestämmelserna i punkt 1 gäller inte stödtjänster och tillfällig lagring som rör LNG anläggningar och som krävs för återförgasningsprocessen och efterföljande leverans till överföringssystemet.

3. Vid förhandlat tillträde skall medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, skall kunna förhandla om tillträde till lagring och lagring av gas i rörledning, om detta är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet samt för organiseringen av tillträdet till andra stödtjänster. Parterna skall vara skyldiga att i god anda förhandla om tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster.

Avtalen om tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster skall förhandlas fram med den berörda systemansvarige för lagringssystemet eller med de berörda naturgasföretagen. Medlemsstaterna skall kräva att de systemansvariga för lagringssystemet och naturgasföretagen inom de första sex månaderna efter genomförandet av detta direktiv och därefter årligen offentliggör sina viktigaste kommersiella villkor för utnyttjandet av lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster.

4. Vid reglerat tillträde skall medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att ge naturgasföretag och berättigade kunder, i eller utanför det område som omfattas av det sammanlänkade systemet, rätt till tillträde till lagring, lagring av gas i rörledning och andra stödtjänster på grundval av offentliggjorda tariffer och/eller andra villkor och skyldigheter, när tillträde till lagring och lagring av gas i rörledning är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för ett effektivt tillträde till systemet, samt för organiseringen av tillträdet till andra stödtjänster. Denna rätt till tillträde för berättigade kunder kan ges genom att de får möjlighet att ingå leveransavtal med andra konkurrerande naturgasföretag än systemets ägare och/eller den systemansvarige eller ett anknutet företag.

Artikel 20

Tillträde till tidigare led i rörledningsnätet

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att naturgasföretag och berättigade kunder, oavsett var de befinner sig, i enlighet med denna artikel kan få tillträde till tidigare led i rörledningsnätet, inbegripet anläggningar som ger teknisk service som sammanhänger med sådant tillträde, förutom de delar av sådana nät och anläggningar som används för lokal produktion på den plats på fältet där gasen produceras. Åtgärderna skall anmälas till kommissionen i enlighet med bestämmelserna i artikel 33.

2. Tillträde i enlighet med punkt 1 skall medges på det sätt som medlemsstaterna har bestämt i överensstämmelse med relevanta rättsliga instrument. Medlemsstaterna skall ha som mål att tillträdet skall vara rättvist och öppet, att en konkurrensutsatt naturgasmarknad uppnås och att varje missbruk av dominerande ställning undviks, varvid säkerhet och regelbundenhet i leveranserna, kapacitet som är eller rimligtvis kan bli tillgänglig samt miljöskydd skall beaktas. Följande får beaktas:

- a) Behovet av att vägra tillträde där inkompatibiliteten mellan tekniska specifikationer inte på ett rimligt sätt kan övervinnas.
- b) Behovet av att undvika svårigheter som inte på ett rimligt sätt kan övervinnas och som kan inverka menligt på en effektiv, nuvarande och framtida kolväteproduktion, inbegripet den vid fält med svag ekonomisk lönsamhet.
- c) Behovet av att ta hänsyn till väl motiverade rimliga behov av transport och bearbetning av gas, som är knutna till ägaren till eller den ansvarige för de tidigare leden i rörledningsnätet, och till intressena hos alla andra användare av tidigare led i rörledningsnätet eller relevanta bearbetnings eller hanteringsanläggningar som kan påverkas.

d) Behovet av att tillämpa nationella lagar och administrativa förfaranden i överensstämmelse med gemenskapsrätten för beviljande av tillstånd till produktion eller utbyggnad i tidigare led.

3. Medlemsstaterna skall se till att tvistlösningsförfaranden har inrättats, däribland en myndighet som är oberoende av parterna och har tillgång till all relevant information, så att tvister som rör tillträde till tidigare led i rörledningsnätet kan lösas snabbt, med beaktande av kriterierna i punkt 2 och det antal parter som kan bli inblandade när det gäller att förhandla om tillträde till sådana nät.

4. Vid gränsöverskridande tvister skall de tvistlösningsförfaranden tillämpas som gäller i den medlemsstat som har jurisdiktion över de tidigare leden i rörledningsnätet till vilka tillträde vägras. Vid gränsöverskridande tvister där flera medlemsstater täcker det berörda systemet skall de berörda medlemsstaterna samråda i syfte att säkerställa att bestämmelserna i detta direktiv tillämpas konsekvent.

Artikel 21

Vägrat tillträde

1. Naturgasföretag får vägra tillträde till systemet på grund av bristande kapacitet, eller om tillträde till systemet skulle hindra dem från att tillhandahålla sådana allmännyttiga tjänster som de åläggs i enlighet med artikel 3.2, eller på grundval av allvarliga ekonomiska och finansiella problem med take-or-pay-avtal som har att göra med kriterierna och förfarandena i artikel 27 och det alternativ som valts av medlemsstaterna i enlighet med artikel 27.1. En väl underbyggd motivering skall ges till en sådan vägran.

2. Medlemsstaterna får vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att det naturgasföretag som vägrar tillträde till systemet på grund av bristande kapacitet eller otillräcklig anslutning genomför nödvändiga förbättringar så långt detta är ekonomiskt försvarbart, eller när en potentiell kund är villig att betala för det. När medlemsstaterna tillämpar artikel 4.4 skall de vidta sådana åtgärder.

Artikel 22

Ny infrastruktur

1. Större nya gasinfrastrukturprojekt, t.ex. sammanlänkningar mellan medlemsstater, LNG- och lagringsanläggningar, får på begäran undantas från bestämmelserna i artiklarna 18, 19, 20 och artikel 25.2, 25.3 och 25.4 i enlighet med följande villkor:

- a) Investeringen måste stärka konkurrensen vad gäller gasförsörjning och försörjningstrygghet.

- b) Den risknivå som är förenad med investeringen är sådan att investeringen inte skulle bli av om inte undantag beviljades.
- c) Infrastrukturen måste ägas av en fysisk eller juridisk person som åtminstone vad avser juridisk form är skild från de systemansvariga inom vilkas system infrastrukturen kommer att byggas upp.
- d) Avgifter tas ut av användare av denna infrastruktur.
- e) Undantaget kommer inte att skada konkurrensen eller en effektivt fungerande inre marknad för gas eller hindra det reglerade system till vilket infrastrukturen är kopplad från att fungera effektivt.

2. Punkt 1 skall även tillämpas på väsentliga kapacitetsökningar i befintliga infrastrukturer och förändringar av sådana infrastrukturer som möjliggör utveckling av nya källor för gasförsörjning.

- 3. a) Den tillsynsmyndighet som avses i artikel 25 får besluta, från fall till fall, om det undantag som avses i punkterna 1 och 2. Medlemsstaterna får emellertid föreskriva att tillsynsmyndigheterna skall överlämna ett yttrande till den behöriga myndigheten i medlemsstaten, när ett formellt beslut skall fattas vid en begäran om undantag. Yttrandet skall offentliggöras tillsammans med beslutet.
- b) i) Undantaget får gälla hela eller delar av den nya infrastrukturen, respektive den väsentligt utökade befintliga infrastrukturen eller förändringen av befintlig infrastruktur.
- ii) När beslut fattas om att bevilja undantag, skall det i varje enskilt fall övervägas om villkor måste anges för undantagets varaktighet och för icke-diskriminerande tillträde till sammanlänknings.
- iii) När beslut fattas om villkoren i detta led skall särskild hänsyn tas till avtalens varaktighet, den ytterligare kapacitet som skall byggas upp, eller förändringen av befintlig kapacitet, till projektets tidsplan och till nationella förhållanden.
- c) I samband med att undantag beviljas får den behöriga myndigheten besluta om regler eller mekanismer för hantering och tilldelning av kapacitet, under förutsättning att detta inte hindrar genomförandet av långsiktiga kontrakt.
- d) Beslut om undantag, inklusive villkoren enligt b, skall motiveras och offentliggöras i vederbörlig ordning.
- e) Vid en sammanlänkning skall alla beslut om undantag fattas i samråd med övriga berörda medlemsstater eller tillsynsmyndigheter.

4. Beslutet om undantag skall omedelbart anmälas till kommissionen av den behöriga myndigheten tillsammans med alla relevanta upplysningar om beslutet. Dessa upplysningar får överlämnas till kommissionen i samlad form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut.

I synnerhet skall upplysningarna innehålla följande:

- a) Detaljerade skäl på grundval av vilka tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten har beviljat undantaget, inklusive de ekonomiska upplysningar som motiverar behovet av undantaget.
- b) Den analys som genomförts av effekten på konkurrensen och den inre gasmarknadens effektiva funktion som ett resultat av undantagets beviljande.
- c) Skälen till tidsperioden och delen av den totala kapaciteten hos gasinfrastrukturen i fråga för vilken undantaget har beviljats.
- d) Om undantaget gäller en sammanlänkning, resultatet av samrådet med de berörda medlemsstaterna eller tillsynsmyndigheterna.
- e) Infrastrukturens bidrag till diversifieringen av gasförsörjningen.

Senast två månader efter mottagandet av en anmälan får kommissionen kräva att den berörda tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten ändrar eller återkallar beslutet att bevilja ett undantag. Tvåmånadersperioden kan förlängas med ytterligare en månad under vilken kommissionen inskaffar ytterligare upplysningar.

Om den berörda tillsynsmyndigheten eller medlemsstaten inte uppfyller begäran inom fyra veckor, skall ett slutligt beslut fattas i enlighet med förfarandet i artikel 30.2.

Kommissionen skall inte lämna ut någon kommersiellt känslig konfidentiell information.

Artikel 23

Öppnande av marknaderna och ömsesidighet

- 1. Medlemsstaterna skall se till att följande kunder är berättigade:
 - a) Fram till den 1 juli 2004, de berättigade kunder som avses i artikel 18 i direktiv 98/30/EG. Medlemsstaterna skall senast den 31 januari varje år offentliggöra kriterierna för fastställandet av vilka dessa berättigade kunder är.
 - b) Senast från och med den 1 juli 2004, samtliga icke-hushållskunder.
 - c) Från och med den 1 juli 2007, samtliga kunder.

2. För att undvika bristande jämvikt när gasmarknaderna öppnas

- a) får avtal om leverans med en berättigad kund inom en annan medlemsstats system inte förbjudas, om kunden är berättigad i båda de berörda systemen,
- b) får kommissionen, med beaktande av situationen på marknaden och det gemensamma intresset, i de fall där en transaktion som omfattas av led a vägrats på grund av att kunden anses som berättigad endast i det ena av de två systemen, ålägga den vägrande parten att verkställa den begärda leveransen på begäran av en av medlemsstaterna i de två systemen.

Artikel 24

Direktledningar

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt för

- a) naturgasföretag som är etablerade inom deras territorium att genom en direktledning försörja berättigade kunder,
- b) varje sådan berättigad kund inom deras territorium att bli försörjd via en direktledning från naturgasföretag.

2. Om det krävs tillstånd (t.ex. licens, tillåtelse, koncession, samtycke eller godkännande) för uppförande eller drift av direktledningar, skall medlemsstaterna eller den behöriga myndigheten som de utser fastställa kriterier för beviljande av tillstånd för uppförande eller drift av sådana ledningar inom sitt territorium. Dessa kriterier skall vara objektiva, klara, begripliga och icke-diskriminerande.

3. Medlemsstaterna får villkora beviljandet av tillstånd för uppförande av en direktledning med antingen att tillträdet till systemet har vägrats på grundval av artikel 21, eller att ett tvistlösningsförfarande enligt artikel 25 har inletts.

Artikel 25

Tillsynsmyndigheter

1. Medlemsstaterna skall utse ett eller flera behöriga organ som kan fungera som tillsynsmyndigheter. Dessa myndigheter skall vara fullständigt oberoende av gasindustrins intressen. De skall, genom tillämpning av denna artikel, åtminstone ansvara för att säkerställa icke-diskriminering, effektiv konkurrens och att marknaden fungerar effektivt, genom att särskilt övervaka följande:

- a) Bestämmelser om förvaltning och tilldelning av sammanlänkningskapacitet, tillsammans med tillsynsmyndigheten eller tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater med vilka sammanlänkning förekommer.
- b) Alla mekanismer avsedda att åtgärda överbelastning i det nationella gasnätet.
- c) Den tid som systemansvariga för överförings- eller distributionssystemen behöver för att genomföra sammanlänkning och reparationer.
- d) Offentliggörande av information av de systemansvariga för överförings- och distributionssystemen, om sammanlänknings- och nätanvändning och kapacitetsfördelning till berörda parter, med beaktande av behovet av att icke sammanfattad information behandlas som kommersiellt konfidentiell.
- e) Effektiv särredovisning enligt artikel 17 för att förhindra korssubventionering inom verksamhetsgrenarna överföring, distribution, lagring, LNG och försörjning.
- f) Villkoren för tillträde till lagring, lagring av gas i rörledningar och andra stödtjänster enligt artikel 19.
- g) I vilken utsträckning systemansvariga för överförings- och distributionsnät fullgör sina uppgifter i enlighet med artiklarna 8 och 12.
- h) Graden av insyn och konkurrens.

De myndigheter som inrättas i enlighet med denna artikel skall offentliggöra en årsrapport om resultatet av sin övervakningsverksamhet i enlighet med led a-h.

2. Tillsynsmyndigheterna skall ansvara för att, innan dessa träder i kraft, fastställa eller godkänna åtminstone metoder som används för att beräkna eller fastställa villkoren för:

- a) anslutning och tillträde till nationella nät, inklusive överförings- och distributionstariffer; dessa tariffer, eller metoder, skall utformas så att nödvändiga investeringar i näten kan göras på ett sätt som gör det möjligt att säkra nätens funktion,
- b) tillhandahållande av balanstjänster.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får medlemsstaterna föreskriva att tillsynsmyndigheterna skall underställa det relevanta organet i medlemsstaten de tariffer eller åtminstone de metoder som det hänvisas till i den punkten samt ändringarna i punkt 4 för formellt beslut. Det relevanta organet skall i sådana fall ha befogenhet att godkänna eller förkasta ett förslag till beslut som lagts fram av tillsynsmyndigheten. Dessa tariffer eller

metoder eller ändringarna av dessa skall offentliggöras tillsammans med beslutet vid det formella antagandet. Alla formella avslag på ett förslag till beslut skall dessutom offentliggöras tillsammans med motiveringen till avslaget.

4. Tillsynsmyndigheterna skall ha befogenhet att vid behov begära att de systemansvariga för överförings-, LNG- och distributionssystemen ändrar de villkor, inbegripet tariffer och metoder, som avses i punkterna 1, 2 och 3, för att säkerställa att de är proportionella och tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt.

5. Varje part som har ett klagomål mot en systemansvarig för ett överförings-, LNG- eller distributionssystem på de områden som avses i punkterna 1, 2 och 4 och i artikel 19, får inge klagomålet till tillsynsmyndigheten som i egenskap av tvistlösningsmyndighet skall fatta ett beslut inom två månader från det att klagomålet mottagits. Denna period får förlängas med två månader om tillsynsmyndigheten begär ytterligare upplysningar. Denna period får förlängas ytterligare om den klagande samtycker till detta. Ett sådant beslut skall vara bindande såvida inte det upphävs vid ett överklagande.

6. Varje berörd part med rätt till klagomål mot ett beslut om metoder som fattats enligt punkterna 2, 3 eller 4 eller, om tillsynsmyndigheten är skyldig att samråda om de föreslagna metoderna får inom två månader efter offentliggörandet av beslutet eller förslaget till beslut, eller inom en kortare tidsperiod om medlemsstaterna föreskriver detta, inge ett klagomål för behandling. Ett sådant klagomål skall inte utgöra hinder för verkställighet.

7. Medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att se till att tillsynsmyndigheterna kan utföra sina åligganden enligt punkterna 1–5 snabbt och effektivt.

8. Medlemsstaterna skall inrätta lämpliga och effektiva system för reglering, kontroll och öppenhet för att förhindra missbruk av dominerande ställning, särskilt om det är till konsumenternas nackdel, och underprissättning. Dessa system skall beakta bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 82 i detta.

9. Medlemsstaterna skall se till att lämpliga åtgärder, inbegripet administrativa åtgärder eller straffrättsliga förfaranden i enlighet med nationell lagstiftning, vidtas mot ansvariga fysiska eller juridiska personer när sekretessbestämmelserna i detta direktiv inte har följts.

10. Vid gränsöverskridande tvister skall den beslutande tillsynsmyndigheten vara den tillsynsmyndighet som är behörig med avseende på den systemansvarige som vägrar utnyttjande av eller tillträde till systemet.

11. Klagomål enligt punkterna 5 och 6 skall inte påverka rätten att överklaga enligt gemenskapslagstiftningen och den nationella lagstiftningen.

12. De nationella tillsynsmyndigheterna skall bidra till att utveckla den inre marknaden och skapa likvärdiga förutsättningar genom ett öppet samarbete med varandra och kommissionen

KAPITEL VII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 26

Skyddsåtgärder

1. I händelse av en plötslig kris på energimarknaden eller om personers, anordningars eller anläggningars fysiska trygghet eller säkerhet hotas, eller om ett systems integritet hotas får en medlemsstat tillfälligt vidta nödvändiga skyddsåtgärder.

2. Sådana åtgärder får endast orsaka minsta möjliga störning av den inre marknads funktion och får inte vara mer omfattande än vad som är absolut nödvändigt för att avhjälpa de plötsliga svårigheter som har uppstått.

3. Den berörda medlemsstaten skall utan dröjsmål anmäla dessa åtgärder till övriga medlemsstater och till kommissionen, som får besluta att den berörda medlemsstaten skall ändra eller upphäva dessa åtgärder i den utsträckning som de snedvrider konkurrensen och påverkar handeln negativt på ett sätt som står i strid med det gemensamma intresset.

Artikel 27

Undantag när det gäller take-or-pay-åtaganden

1. Om ett naturgasföretag råkar ut för, eller befarar att råka ut för, allvarliga ekonomiska och finansiella svårigheter på grund av de take-or-pay-åtaganden som har godkänts i ett eller flera avtal om köp av gas, får en ansökan om tillfälligt undantag från artikel 18 lämnas in till den berörda medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten. Ansökan om undantag skall, beroende på vad medlemsstaterna väljer, gälla enskilda fall och lämnas in antingen före eller efter det att tillträde till systemet har vägrats. Medlemsstaterna får också överlåta till naturgasföretaget att välja mellan att lämna in en ansökan före eller efter det att tillträde till systemet har vägrats. Om ett naturgasföretag har vägrat tillträde skall ansökan lämnas in utan dröjsmål. Ansökningarna skall åtföljas av alla relevanta upplysningar om problemets art och omfattning samt om de ansträngningar som naturgasföretaget har gjort för att lösa problemet.

Om rimliga alternativa lösningar inte är tillgängliga och med beaktande av bestämmelserna i punkt 3, får medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten besluta att medge undantag.

2. Medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten skall utan dröjsmål anmäla sitt beslut om att bevilja undantag till kommissionen, tillsammans med alla relevanta upplysningar som rör detta undantag. Dessa upplysningar får överlämnas till kommissionen i samlad form, vilket gör det möjligt för kommissionen att fatta ett välgrundat beslut. Inom åtta veckor efter mottagandet av denna anmälan får kommissionen begära att medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten ändrar eller upphäver beslutet om att bevilja undantag.

Om medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten inte rättar sig efter denna begäran inom fyra veckor, skall ett slutgiltigt beslut snarast fattas i enlighet med förfarandet i artikel 30.2.

Kommersiellt känslig information skall av kommissionen behandlas konfidentiellt.

3. Vid beslut om de undantag som avses i punkt 1 skall medlemsstaten eller den utsedda behöriga myndigheten samt kommissionen särskilt ta hänsyn till följande kriterier:

- a) Målet att uppnå en konkurrensutsatt gasmarknad.
- b) Behovet av att fullgöra åläggandet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och att säkerställa tillförlitligheten.
- c) Naturgasföretagets ställning på gasmarknaden och det faktiska konkurrensläget på denna marknad.
- d) Hur allvarliga de ekonomiska och finansiella svårigheter är som naturgas och överföringsföretagen eller berättigade kunder råkar ut för.
- e) Undertecknandedatum för och villkor i det eller de aktuella avtalen, inbegripet i vilken utsträckning de tillåter förändringar på marknaden.
- f) De ansträngningar som har gjorts för att lösa problemet.
- g) I vilken mån företaget, när det godtog take-or-pay-åtagandena i fråga, rimligen kunde ha förutsett att allvarliga problem troligen skulle uppstå med anledning av bestämmelserna i detta direktiv.
- h) I hur hög grad systemet är anslutet till andra system samt i vilken mån dessa system är driftskompatibla.
- i) De effekter ett beviljande av ett undantag skulle få på den korrekta tillämpningen av detta direktiv avseende en väl fungerande inre marknad för naturgas.

Ett beslut om ansökan om undantag för take-or-pay-avtal som ingåtts innan detta direktiv trädde i kraft bör inte leda till en situation där det är omöjligt att finna en ekonomiskt lönsam alternativ avsättning. Allvarliga problem skall aldrig anses föreligga om försäljningen av naturgas inte faller under nivån för minimiköpgarantierna i take or pay avtal om köp av naturgas, eller om det ifrågavarande take or pay avtalet kan anpassas eller naturgasföretaget kan finna alternativa avsättningsmöjligheter.

4. De naturgasföretag som inte har beviljats sådana undantag som avses i punkt 1 får inte vägra, eller inte längre vägra, tillträde till systemet på grund av take-or-pay åtaganden som har godkänts i ett avtal om köp av gas. Medlemsstaterna skall se till att de relevanta bestämmelserna i kapitel VI, det vill säga artiklarna 18–25 iakttas.

5. Varje undantag som beviljas i enlighet med ovanstående bestämmelser skall vara vederbörligen underbyggt. Kommissionen skall offentliggöra beslutet i *Europeiska unionens officiella tidning*.

6. Kommissionen skall inom fem år efter det att detta direktiv har trätt i kraft lägga fram en rapport med en översyn av de erfarenheter som har gjorts vid tillämpningen av denna artikel, för att Europaparlamentet och rådet i god tid skall kunna överväga i vilken utsträckning artikeln behöver anpassas.

Artikel 28

Framväxande och enskilda marknader

1. Medlemsstater som inte är direkt anslutna till det sammanlänkade systemet i någon annan medlemsstat och som endast har en extern huvudleverantör, får göra undantag från artiklarna 4, 9, 23 och/eller 24 i detta direktiv. Ett leveransföretag med en marknadsandel på mer än 75 % skall betraktas som en huvudleverantör. Detta undantag skall upphöra automatiskt när ett eller flera av dessa villkor inte längre gäller. Varje sådant undantag skall anmälas till kommissionen.

2. En medlemsstat som uppfyller villkoren för att betecknas som en framväxande marknad och som på grund av genomförandet av detta direktiv skulle få allvarliga problem får göra undantag från artiklarna 4, 7, 8.1 och 8.2, 9, 11, 12.5, 13, 17, 18, 23.1 och/eller 24 i detta direktiv. Detta undantag skall upphöra automatiskt när medlemsstaten inte längre uppfyller villkoren för att betecknas som en framväxande marknad. Varje sådant undantag skall anmälas till kommissionen.

3. Den dag då undantaget som avses i punkt 2 löper ut skall definitionen av berättigade kunder resultera i en öppning av marknaden som motsvarar minst 33 % av den totala årliga gasförbrukningen på den nationella gasmarknaden. Två år senare skall artikel 23.1 b tillämpas, och tre år senare artikel 23.1 c.

Fram till dess att artikel 23.1 b börjar tillämpas får den medlemsstat som avses i punkt 2 besluta att inte tillämpa artikel 18 när det gäller stödtjänster och tillfällig lagring för återföringsprocessen och efterföljande leverans till överföringssystemet.

4. Om genomförandet av detta direktiv skulle orsaka allvarliga problem inom ett geografiskt begränsat område i en medlemsstat, i synnerhet när det gäller att utveckla infrastrukturen för överföring och viktig distribution, och när syftet är att uppmuntra investeringar, får medlemsstaten ansöka hos kommissionen om ett tillfälligt undantag från artiklarna 4, 7, 8.1 och 8.2, 9, 11, 12.5, 13, 17, 18, 23.1 och/eller 24 för utveckling inom detta område.

5. Kommissionen får bevilja det undantag som avses i punkt 4 med särskilt beaktande av följande kriterier:

- Behovet av investeringar i infrastrukturen, vilka inte skulle vara ekonomiskt lönsamma att genomföra på en konkurrensutsatt marknad.
 - Nivån på och avkastningsmöjligheterna för de investeringar som krävs.
 - Gassystemets storlek och utbyggnad i det berörda området.
 - Utsikterna för den berörda gasmarknaden.
 - Det berörda områdets eller regionens geografiska storlek och kännetecken samt socioekonomiska och demografiska faktorer.
- a) För annan gasinfrastruktur än distributionsinfrastruktur får ett undantag beviljas endast om ingen gasinfrastruktur har etablerats i detta område, eller om den är etablerad sedan kortare tid än tio år. Det tillfälliga undantaget får inte överstrida tio år från den tidpunkt då gas för första gången levererades i området.
- b) För distributionsinfrastruktur får ett undantag beviljas för en period som inte överstiger 20 år från den tidpunkt då gas för första gången levererades genom det nämnda systemet i området.

6. Luxemburg kan få undantag från artikel 8.3 och artikel 9 under en period på fem år från och med den 1 juli 2004. Ett sådant undantag skall ses över före slutet av femårsperioden, och varje beslut att förnya undantaget för ytterligare fem år skall fattas i enlighet med det förfarande som anges i artikel 30.2. Varje sådant undantag skall anmälas till kommissionen.

7. Kommissionen skall underrätta medlemsstaterna om framställningar enligt punkt 4 innan ett beslut fattas i enlighet med punkt 5 med beaktande av respekten för sekretess. Detta beslut, samt de undantag som avses i punkterna 1 och 2, skall offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

8. Grekland får göra undantag från artiklarna 4, 11, 12, 13, 18, 23 och/eller 24 i detta direktiv för de geografiska områden och den tid som anges i de licenser som Grekland har utfärdat, före den 15 mars 2002 och i överensstämmelse med direktiv 98/30/EG, för utveckling av och ensamrätt till distributionsnät i vissa geografiska områden.

Artikel 29

Granskningsförfarande

Om kommissionen i den rapport som avses i artikel 31.3 drar den slutsatsen, mot bakgrund av det sätt på vilket tillträde till nätet faktiskt har genomförts i en medlemsstat – vilket ger upphov till fullt effektivt, icke-diskriminerande och obehindrat nättillträde – att vissa skyldigheter som företag åläggs i enlighet med detta direktiv (inklusive skyldigheterna när det gäller åtskillnad i rättsligt avseende för systemansvariga för distributionssystemet) inte står i proportion till det mål som eftersträvas, får den berörda medlemsstaten av kommissionen anhålla om befrielse från kravet i fråga.

Medlemsstaten skall omedelbart underrätta kommissionen om denna begäran och lämna all den relevanta information som är nödvändig för att visa att den slutsats som dragits i rapporten om att effektivt nättillträde garanteras kommer att kvarstå.

Inom tre månader efter det att kommissionen har blivit underrettad skall den ta ställning till den berörda medlemsstatens begäran och vid behov lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet om att ändra de relevanta bestämmelserna i direktivet. Kommissionen får i förslagen om att ändra direktivet föreslå att den berörda medlemsstaten undantas från särskilda krav under förutsättning att denna medlemsstat vid behov vidtar lika effektiva åtgärder.

Artikel 30

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté.
2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i beslutet.
3. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

Artikel 31

Rapportering

1. Kommissionen skall övervaka och se över tillämpningen av detta direktiv och skall före utgången av det första året efter det att direktivet trätt i kraft, och därefter varje år, överlämna en övergripande rapport till Europaparlamentet och rådet om de framsteg som gjorts. Rapporten skall omfatta åtminstone följande:

- a) Erfarenheter och framsteg som gjorts när det gäller att skapa en fullbordad och fullt ut fungerande inre marknad för naturgas och de hinder som kvarstår för att uppnå detta mål, t.ex. i form av dominerande marknadsställning, koncentrationer på marknaden, underprissättning och beteende som motverkar konkurrens.
- b) De undantag som beviljats enligt detta direktiv, inklusive genomförandet av undantaget enligt artikel 13.2 i syfte att eventuellt se över tröskeln.
- c) I vilken utsträckning kraven på åtskillnad och särredovisning och tarifiering i direktivet har lett till att tillträdet till gemenskapens gasnät blivit rättvist och icke-diskriminerande och till att likvärdiga konkurrensnivåer har uppnåtts, samt vilka ekonomiska, miljömässiga och sociala följder öppnandet av gasmarknaden fått för kunderna.
- d) En analys av frågor som rör systemens kapacitetsnivå och försörjningstrygghet när det gäller naturgas i gemenskapen, särskilt den rådande och förväntade balansen mellan efterfrågan och tillgång, med beaktande av den fysiska kapaciteten för överföring mellan områden och utbyggnaden av lagringsmöjligheter (inbegripet frågan om marknadsregleringens proportionalitet inom detta område).
- e) Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att täcka efterfrågetoppar och hantera brister i leveranser från en eller flera leverantörers sida.
- f) En allmän bedömning av de framsteg som gjorts inom ramen för de bilaterala förbindelserna med tredje länder som producerar och exporterar eller transporterar naturgas, inbegripet vilka framsteg dessa länder har gjort när det gäller integration av marknaden, handel och tillträde till näten.
- g) Behovet av eventuella harmoniseringskrav som inte är kopplade till bestämmelserna i detta direktiv.

Rapporten får vid behov även innehålla rekommendationer och åtgärder för att motverka negativa effekter av dominerande marknadsställning och marknadskoncentration.

2. Vartannat år skall den rapport som avses i punkt 1 även omfatta en analys av de olika åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att uppfylla förpliktelserna om allmännyttiga tjänster, och en bedömning av dessa åtgärders effektivitet och, i synnerhet, deras inverkan på konkurrensen på gasmarknaden. Rapporten får vid behov innehålla rekommendationer om vilka åtgärder som bör vidtas på nationell nivå för att uppnå en hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna eller för att förhindra en avskärmning av marknaden.

3. Kommissionen skall senast den 1 januari 2006 lägga fram en detaljerad rapport inför Europaparlamentet och rådet om framstegen när det gäller att skapa en inre marknad för gas. I rapporten skall särskilt redovisas

- förekomsten av icke diskriminerande nättillträde,
- effektiviteten i tillsynen,
- utvecklingen av infrastruktur för sammanlänkning, villkoren för transitering och läget beträffande försörjningstryggheten i gemenskapen,
- i vilken utsträckning de fullständiga fördelarna av att marknaden öppnas tillfaller små företag och hushåll, särskilt när det gäller kvaliteten på de allmännyttiga tjänsterna,
- i vilken utsträckning marknaderna i praktiken är öppna för effektiv konkurrens, inbegripet aspekter som rör dominerande marknadsställning, marknadskoncentration, underprissättning eller konkurrenshämmande åtgärder,
- i vilken utsträckning kunderna verkligen byter leverantör och omförhandlar tariffer,
- prisutveckling, inbegripet leverantörspriser, i förhållande till i hur stor utsträckning marknaderna öppnas,
- huruvida tredje part har effektivt och icke-diskriminerande tillträde till gaslagring om det är tekniskt och/eller ekonomiskt nödvändigt för att ge effektivt tillträde till systemet,
- de erfarenheter som vunnits vid tillämpningen av direktivet när det gäller det verkliga oberoendet för systemansvariga i vertikalt integrerade företag och huruvida andra åtgärder utöver funktionellt oberoende och separata redovisningar har utvecklats vilkas effekt är likvärdig med åtskillnad i rättsligt avseende.

Då det är lämpligt skall kommissionen lägga fram förslag till Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att garantera hög kvalitet på de allmännyttiga tjänsterna.

Då det är lämpligt skall kommissionen lägga fram förslag till Europaparlamentet och rådet, i synnerhet för att säkerställa fullständigt och faktiskt oberoende för de ansvariga för distributionssystemet före den 1 juli 2007. Vid behov skall dessa förslag, i överensstämmelse med konkurrenslagstiftning, även avse åtgärder angående dominerande marknadsställning, marknads-koncentration och underprissättning eller konkurrenshämmande åtgärder.

Artikel 32

Upphävande

1. Direktiv 91/296/EEG skall upphöra att gälla från och med den 1 juli 2004 utan att det påverkar avtal som slutits i enlighet med artikel 3.1 i direktiv 91/296/EEG, vilka skall fortsätta att gälla och genomföras enligt nämnda direktiv.

2. Direktiv 98/30/EG skall upphöra att gälla från och med den 1 juli 2004 utan att det påverkar medlemsstaternas förpliktelser när det gäller tidsfrister för införlivande och tillämpning av nämnda direktiv. Hänvisningar till det upphävda direktivet skall anses som hänvisningar till det här direktivet och skall läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga B.

Artikel 33

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 1 juli 2004. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna får uppskjuta genomförandet av artikel 13.1 till den 1 juli 2007. Detta påverkar inte tillämpningen av de krav som fastställts i artikel 13.2.

3. När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Artikel 34

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 35

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 26 juni 2003.

På Europaparlamentets vägnar

P. COX

Ordförande

På rådets vägnar

A. TSOCHATZOPOULOS

Ordförande

BILAGA A

Konsumentskyddsåtgärder

Om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen om konsumentskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG ⁽¹⁾ och rådets direktiv 93/13/EEG ⁽²⁾, skall åtgärderna i artikel 3 tillförsäkra kunderna följande:

- a) Rätt till ett avtal med sin gastjänstleverantör, i vilket följande skall anges:
- Leverantörens namn och adress.
 - Tjänster som tillhandahålls, tjänstekvalitet och tidpunkt för den ursprungliga uppkopplingen.
 - Eventuella underhållstjänster som tillhandahålls.
 - På vilket sätt aktuell information om tariffer och underhållskostnader kan erhållas.
 - Avtalets löptid och hur avtalet och tjänsterna förlängs eller sägs upp samt eventuell rätt till frånträde.
 - Villkoren för ersättning och återbetalning om tjänsterna inte håller angiven kvalitet.
 - Hur det tvistlösningsförfarande som avses i led f inleds.
- Villkoren skall vara skäligen och kända på förhand. Information om dem bör under alla omständigheter ges innan avtalet ingås eller bekräftas. Om avtal ingås genom en mellanhand skall ovannämnda upplysningar också tillhandahållas innan avtalet ingås.
- b) Underrättelse i god tid om varje avsikt att ändra avtalsvillkoren och i samband med denna information underrättelse om att de har rätt att frånträda avtalet. Tjänstleverantörerna skall underrätta sina kunder direkt om varje avgiftshöjning, vid lämplig tidpunkt som inte infaller senare än en normal faktureringsperiod efter det att höjningen trätt i kraft. Medlemsstaterna skall se till att kunder har möjlighet att frånträda avtal om de inte godtar de nya villkor som gasleverantören meddelat.
- c) Klar och tydlig information om priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av gastjänster.
- d) Brett val av betalningssystem. Alla skillnader i villkor och bestämmelser skall motsvara leverantörens kostnader för de olika betalningssystemen. De allmänna villkoren skall vara skäligen, klara och begripliga. De skall meddelas på ett klart och lättbegripligt språk. Kunderna skall skyddas mot oskäligen och vilseledande försäljningsmetoder.
- e) Möjlighet att byta leverantör utan kostnad.
- f) Tillgång till klara och lättförståeligen, okomplicerade och billigen förfaranden för behandling av kundernas klagomål. Sådana förfaranden skall göra det möjligt att lösa tvister snabbt och rättvist. När det är befogat skall de innefatta ett system för ersättning och/eller återbetalning. Förfarandena bör i möjligaste mån följa de principer som anges i kommissionens rekommendation 98/257/EG ⁽³⁾.
- g) Information till kunder som är anslutna till gassystemet om deras rättigheter att, enligt tillämpligen nationellen lagstiftning, få tillgång till naturgas av en bestämd kvalitet till rimligen priser.

⁽¹⁾ EGT L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EGT L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ EGT L 115, 17.4.1998, s. 31.

BILAGA B

Jämförelsetabell för gasdirektivet

Direktiv 98/30/EG	Det här direktivet	
Art. 1	Art. 1	Räckvidd
Art. 2	Art. 2	Definitioner
Art. 3	Art. 3	Skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och kundskydd
Art. 4	Art. 4	Tillståndsförfarande
—	Art. 5	Övervakning av försörjningstryggheten
Art. 5	Art. 6	Tekniska regler
Art. 6	Art. 7	Utseende av systemansvariga
Art. 7	Art. 8	Systemansvarigas uppgifter
—	Art. 9	Åtskillnad av systemansvariga för överföring
Art. 8	Art. 10	Sekretess när det gäller systemansvariga för överföring
Art. 9.1	Art. 11	Utseende av systemansvariga för distributionssystemet
Art. 10	Art. 12	Uppgifter för systemansvariga för distributionssystemet
—	Art. 13	Åtskillnad av systemansvariga för distributionssystemet
Art. 11	Art. 14	Sekretess när det gäller systemansvariga för distributionssystemet
—	Art. 15	Kombinerat systemansvar
Art. 12	Art. 16	Rätt till tillgång till räkenskaper
Art. 13	Art. 17	Särredovisning
Art. 14–16	Art. 18	Tillträde för tredje part
—	Art. 19	Tillträde till lagringsanläggningar
Art. 23	Art. 20	Tillträde till tidigare led i rörledningsnätet
Art. 17	Art. 21	Vägrat tillträde
—	Art. 22	Ny infrastruktur
Art. 18 & 19	Art. 23	Öppnande av marknaderna och ömsesidighet
Art. 20	Art. 24	Direktledning
Art. 21.2, 21.3 & 22	Art. 25	Tillsynsmyndigheter
Art. 24	Art. 26	Skyddsåtgärder
Art. 25	Art. 27	Undantag när det gäller take-or-pay-åtaganden
Art. 26	Art. 28	Framväxande och enskilda marknader
—	Art. 29	Granskningsförfarande
—	Art. 30	Kommitté

Direktiv 98/30/EG	Det här direktivet	
Art. 27 & 28	Art. 31	Rapportering
—	Art. 32	Upphävande
Art. 29	Art. 33	Genomförande
Art. 30	Art. 34	Ikraftträdande
Art. 31	Art. 35	Adressater
	BILAGA A	åtgärder för konsumentskydd